W. CHURCHILL

memorii

Pentru a deruta pe inamic, în caz de invazie, cetățenii britanici au smuls stîlpii indicatori de la răscrucile de drum

zate. De trei sau de patru ori, în cursul ultimelor luni, inamicul a renunțat la o metodă de atac care ne provocase griji serioase și a adoptat o nouă tactică. Dar toate aceste faze succesive se împleteau una cu alta și este imposibil ca ele să fie distinse în mod net, prin date precise. Fiecare influența asupra celeilalte. Operațiunile inițiale urmăriseră să oblige forțele noastre aeriene să lupte deasupra Canalului Mînecii și a coastei sudice a litoralului ; ulterior, lupta a continuat în văzduhul comitatelor din sud, în special Kent și Sussex, inamicul căutînd să distrugă organizarea noastră aeriană ; mai tîrziu, el s-a apropiat de Londra și a zburat deasupra ei ; apoi, Londra a devenit obiectivul nr. 1 ; în sfîrșit, cînd Londra a ieșit victorioasă, atacul s-a dispersat din nou asupra orașelor de provincie și a acelor artere esențiale Mersey și Clyde, cu deschidere spre Atlantic.

Am văzut că germanii ne-au pus la grea încercare prin atacurile lor împotriva bazelor aeriene situate pe coasta de sud, în cursul ultimei săptămîni a lunii august și al primei săptămîni din septembrie. La 7 septembrie însă, Goering a preluat personal conducerea bătăliei aeriene și a schimbat tactica, trecînd de la atacul de zi la atacul de noapte și mutîndu-l de la bazele aviației de vînătoare din Kent și Sussex, la vastele zone construite ale Londrei. Raiduri de zi, de mai mică amploare, continuau să fie frecvente, pentru a nu spune permanente, și viitorul ne mai rezerva un mare atac, de zi ; totuși, în general, întreaga fizionomie a ofensivei germane se schimbase. Timp de cincizeci și șapte de nopți consecutive, bombardarea Londrei nu a încetat. Aceasta a însemnat, pentru cel mai mare oraș al lumii *) o încercare ale cărei efecte nimeni nu putuse să le aprecieze dinainte. Niciodată pînă atunci, o asemenea aglomerare de clădiri nu fusese supusă unui asemenea bombardament, niciodată nu fuseseră văzute atîtea familii suportînd consecințele unei asemenea încercări și rezistînd unei asemenea acțiuni teroriste.

*) În 1940, capitala Angliei deținea această prioritate.

Bombardamentele sporadice la care a fost supusă Londra spre sfîrșitul lunii august au provocat o ripostă promptă, sub forma unui raid de represalii asupra Berlinului. Datorită distanței pe care trebuia să o parcurgem, nu putea fi vorba decît de bombardamente de anvergură foarte modestă, în comparație cu raidurile asupra Londrei care porneau de la bazele aeriene belgiene și franceze situate în imediată apropiere. Cabinetul de război era foarte dispus să dea lovitură pentru lovitură, să dubleze miza și să înfrunte inamicul. Eram convins că avea dreptate și că nimic nu era mai de natură să-l impresioneze și să-l îngrijoreze pe Hitler decît aceste dovezi ale mîniei și forței de caracter britanice. În adîncul sufletului, el ne admira. Desigur, el a folosit la maximum represaliile noastre asupra Berlinului și a anunțat în mod public planul german, dinainte stabilit, de a transforma Londra și alte orașe britanice în ruine și haos. „Dacă atacă orașele noastre — a declarat el la 4 septembrie — le vom șterge pe ale lor de pe suprafața pămîntului". El a făcut tot ce a putut în acest scop.

Primul obiectiv al germanilor fusese nimicirea puterii noastre aeriene ; al doilea, a fost distrugerea moralului londonezilor, sau cel puțin transformarea celui mai mare oraș din lume într-un centru de nelocuit. Inamicul nu a reușit nici unul din aceste țeluri. Victoria R.A.F. a fost cîștigată prin îndemînarea și îndrăzneala piloților noștri, prin calitatea superioară a materialului nostru și prin minunata organizare a acestei arme. Alte calități, nu mai puțin admirabile, nu mai puțin indispensabile pentru viața Angliei, aveau să fie manifestate de milioane de oameni simpli care au dovedit lumii forța unei comunități crescută în libertate.

■

Între 7 septembrie și 3 noiembrie, Londra a fost atacată în fiecare noapte în medie de cîte două sute de bombardiere germane. Diferitele raiduri preliminare care avuseseră loc deasupra orașelor noastre de provincie, în cursul celor trei săptămîni precedente, au provocat o mare dispersare a artileriei noastre antiaeriene și, atunci cînd Londra a devenit pentru prima oară obiectivul principal, nu se aflau în poziție de tragere decît 92 de tunuri. Am socotit deci preferabil să lăsăm văzduhul liber vînătorilor noștri de noapte care formau grupul nr. 11. Dintre acestea, șase escadrile erau formate din aparate Blenheim și Defiant. Vînătoarea de noapte era încă la începuturile sale și deci pierderile provocate inamicului au fost neînsemnate. Timp de trei nopți consecutive, bateriile noastre au rămas inactive ; de altfel, în acea epocă, tehnica lor era lamentabil de neadecvată. Ținînd însă seama de lipsurile vînătorilor noștri de noapte și de problemele cărora ei nu le puteau aduce o rezolvare, s-a hotărît să se acorde întreaga libertate bateriilor antiaeriene de a trage asupra obiectivelor invizibile, folosind în această privință orice metodă de control pe care o considerau necesară. În următoarele 48 de ore, generalul Pile, comandant al artileriei antiaeriene, și-a dublat numărul tunurilor din capitală, datorită celor aduse din orașele de provincie. Propria noastră aviație a fost retrasă din această cursă și s-a dat cuvîntul tunurilor antiaeriene.

Timp de trei nopți, londonezii rămăseseră în casele lor sau în adăposturile inadecvate și suportaseră atacul german fără ca în aparență să fi existat vreo ripostă. Deodată, la 10 septembrie, întregul baraj s-a dezlănțuit, o dată cu lumina proiectoarelor. Tunetele acestei canonade nu au provocat prea multe daune inamicului, dar au oferit o imensă satisfacție populației. Văzîndu-ne ripostînd, toată lumea s-a simțit îmbărbătată. Începînd din acel moment, bateriile au tras cu regularitate și, bineînțeles, cu ajutorul experienței, al ingeniozității și al imboldului provocat de necesitate, tirul s-a îmbunătățit mereu. Escadrilele germane au trebuit să plătească pentru raidurile lor un preț care încetul cu încetul a crescut. Uneori, bateriile încetau să tragă și vînătorii de noapte, ale căror metode de luptă se îmbunătățeau și ele, intrau în scenă. Raidurile de noapte erau însoțite de atacuri de zi mai mult sau mai puțin neîntrerupte, date de mici formații inamice sau chiar de aparate izolate și, adeseori, sirenele sunau la intervale scurte în tot timpul celor 24 de ore. Cei 7 milioane de locuitori ai Londrei au sfîrșit prin a se obișnui cu acest curios mod de viață.

În numărul viitor : Cad bombe asupra locuinței primului ministru.

Le Monde

PARIS

FALIMENT STRATEGIC

DUPĂ o lungă așteptare din partea Comisiei financiare a Senatului, în ianuarie a.c., pentru a justifica suplimentarea reclamată de războiul din Vietnam, McNamara a dat următorul răspuns la una din întrebările senatorului Byrd : „Țin să subliniez că asentimentul pe care generalul Westmoreland și l-a dat la proiectul nostru de a ridica efectivele militare la... (cifră escamotată în procesul verbal publicat ulterior) oameni, presupune că el, dacă are nevoie de noi întăriri, va dispune de toată latitudinea pentru aceasta. Nici președintele, nici eu, după cum am mai declarat, nu ne vom gîndi să-i refuzăm aceste mijloace".

În martie, „Westy" (așa este supranumit generalul) mărturisea corespondenților americani în Vietnam că-i erau suficiente efectivele de care dispunea în acel moment pentru a întreprinde simultan mai multe operații de mare anvergură. Singura sa neliniște era în privința cifrei pierderilor, cifră care risca să alarmeze opinia publică americană. Sîntem în iulie și acum știm că toate calculele bugetului american pornesc de la perspectiva unei prezențe americane în Vietnam de aproximativ 480 000 de oameni, considerată actualmente de statul major de la Saigon ca periculos de insuficientă.

„Westy" a trebuit să-și revizuiască urgent statisticile sub presiunea inamicului. Potrivit unor surse, se pare că ar fi cerut în plus 150 000 de soldați, potrivit altora — 250 000. Aceasta este o recunoaștere a falimentului strategic care, date fiind promisiunile ce i se făcuseră în public, pune Washingtonul într-o situație dificilă, greu de soluționat.

Marele consiliu de război care a avut loc recent la Casa Albă se soldează deci printr-o amînare. Oricum, atîta timp cît problema se pune în termeni de aritmetică umană, de logistică și de intendență, conducătorii americani se pot refugia în labirinturi cantitative. Ceea ce nu înseamnă că micul conflict ce are loc în sînul Administrației ar fi fără importanță. Întîlnirea de la Casa Albă și propunerile oficiale pe care le-a inspirat urmăreau să se creadă că „unitatea de vederi" fusese restabilită între comandantul suprem al forțelor americane, titularul Pentagonului și generalii săi.

Fie că aceștia din urmă i-au forțat mîna președintelui, fie că el le-a rezistat (în mod provizoriu, deoarece în poziția în care se află, el n-are de mai multă vreme decît argumente de pură oportunitate politică împotriva exigențelor lor), se remarcă o interesantă răsturnare a rolurilor. Ani de zile ministrul apărării a jucat rolul unui intermediar sau poate al unui mediator între șefii de stat major și președinte. Joi a fost necesar arbitrajul președintelui pentru a evita sau atenua proba de forțe între McNamara și „Westy" sprijinit de aparatul militar al Pentagonului.

Mii de tineri din Stockholm au participat la o mare demonstrație de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam

La drept vorbind, ceea ce desparte pe secretarul apărării de generali nu este decît o chestiune de metodă. Toți sînt unanimi în ceea ce privește sporirea contingentelor.

Dl McNamara nu e deci ostil unei escalade numerice. El crede numai — după ce a revenit de la iluziile sale inițiale — că războiul deja este prea „americanizat" și că dacă se merge mai departe pe acest drum trebuie să se aștepte la noi insuccese.

Alain CLÉMENT

Nhân Dân

HANOI

VICTORII ÎMPOTRIVA AGRESORILOR

IUNIE 1967 a fost o nouă lună de mari victorii pentru trupele de eliberare și populația din Vietnamul de sud. De cînd a început anotimpul ploios, forțele armate de eliberare și eroica populație sud-vietnameză au dat neîncetat lovituri nimicitoare agresorilor americani și valeților lor.

Luna iunie 1967 a fost inaugurată de răsunătoarea victorie de la Dong Duong — Viet An (provincia Quang Nam) în care două batalioane americane au fost distruse. În această lună, forțele armate și populația din Tri Thien, în afara atacurilor lor neîncetate și repetate împotriva pozițiilor dușmane de pe șoseaua nr. 9 — cum ar fi Con Tien, Don Mieu, Dong Ha, Gio Linh, Cua Viet etc., au lichidat mai multe companii agresoare și mii de soldați ai infanteriei marine americane. În iunie 1967, forțele patriotice, lansînd atacuri și contraatacuri puternice, au făcut să eșueze o serie de operații întreprinse de americani și marionetele lor, în special cea efectuată la Long Duoc — Hiep Phuoc, în regiunea Gia Dinh—Cho Lon, unde peste 600 de inamici au fost nimiciți, 5 avioane doborîte, 4 nave de război scufundate. Luna iunie a cunoscut, de asemenea, atacuri puternice împotriva marilor baze militare de la Pleiku, Bong Don, Vinh Long, Tan Canh etc., unde au fost nimiciți aproape 1 200 dușmani, 77 avioane, 210 vehicule militare, 20 de tunuri de calibru mare, o mare cantitate de muniții, numeroase cazărmi și depozite.

Astfel, după victorioasa campanie de iarnă și primăvară forțele armate de eliberare și populația din Vietnamul de sud au cunoscut încă două luni de mari victorii : mai și iunie. Deși agresorilor americani nu le place să vorbească despre pierderile lor, ei se văd totuși obligați să recunoască luna mai ca pe „cea mai sîngeroasă lună" pentru ei și că în iunie pierderile lor de vieți omenești sînt „cele mai rele". După mărturisirea comandanților militari la Saigon, în mai—iunie 1967, numărul soldaților americani omorîți și răniți se ridică la aproape 15 000 (fără ultima săptămînă din iunie) și această cifră e încă departe de adevăr.

În fața atacurilor violente lansate de forțele armate și populația din Vietnamul de sud, dușmanul a trebuit să-și risipească forțele armate pentru a ține piept trupelor F.N.E. și populației din întreaga țară. El s-a văzut constrîns să-și transfere o întreagă divizie de marinari americani cantonați la Quang Ngai și la sud de Quang Nam spre șoseaua nr. 9, pentru a putea ține piept atacurilor lansate de forțele armate de eliberare.

De curînd a trebuit să transfere și brigada 173 de parașutiști americani din Bien Hoa pe Platourile Înalte, pentru a face față situației critice din acest ținut. Pe toate cîmpurile de operații trupele americane și marionetă se simt amenințate de pericolul de a fi distruse.

În ultimele două luni, S.U.A. au introdus în Vietnamul de sud circa 25 000 de soldați (urcînd efectivul trupelor americane în Vietnamul de sud la 465 000). Dar pierderile lor de vieți omenești au luat în acest timp, după mărturisirile agresorilor americani, mai mult de jumătate din efectivele introduse. Între timp, la Saigon are loc o nouă agravare a febrei politice, în legătură cu noua farsă a „alegerilor prezidențiale" și „legislative". Contradicțiile între militari și civili și contradicțiile dintre militari, în special între Thieu și Ky, s-au ascuțit. O nouă răsturnare e pe punctul de a amenința ansamblul aparatului militar și administrativ. Nivelul tacticii și tehnicii armatei de eliberare se ridică neîncetat.

Forțele armate și populația din nordul și sudul patriei sînt gata să țină piept oricăror împrejurări și să învingă dușmanul oricît de numeroase ar fi efectivele sale.

Süddeutsche Zeitung

MÜNCHEN

DUPĂ 1000 DE ZILE

JUBILEUL a decurs fără o sărbătorire oficială. Decoratorii guvernamentali de vitrine nici măcar nu l-au menționat. Numai criticii și nemulțumiții au fost destul de neamicali pentru ca — la sfîrșitul primelor sale 1 000 de zile la Downing Street nr. 10 — să-l confrunte pe Wilson cu promisiunile prin care, în 1964 și 1966, a cucerit încrederea alegătorilor.

Wilson pornise atunci să creeze o nouă Mare Britanie, să reformeze societatea și să mărească venitul național. La instalarea sa, el a promis „o sută de zile de hotărîri dirijiste" ; dar, cînd după o perioadă de guvernare de zece ori mai lungă, la mijlocul săptămînii trecute, el a depășit magica cifră de 1 000 de zile, mulți chiar dintre aderenții săi au simțit înțepătura îndoielii, punîndu-și întrebarea dacă nu cumva, în căutarea unei Mari Britanii noi, Wilson nu s-a rătăcit.

Este drept că Wilson nu a promis niciodată alegătorilor și prietenilor săi că drumul va constitui o „simplă plimbare în țara promisă". „Planul său în trei etape" nu stabilea termene pentru atingerea acestora : depășirea mostenirii conservatoare, însănătoșirea economiei și marele avînt spre noua Mare Britanie. Dar planul național al partidului laburist, între timp învăluit într-o mare tăcere, putea trezi speranțe premature. El promitea, pînă în anul 1970, o creștere a produsului social cu 25 la sută. Din aceasta se va realiza cel mult jumătate. Dar o jumătate ajunge de-abia pentru a preveni o criză catastrofală. Ea este cu totul insuficientă ca fundament pentru noua societate planuită, spre care tinde partidul. Aceasta a dat naștere unei deceptii pe care primul ministru nu o poate alunga din rîndurile mișcării laburiste nici prin cele mai avîntate cuvîntări explicative.

Scuze, desigur, nu-i lipsesc lui Wilson. El continuă eforturile de a salva de incendiu casa pe care dorește s-o reconstruiască. Se preocupă de salvarea lirei sterline și echilibrul balanței de plăți ; succesele de pînă acum cu greu pot însă entuziasma pe reformatorii sociali din propriile sale rînduri.

Cînd, în urmă cu un an, Wilson a silit țara, prin introducerea înghețării salariilor, să-și strîngă cureaua, sindicatele și partidul s-au declarat, fără voie, de acord, sperînd ca prin acest sacrificiu să obțină acces la o economie întinerită printr-o creștere mai rapidă. Dar, la capătul acestei perioade de înghețare, nu s-au înregistrat salarii și prețuri mai echilibrate, nici o productivitate sporită sau prestații sociale îmbunătățite, ci o jumătate de milion de șomeri, prețuri în continuă creștere și noi îngrădiri pentru anii viitori.

În ședințe de zi și de noapte, guvernul caută să treacă prin Camera Comunelor a doua parte a politicii sale privind prețurile și salariile. Această politică îi dă dreptul să țină sub control salariile și prețurile și în viitoarele 12 luni. Proiectul de lege trebuie adoptat pînă la 20 iulie, pentru ca după încheierea perioadei de înghețare a salariilor, guvernul să se poată opune revendicărilor așteptate. Poate pentru a preîntîmpina reacții potrivnice, el a anunțat că acest control ar putea eșua din cauza opoziției sindicatelor. Tocmai unul din foștii membri ai aripii de stînga, Richard Crossmann, președintele Camerei Comunelor, a fost nevoit să amenințe — într-o asemenea eventualitate — cu revenirea la înghețarea salariilor.

Dezamăgirea pricinuită de noile sacrificii ar putea fi combătută de premier numai prin reducerea considerabilă a cheltuielilor de înarmare. Pînă acum, însă, Wilson nu s-a putut decide asupra unei concepții cu totul noi în ce privește această politică. Ministrul apărării continuă să caute un înlocuitor costisitor pentru proiectul comun al avionului de vînătoare cu geometrie variabilă, la care Franța a renunțat. Acest avion, destinat folosirii „la Est de Suez", este însă inutil, deoarece urmează să fie dat în folosință de-abia în 1975, dată cînd și așa Anglia intenționează să se retragă din Orientul Îndepărtat.

Eșecul avionului ar fi un prilej potrivit pentru revizuirea „politicii la Est de Suez" și retragerea, înainte de termen, din Orientul Îndepărtat. Dar, din considerație pentru relațiile sale speciale cu S.U.A. (...) Wilson nu se gîndește la o reducere a efectivelor armate.

Și mai puțin îi poate calma Wilson pe criticii săi prin succese de politică externă. El a mizat totul pe cartea C.E.E., și atîta timp cît aceasta nu va da rezultate, viitoarea politică externă a Angliei va rămîne neclară și la remorca Statelor Unite. →

O parte a barăcilor de pe insula Yaros, în care regimul militar din Grecia a înghesuit peste 6 000 de adversari politici

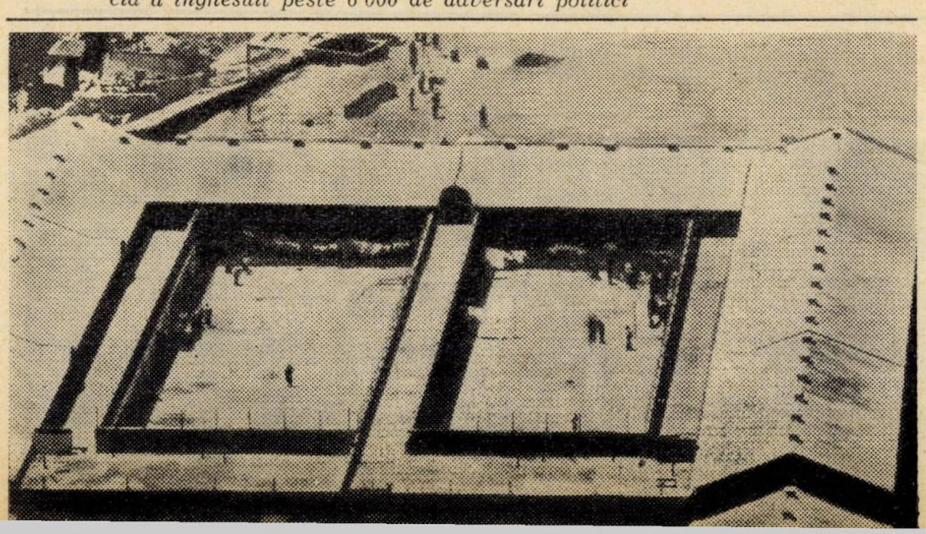

reflector

DILEMELE BRITANICE FAȚĂ DE CRIZA NIGERIANĂ

Războiul dintre Nigeria și regiunea de est separatistă, Biafra, este pentru Londra o sursă de mari neplăceri.

Anglia se bizuie cu precădere pe alimentarea cu petrol din Nigeria. Cea mai mare parte a resurselor se găsește însă pe teritoriul regiunii Biafra și pentru guvernul separatist al colonelului Ojukwu ele formează una din cele mai importante izvoare de venituri.

Guvernul lui Ojukwu a cerut companiei petroliere britanice Shell-BP ca redevențele scadente la 1 iulie să nu le mai plătească guvernului federal din Lagos, ci autorităților regionale din Enugu, și anume, în franci elvețieni sau în altă monedă convertibilă. În schimb, Lagosul a cerut ca plata să i se facă lui și a amenințat cu blocarea accesului la portul petrolier nigerian Bonny. La știrea că Shell-BP a anunțat guvernul din Biafra că îi va efectua o plată provizorie de 250 000 lire sterline, guvernul federal a decretat blocada și, la scurt timp după aceea, compania petrolieră a comunicat că, din cauza lipsei posibilităților de depozitare, producția trebuie sistată.

Guvernul britanic a trimis la Lagos pe ministrul de stat Thomas din Ministerul Commonwealthului, pentru a-l determina pe colonelul Gowon, șeful guvernului federal nigerian, să ridice blocada. Sosirea sa a coincis cu izbucnirea războiului dintre Biafra și Nigeria, ceea ce nu i-a ușurat misiunea. După o scurtă ședere, el s-a înapoiat la Londra fără vreun rezultat. Între timp, guvernul lui Ojukwu din Enugu insistă asupra plății celor 250 000 lire sterline promise, amenințînd, în caz contrar, cu naționalizarea instalațiilor de pe teritoriul său. Compania petrolieră se pare că ar fi dispusă să efectueze plata în franci elvețieni, dar Ministerul Finanțelor refuză autorizația pentru tranzacția de devize. În cercurile guvernamentale se discută propunerea ca redevențele scadente să fie plătite în contul unei bănci din Londra, drepturile de dispunere urmînd să fie hotărîte mai tîrziu.

Atîta timp cît vor dura luptele, Londra are tot interesul să mențină o neutralitate strictă și să tergiverseze cît mai mult tratativele cu ambele părți. În ochii Londrei, campania colonelului Gowon împotriva regimului separatist pare să nu fi avut un succes deosebit. Dacă Biafra se va afirma, se va pune în curînd problema unei recunoașteri de facto. Sînt însă în perspectivă complicații îndelungate, dacă guvernul central ar refuza, în ciuda unui eșec militar, să încheie pace și va menține blocada în continuare. Guvernul din Lagos face presiuni asupra Londrei cerînd un sprijin prin livrări de arme. După cît se vede, pînă acum nu s-a luat o hotărîre în acest sens. Ministrul Commonwealthului, Bowden — care a fost interpelat în Camera Comunelor în legătură cu evenimentele din Nigeria și consecințele lor pentru interesele britanice — s-a mărginit, în răspunsul său, la simpla asigurare că cetățenii britanici sînt nevătămați și că guvernul urmărește situația cu atenție.

(Din Neue Zürcher Zeitung)

DRUM „CAROSABIL" LA 700 m ADÎNCIME

Cercetătorii americani la bordul submarinului „Aluminaut", în croazieră în Atlanticul de nord, au descoperit că o mare parte a platoului continental din largul Floridei este acoperit cu un fel de „pavaj" negru și lucios, format din oxid de mangan și care amintește suprafața betonată a unei străzi. Savanții și-au verificat aceste observații la bordul unui submarin prevăzut cu roți special montate și care astfel a putut „rula" pe fundul oceanului.

LA MARCHA

MONTEVIDEO

GUATEMALA: DICTATURA MILITARĂ CAMUFLATĂ

Prezentul articol își propune să înfățișeze ceea ce se numește „democrație"-model guatemalez. În mod oficial, în această țară armata și poliția nu arestează și nici nu elimină nici o persoană care nu ar împărtăși concepțiile guvernului, deoarece asociații mai mult sau mai puțin secrete le asasinează, după ce în prealabil le supun la torturi groaznice. Astfel se menține sau se încearcă să se mențină o dictatură militară camuflată.

ÎN VEDEREA înțelegerii originii situației prezente din Guatemala este necesar un minim de istorie. Cînd Partidul Revoluționar a cîștigat alegerile din 6 martie 1966, guvernul colonelului Peralta Azurdia, care, cu trei ani în urmă, dăduse o lovitură de stat împotriva generalului Ydigoras Fuentes, nu părea dispus să abandoneze puterea.

Peralta Azurdia a fost determinat să abandoneze puterea numai după lungi discuții și compromisuri. În cadrul acestor discuții, condițiile acceptate de Partidul Revoluționar au avut un conținut de cedare totală în fața armatei. În realitate nu este exagerat să afirmăm că în Guatemala nu a avut loc o transmitere a puterii, ci numai un schimb al „formulei" de exercitare a acesteia. Astfel, în posturile de miniștri au fost menținuți cei care au guvernat și în timpul dictaturii militare a colonelului Azurdia, iar omul de încredere al acestuia, colonelul Arreaga Bosque, deține portofoliul apărării și are mai multă putere decît toți ceilalți miniștri împreună, inclusiv președintele.

Cu această nouă „formulă" de exercitare a puterii, vechile forțe din Guatemala continuă să conducă — fără să apară în prim plan — dînd posibilitate guvernului să se bucure pe plan extern de un renume democratic.

Oficial, în Guatemala nu există tortură sau asasinate, deși în realitate torturile și asasinatele au căpătat proporții pînă acum necunoscute. Numai pe baza celor publicate de presa guatemaleză, în fiecare săptămînă se înregistrează 25—30 de morți și dispăruți.

Dar cine este executantul acestor torturi și crime? La puțin timp după ce Julio César Mendez Montenegro a venit la putere, în Guatemala a apărut organizația anticomunistă M.A.N.O., care se autodenumește și „Mîna Albă". La început, „Mîna Albă" a proferat numai amenințări. A făcut, de asemenea, liste cu persoanele care urmau a fi executate. Apoi au început să apară zvonuri și, în cele din urmă, a devenit evident că grupul anticomunist menționat avea o tabără organizată în partea orientală a țării.

Dar ar fi prea mult să continuăm această istorie. Este suficient să spunem că după o scurtă perioadă a apărut o nouă organizație de același gen, N.O.A. Legăturile acestor organizații clandestine cu armata nu lasă loc la nici o îndoială. De cîte ori apar cadavre sau dispar diverse persoane, adică în fiecare zi, presa atribuie aceste fapte organizațiilor clandestine și guvernul își spală în mod „olimpic" mîinile.

Aceasta este „democrația" pe care o trăiește în prezent Guatemala. Este democrația inspirată din lozinca „fă ceea ce îți place, gîndește așa cum dorești, că tot vei muri la primul colț de stradă".

Ești un cetățean oarecare. Într-o zi, la plecarea de la lucru îți apare înainte un automobil din care descind cîțiva indivizi înarmați cu mitraliere, care te silesc să *urci*. Trei zile mai tîrziu, în presă se publică următoarea știre: „S-a descoperit cadavrul unei persoane necunoscute: avea mîinile legate la spate și era desfigurată de torturi". Se poate întîmpla ca în astfel de împrejurări ministrul de interne să facă o asemenea declarație: „Este vorba de membrii organizațiilor clandestine potrivnice, care se omoară între ei". Dar, în orice caz, nu este vorba de lupte între „diverse" grupări clandestine antagoniste, așa cum în mod oficial încearcă să explice actualul guvern. Ceea ce are loc este un masacru general condus de forțele reacționare, îndreptat împotriva minerilor, țăranilor, studenților și tuturor oamenilor cu gîndire democratică.

În ultimele luni, pe zidurile caselor au început să apară sute de afișe cu chipurile unor oameni, însoțite de informația: „Cetățenii aceștia sînt trădători și asasini". Un guvern realmente de „centru", cum se pretinde cel condus de Mendez-Montenegro, ar fi dat imediat dispoziții ca asemenea afișe să fie smulse, dar ele continuă să rămînă în văzul tuturor, cu toate amenințările de moarte pe care le proferează. De fapt, înainte de a fi expuse în orașe, aceste afișe au fost văzute chiar în cabinetul ministrului apărării.

Foarte adeseori se află că un număr de persoane au fost capturate de armată. Dar de acești oameni nu se va mai ști niciodată, nimic.

M.A.N.O. și N.O.A. nu organizează numai asasinate individuale. În timpul conferinței de la Punta del Este, în Guatemala au apărut nouă cadavre într-o singură zi. În aceeași săptămînă au fost găsite alte patru, prezentînd urme evidente de tortură. Înainte cu o săptămînă, dintr-o colonie muncitorească au dispărut 11 persoane; la puțin timp au apărut cadavrele lor prezentînd mutilări oribile.

În satele din zona orientală lucrurile se prezintă și mai sumbru. Aici împotriva populației civile acționează armata, în numele M.A.N.O. și N.O.A.

În prezent Guatemala este guvernată de o armată „clandestină". Nu există săptămînă în care M.A.N.O. sau N.O.A. să nu adreseze vreunei persoane amenințări cu moartea.

Au fost emise și buletine cu viitorii condamnați la moarte; și promisiunile au fost respectate! Este domnia teroarei, a teroarei albe!

Cei care pot părăsesc imediat Guatemala. Au fugit foarte mulți și mulți încă nu vor întîrzia să-i urmeze.

Dar în această țară în care aproape nu există deținuți politici se trăiește cu o aureolă de aparentă libertate. Nu sînt deținuți politici; nici nu ar putea să fie, aceștia sînt morți.

Neue Zürcher Zeitung

ÎNTÎLNIREA DE LA BONN

A CINCEA ÎNTÎLNIRE de la Bonn între cancelarul federal și președintele Franței, în cadrul tratatului de prietenie franco—vest-german, a constituit, ca și în verile trecute, un intens schimb de păreri între cele două guverne, fără să se fi luat hotărîri concrete de importanță. Colaborarea reînviată de Kiesinger dă roade modeste în consultările dintre diferitele ministere; dar, în general, în ce privește acordul între cele două state asupra problemelor politice, vechile dificultăți se mențin. O catastrofă, ca în urmă cu doi ani, pe vremea lui Erhard, nu mai este de imaginat în prezența lui Kiesinger și Brandt; totuși, în fond, dificultățile acelor vremuri nu s-au rezolvat. În centrul schimbului de păreri s-au aflat politica față de Răsărit, criza din Orientul Apropiat și, la o oarecare distanță, chestiunea aderării britanice la C.E.E. Ca rezultate concrete, presei i-au fost prezentate cîteva măsuri care slujesc intensificării organizatorice a colaborării.

Convorbirile politice au confirmat că, în problema aderării Angliei la C.E.E., vechile contradicții persistă. Totuși, s-a căzut de acord ca procedura inițiată de C.E.E. să fie continuată. În timp ce guvernul federal este de părere că și sub aspect economic aderarea Angliei ar fi un fapt pozitiv, de Gaulle cere din partea Angliei o transformare profundă pentru a deveni cu adevărat o țară europeană. Generalul a declarat partenerilor săi vest-germani că Europa celor șase nu trebuie să se dezintegreze; președintele a precizat însă că actualul sistem vest-european nu trebuie să devină un sistem atlantic. Cu toată ener-

Ciudad de Mexico. Studenții manifestează în fața ambasadei Boliviei, protestînd împotriva detențiunii arbitrare a ziaristului francez Régis Debray

gia el a subliniat astfel veto-ul său la aderarea britanică. Tema unei noi conferințe C.E.E. la nivel înalt, după întîlnirea din mai de la Roma, a fost tratată numai marginal. Nu este vorba doar de o chestiune franco—vest-germană, ci de o problemă de competența tuturor celor șase guverne ale țărilor Pieței comune.

Și în ce privește criza din Orientul Apropiat aprecierea situației din partea franceză și vest-germană este diferită. O acțiune comună privind stabilizarea economică și politică în Orientul Apropiat nu se va realiza.

Posibilitățile unei conferințe europene de securitate nu au fost discutate. Couve de Murville ar fi declarat preventiv că ar trebui mai întîi să se cadă de acord asupra chestiunii participanților — fiind vorba de faptul dacă Statele Unite, cum doresc vest-germanii, în opoziția cu francezii, să vină la masa conferinței, dar și în legătură cu reprezentarea R.D.G. Tema sistemului securității europene rămîne mai departe în stadiul discuțiilor neangajante. Și Kiesinger pare să abordeze cu precauțiune această temă.

RUDÉ PRÁVO

PRAGA

CAMBODGIA SUB AMENINȚARE

ÎN ULTIMA VREME Cambodgia neutră devine din ce în ce mai des obiectul unor acțiuni agresive din partea forțelor armate ale Statelor Unite, ale regimului sud-vietnamez și Tailandei. Reprezentantul permanent al Cambodgiei la O.N.U. a protestat anul acesta de cîteva ori pe lîngă secretarul general al O.N.U.

Acțiuni agresive ale Statelor Unite împotriva Cambodgiei au loc de cîțiva ani. Potrivit surselor cambodgiene, în anul 1963 au avut loc 163 de pătrunderi militare pe teritoriul Cambodgiei, iar în 1964 — 300. În anii următori, numărul acestor acțiuni nu s-a redus. La 30 ianuarie a.c. unități sud-vietnameze, sub patronajul S.U.A., au pătruns pe teritoriul cambodgian, au deschis focul asupra unor agricultori ce lucrau pe cîmp și au omorît și rănit 9 oameni. La 20 februarie 1967, bombardiere americane au aruncat asupra Cambodgiei zeci de bombe.

Această atitudine poate fi caracterizată ca o acțiune tipic agresivă, ca folosirea nepermisă a forței împotriva integrității teritoriale și a independenței politice a unui stat. În afară de aceasta este evident că nu este vorba de acțiuni întîmplătoare, ci de o politică agresivă elaborată pe termen lung, deliberată a S.U.A. față de Cambodgia, fapt care poate fi demonstrat și prin extinderea sferei acțiunilor militare din Vietnam pe scara întregii zone a Asiei de sud-est.

În baza acordurilor de la Geneva cu privire la Indochina din anul 1954, o obligație esențială a statelor fostei Indochine franceze o constituie angajamentele care creează din ele state neutre ; ele nu au voie să importe arme și personal militar, nu au voie să permită construirea de baze militare străine, să intre în alianțe militare cu alte state. Celelalte state au pe de altă parte obligația de a respecta aceste angajamente, în special — așa cum se spune în declarația finală — „în relațiile cu Cambodgia, Laosul și Vietnamul, fiecare participant la conferința de la Geneva se obligă să respecte suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a statelor amintite și să se abțină de la orice fel de amestec în treburile lor interne".

Statele Unite încalcă deci acordurile de la Geneva și în ce privește Cambodgia. În contradicție cu aceste acorduri, Statele Unite au încercat în mod ilegal să creeze și o bază juridică proprie, atunci cînd în articolul 8 al tratatului S.E.A.T.O. au extins sfera de acțiune a acestui pact și asupra Cambodgiei, care nu este membră a blocului.

La 16 noiembrie 1957, Combodgia a adoptat Legea cu privire la neutralitate în care se angajează că 1) va desfășura pentru totdeauna o neutralitate activă, 2) nu va pregăti război și nu va întreprinde niciodată nici un fel de agresiune împotriva vreunui stat, 3) din aceste motive nu va intra în nici o alianță militară sau ideologică cu alte țări.

Guvernul cambodgian și șeful statului fac eforturi de cîțiva ani pentru ca neutralitatea Cambodgiei să fie garantată în mod corespunzător pe plan internațional, pentru ca ea să devină astfel o țară neutră de „tip clasic". Așa, de exemplu, la 20 august 1962 (după semnarea Declarației cu privire la neutralitatea Laosului), Norodom Sianuk a adresat tuturor participanților la conferința de la Geneva din 1954 cererea de a se convoca o nouă conferință care să asigure neutralitatea Cambodgiei. Concomitent, Cambodgia a arătat că este dispusă „să-și dea acordul pentru orice fel de control adecvat". Propuneri de acest gen a făcut Cambodgia și ulterior. Principalul, și dintre marile puteri unicul stat, care a încercat prin toate mijloacele să pună piedici în calea acestor eforturi, au fost S.U.A.

Pentru poziția Statelor Unite este așadar caracteristic faptul că, în conformitate cu politica lor agresivă, ele împiedică înfăptuirea eforturilor Cambodgiei pentru crearea unui statut garantat de neutralitate permanentă.

Afirmația apologetică a Statelor Unite cum că din partea Cambodgiei există o amenințare de agresiune este cu totul nefondată. Dimpotrivă, Cambodgia îndeplinește acordurile de la Geneva, luptă activ pentru o neutralitate permanentă și nu are pe teritoriul său nici un fel de baze militare străine. În afara faptelor politico-juridice sînt cunoscute și date militare : potrivit știrilor din anul 1964, armata cambodgiană avea în total 29 000 de oameni și este lipsită de tehnică militară modernă, în timp ce în aceeași perioadă regimul sud-vietnamez dispunea de 500 000 de soldați, iar forțele armate ale Tailandei de 200 000, fără să mai vorbim de forțele armate ale Statelor Unite.

Poziția Statelor Unite împotriva Cambodgiei constituie o permanentă amenințare și încălcare gravă a principiilor fundamentale ale dreptului internațional și a acordurilor de la Geneva și țintește în mod evident spre extinderea sferei conflictului asupra întregii regiuni a Asiei de sud-est.

Karel STIBOR

YAKUBU GOWON

La 1 august 1966, locotenent-colonelul Yakubu Gowon, la acea vreme șef al statului major al armatei nigeriene, a preluat puterea cu asentimentul majorității membrilor Consiliului militar suprem.

Yakubu Gowon aparține grupării etnice fulawi, grup musulman din nordul țării. El s-a născut la 19 octombrie 1934, în localitatea Jos din provincia Zaria din nordul Nigeriei. S-a instruit în școlile misiunilor creștine iar apoi la colegiul de stat din Zaria, unde își ia diploma în 1953. În 1954 s-a angajat în armată și a urmat cursurile școlii de elevi-ofițeri din Teshie (Ghana). Peste un an frecventa cursurile Academiei militare engleze din Sandhurst. În 1960 a participat la operațiile militare de la frontiera nigero-camerunează și în același an a luat parte în cadrul forțelor Națiunilor Unite la operațiunile din Congo, acțiuni pentru care în anul 1963 a primit gradul de locotenent-colonel. După lovitura de stat din ianuarie 1966, Yakubu Gowon a fost numit comandant-șef al armatei. În acea vreme, era considerat personajul numărul trei în consiliul suprem, după generalul Ironsi și generalul Bobofemi Ogundipe.

Vorbind la radio, după luarea puterii, locotenent-colonelul Gowon a anunțat un plan în trei etape, considerat de observatori ca un preludiu la întoarcerea la o conducere civilă. Planul prevedea modificarea constituției în sensul „înlăturării tuturor paragrafelor care prevăd centralizarea țării" ; reunirea imediată a unui comitet consultativ format din reprezentanți ai grupurilor militare cu sarcina pregătirii unei adunări de revizuire a constituției, organizarea unui referendum asupra recomandărilor făcute de adunare.

La 2 septembrie 1966, printr-un decret semnat de Yakubu Gowon, regimul unitar din Nigeria instituit de generalul Ironsi la 23 mai 1966 a fost suprimat. Nigeria, a menționat Gowon, se reîntoarce la sistemul federal anterior.

Într-o conferință radiodifuzată, Yakubu Gowon a declarat că Nigeria va rămîne credincioasă angajamentelor luate pe plan internațional de predecesorul său. Șeful guvernului a declarat apoi că nu poate fixa o dată precisă pentru trecerea puterii în mîna civililor, dar a dat asigurări că în timpul perioadei interimare va veghea ca legile și ordinea să fie respectate pe întreg teritoriul republicii.

Cu prilejul conferinței constituționale a Nigeriei din 3 octombrie, colonelul Gowon a prezentat un memorandum care precizează că Nigeria va rămîne o entitate politică unică, dar regiunile vor dispune de puteri mai largi. Nigeria va avea un șef de stat, un prim-ministru, un cabinet și un parlament central sau federal.

La 17 martie 1967, Consiliul militar suprem al Nigeriei, condus de locotenent-colonelul Gowon, a dat publicității un decret potrivit căruia șeful guvernului militar central devine și președinte al Consiliului executiv federal.

Cu toate apelurile lui Gowon pentru păstrarea sistemului federal, grupările influente din regiunea de est a Nigeriei s-au pronunțat în favoarea secesiunii acestei regiuni și a transformării ei într-un stat independent — Republica Biafra. Acest lucru a dat naștere la conflictul armat între forțele federale și provincia orientală.

A. M.

poşta redacţiei

PRIMA ŞCOALĂ ROMÂNEASCĂ DIN AMERICA

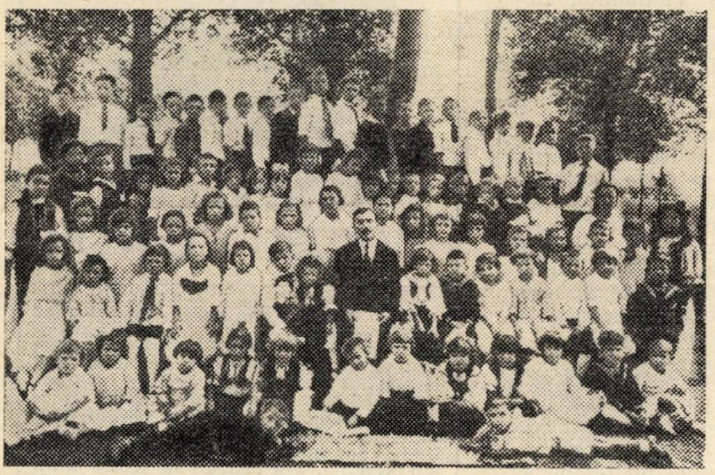

Marin Romaşcanu, Botoşani. **Românii transilvăneni care au emigrat în Statele Unite ale Americii în primii ani ai secolului nostru şi s-au stabilit în statul Indiana au înfiinţat, în anul 1909, în oraşul Indiana Harbor, situat la 19 mile depărtare de Chicago, o asociaţie culturală pe care au numit-o „Clubul Nicolae Iorga". Scopul iniţial al clubului era „citirea de cărţi româneşti", iar mai tîrziu a fost organizată şi o secţie de „ajutor fraternel". În anul 1921, Clubul a înfiinţat prima şcoală românească din America, pe care o frecventau copiii celor 400 de familii de români din Indiana Harbor. Pentru sărbătorirea a douăzeci de ani de existenţă — în 1929 — Clubul l-a invitat în Statele Unite pe Nicolae Iorga. În răspunsul său, trimis la 31 august 1929, Iorga scria : „Aş încerca să vin la Dv. prin ianuarie 1930, plecînd de la Paris, unde ţin lecţii în orice an. S-ar putea anunţa conferinţa dar vorbesc englezeşte prost. În alte limbi nu întîmpin greutăţi". Vizita lui Nicolae Iorga a avut loc la începutul lunii februarie 1930. A fost primit cu mult entuziasm, atît de către români, cît şi de autorităţile şi cercurile intelectualităţii americane locale. Eminentul cărturar, care afirmase că vorbeşte prost limba continentului american, a ţinut atunci la Chicago trei conferinţe publice, dintre care două într-o perfectă limbă englezească, spre deplina satisfacţie a celor care l-au ascultat.**

ZONELE TRIBALE ALE AFRICII DE SUD-VEST

Victor Ursu, Cîmpulung Moldovenesc. **O.N.U. nu a fixat nici o dată pentru acordarea independenţei Africii de sud-vest. Termenul limită propus de numeroase delegaţii în Adunarea Generală este iunie 1968. Capitala ţării este Windhoek. Nu se ştie încă cine va prelua conducerea guvernului după proclamarea independenţei. Se crede că cele mai multe şanse le-ar avea Hosea Kutako, şeful tribului Herero. Principalele grupări politice sînt : 1) Organizaţia popoarelor din Africa de sud-vest (S.W.A.P.O.), înfiinţată de reprezentanţi ai poporului Ovambo, care formează 44 la sută din populaţia ţării ; 2) Uniunea Naţională a Africii de sud-vest (S.W.A.N.U.), care se bucură de sprijin în special în rezervaţiile tribale. Preşedintele ei, Gerson Veii, a fost condamnat în luna mai de autorităţile sud-africane la cinci ani închisoare pentru „instigare la revoltă" ; 3) Organizaţia democratică a unităţii naţionale (N.U.D.O.), formată în 1964 din dizidenţi ai celorlalte două partide. N.U.D.O. este principala forţă politică a populaţiei Herero. Există de asemenea şi alte organizaţii politice. Deocamdată, Africa de sud-vest ar trebui să fie administrată de Consiliul numit de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite şi format din reprezentanţi ai statelor Chile, Columbia, Guyana, India, Indonezia, Iugoslavia, Nigeria, Pakistan, R.A.U., Turcia şi Zambia. Se ştie însă că guvernul Republicii sud-africane refuză să se supună hotărîrii Adunării Generale şi să predea Consiliului administrarea teritoriului Africii de sud-vest. Pe harta alăturată sînt indicate limitele zonelor tribale din Africa de sud-vest.**

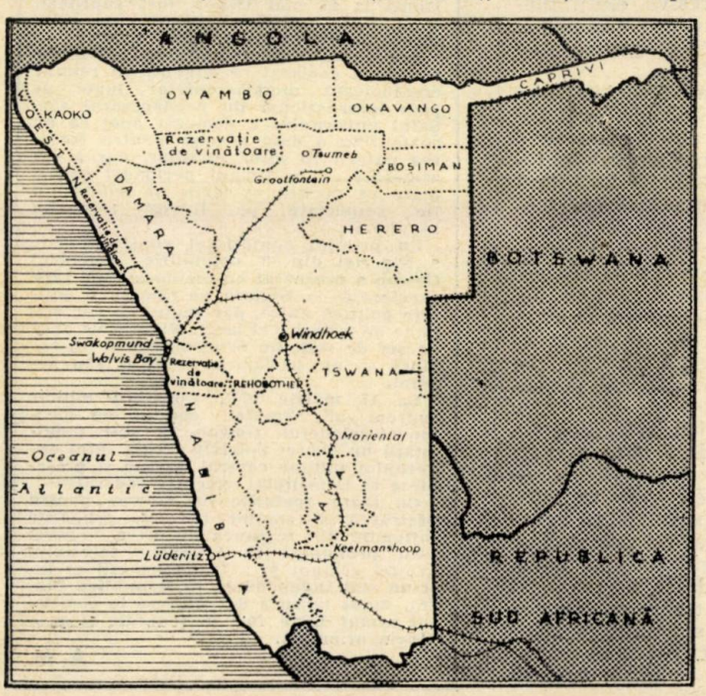

CIKALOV ŞI TOVARĂŞII SĂI

Paul Dumitraşcu, Timişoara. **Primul zbor fără escală peste Polul Nord a fost efectuat acum treizeci de ani, de către un avion sovietic ANT-25 avînd la bord trei mari aviatori ai timpului : Cikalov, Baidukov şi Beliakov. Zborul a început la 18 iunie 1937, aparatul decolînd de pe un aerodrom de lîngă Moscova. Trecerea peste Pol a fost stînjenită de un ciclon năpraznic, învins cu greu de echipaj, dar pînă la urmă reuşita a fost deplină, avionul aterizînd cu bine, după 63 de ore şi 25 de minute de zbor neîntrerupt, pe aeroportul militar din Vancouver. Distanţa parcursă — 9 000 de km. Cikalov, şeful echipajului, a murit un an mai tîrziu, în 1938, în cursul unui zbor de încercare a unui nou avion. Beliakov este acum general-locotenent în retragere, iar Baidukov îşi continuă activitatea în calitate de general-colonel de aviaţie.**

CÎND S-A ÎNFIINŢAT ŞCOALA DE ARHITECTURĂ ?

Arh. Ion Grigoriu, Bucureşti. **Arhitecţii din ţara noastră s-au constituit în asociaţie, pentru prima dată, la 26 februarie 1891, cu scopul de a-şi susţine interesele profesionale. Între cei 24 de membri fondatori se numărau Al. Orăscu, ales preşedinte, C. Beneş, Şt. Ciocîrean, I. Socolescu, Al. Săvulescu, G. Mandrea şi D. Maimarolu. Statutele asociaţiei prevedeau trei categorii de membri : societari (arhitecţii) ; asociaţi (inginerii, ofiţerii de geniu, sculptorii şi pictorii) şi onorifici (sprijinitorii). Primii membri onorifici : Mihail Kogălniceanu, D. Olănescu şi G. Panu. La un an după constituire, Societatea Arhitecţilor Români îşi înscrie în bilanţul realizărilor primul mare succes — înfiinţarea Şcolii de Arhitectură din Bucureşti. Această şcoală a început să funcţioneze în toamna anului 1892, cu o secţie de arhitectură şi una de conductori-desenatori. Se primeau elevi în vîrstă de 15—25 de ani, cu liceul complet şi examen de admitere pentru prima secţie şi cu gimnaziu pentru secţia conductori-desenatori.**

SCALA DIN MILANO

Valeria Micu, Cluj. **Scala din Milano este într-adevăr cel mai celebru teatru liric din lume. Clădirea acestui teatru a fost inaugurată în anul 1778, fiind destinată să înlocuiască fostul teatru ducal distrus de incendiu cu cîtva timp mai înainte. Numele Scala este moştenit de la biserica aflată în secolul al XIV-lea pe locul unde a fost construit teatrul şi care se numea Santa Maria della Scala. Sala teatrului are 3 000 de locuri, iar scena măsoară 1 308 mp. În decursul vremurilor, construcţia a fost mărită şi înfrumuseţată. În 1830 i s-au adăugat două aripi. În 1857 s-a amenajat piaţa din faţa teatrului. În 1938 s-au montat noi instalaţii scenice moderne de schimbare a decorului şi de iluminat. După război a fost restaurat ansamblul imobilelor teatrului în proporţie de aproape 30 la sută, deoarece suferise grave avarii în urma bombardamentelor. Teatrul a fost reinaugurat la 11 mai 1946, printr-un concert dirijat de Arturo Toscanini.**

CELE MAI VECHI TRATATE

Constantin Vlădoiu, Bucureşti. **Primul tratat comercial dintre ţara noastră şi Anglia a fost încheiat în anul 1588, de domnitorul Petru Şchiopul al Moldovei. Iată cîteva fragmente din acest tratat : „Noi, Petru, principe al Moldovei, facem cunoscut tuturor celor presenţi şi fiitori... că am încheiat cu magnificul Guillaume Hareborne, ambasadorul Serenissimei şi prea puternicei Doamne, Doamna Elisabetha, regina Angliei, Franciei şi Irlandei... convenţia următoare : ca negreşit de aci înainte să fie liber supuşilor Serenissimei sale, comercianţi sau alţii, de a veni în provincia noastră, de a se stabili, de a face comerciu... fără opoziţiune din partea cuiva... păzindu-se însă întreg şi nevătămat dreptul preceptiunii taxelor noastre, adică pentru fiecare lucru în valoare de una sută galbeni să se plătească trei galbeni... şi spre mai bună tărie s-a pus şi sigiliul nostru... Făcut în castrul nostru, în ziua de 27 ale lunii lui august, în anul domnului 1588".**

Primul tratat comercial cunoscut la noi este cel încheiat în anul 1368, între Vladislav Basarab, domnul Munteniei, şi Ludovic, regele Ungariei.

Ion Popescu, Reşiţa, Ilie Naciovici, Ploieşti, C. Georgescu, Bucureşti, Andrei Boiko, Fundeni, C. Cîntar, Lugoj, Florin Nicolescu, Bucureşti, Stelian Ionescu, Bucureşti. **Nu avem posibilitatea de a vă face serviciul solicitat.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Socialistă România

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

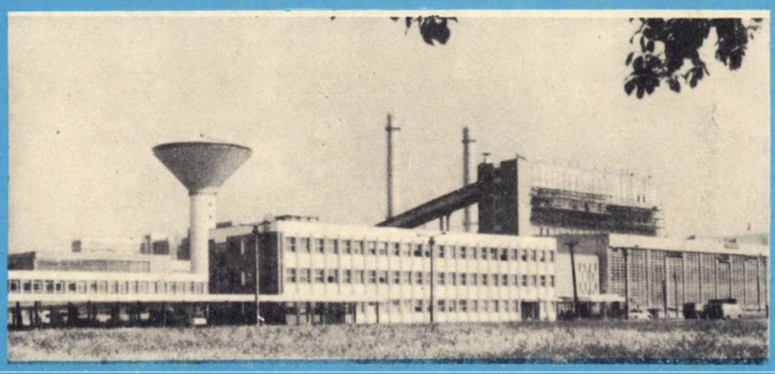

FABRICA DE PRODUSE REFRACTARE

ALBA IULIA

produce:

- **şamote refractare obişnuite şi înnobilate cu un conţinut de Al_2O_3 pînă la $90^0/_0$ în cuptoare rotative şi recuperarea prafului din gazele de ardere prin electrofiltre**
- **cărămizi refractare de şamotă obişnuită şi superaluminoase cu un conţinut de Al_2O_3 pînă la $72^0/_0$, arse în cuptoare tunel**
- **produse termoizolante cu greutăţi volumetrice 0,4 — 0,9 gr/cm^3**
- **mortare refractare de diverse refractarităţi pentru înzidirea produselor în agregatele termice**

Utilajele şi instalaţiile montate în uzină sînt fabricate în ţară

publicitate
lumea

produce și livrează

Utilaje pentru industria chimică și de rafinării

● condensatoare ● schimbătoare de căldură ● evaporatoare ● reactoare ● coloane ● instalații de cocsare ● conducte cu diametre mari recipienți pentru depozitarea și distribuția gazelor lichefiate ● propan, butan — (echipate cu capete de distribuție)

Rulmenți speciali de diferite tipuri

● rulmenți radiali cu role cilindrice pe un singur rînd de 130—600 mm diametru ● rulmenți radiali oscilanți cu role butoi pe două rînduri de 100—400 mm diametru ● rulmenți axiali speciali (pentru mesele rotary), de 600—1 100 mm diametru ● rulmenți axiali cu role cilindrice de 100—400 mm diametru interior

● rulmenți axiali-radiali oscilanți cu role butoi asimetrice, seria 29456 și 29436 pentru capete hidraulice

Publicitate
meo

2 lei

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Expunerea cu privire la politica partidului și guvernului în probleme internaționale actuale

1000 DE KILOMETRI PRIN VIETNAMUL EROIC

ETAPĂ NOUĂ ÎN RELAȚIILE ROMÂNO-OLANDEZE

31
joi 27 iulie 1967

săptămîna pe glob

londra
new york
geneva
phenian

lumea

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., prezintă Expunerea cu privire la politica externă a partidului și guvernului

Marea sală a Palatului Republicii Socialiste România, în timpul lucrărilor sesiunii

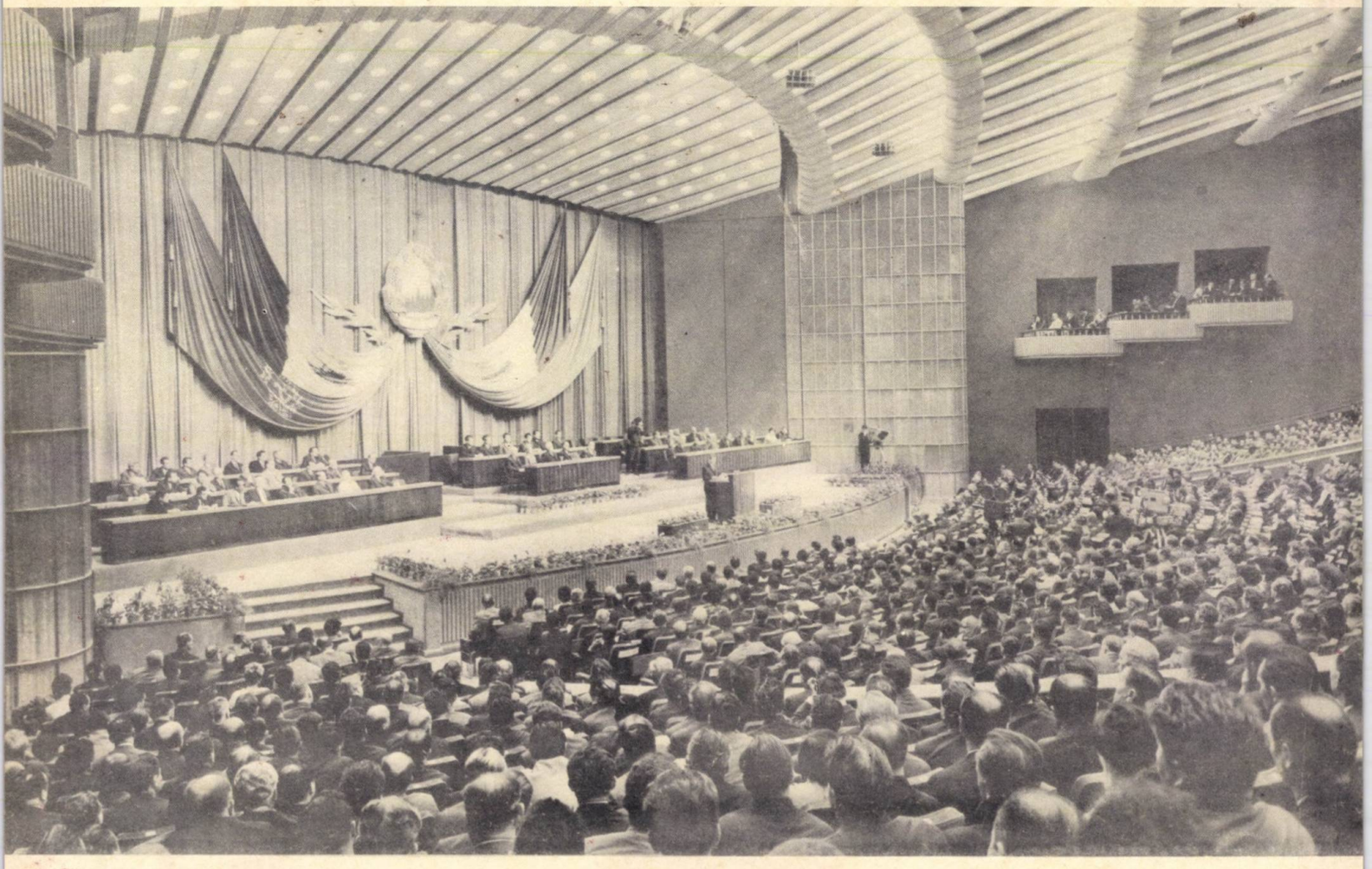

lumea

nr. 31 (196) – 27 iulie 1967

sumar

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, SECRETAR GENERAL AL C.C. AL P.C.R., CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ A PARTIDULUI ȘI GUVERNULUI

ARTICOLE ȘI COMENTARII
14 În slujba intereselor vitale ale poporului român, ale cauzei socialismului și păcii. *Constantin Florea*
24 Escalinata. *Marius Sala*
28 Momente ale afirmării naționale în America Latină. *Constantin Comorovski*
30 Arta în „marea conjunctură". *H. Dona*

MERSUL EVENIMENTELOR
16—17 Situația din Vietnam. — Tulburările rasiale din S.U.A. — Referendum în Porto Rico. — Demisia care nu s-a produs. — Traista cu povești a lui Moise Chombe. — Nigeria : secesioniștii în defensivă. — Probleme economice britanice.

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI
18 Contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor româno-olandeze. *George Serafin*
21 După încheierea sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. *Romulus Căplescu*
22 Invadatorii cu servietă și credite în dolari. *John Gritten*

REPORTAJ PE GLOB
20 1 000 de kilometri prin Vietnamul eroic. *Adrian Ionescu*

PE URMELE ISTORIEI
25 Conferința de la Geneva din 1954 în problema Indochinei (II). *Sergiu Verona*

INTERVIUL NOSTRU
27 ARTHUR HAULOT, președintele Uniunii internaționale a organismelor oficiale de turism (U.I.O.O.T.) ; Coordonatele turismului internațional

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE
35 O inițiativă editorială valoroasă : Micul dicționar diplomatic. *Florica Șelmaru*

■ 32 WINSTON CHURCHILL — Memorii. Bătălia Angliei (IV)

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ
36—39 International Herald Tribune, The Pyongyang Times, Le Monde, Le Nouvel Observateur, L'Espresso

PROFIL
39 MOHAMED BENHIMA, primul ministru al Marocului

BREVIAR (17) ● **POȘTA REDACȚIEI** (40)

EXPUNEREA
TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU,
secretar general al C.C. al P.C.R.,
cu privire la politica externă
a partidului şi guvernului

Superioritatea forţelor socialismului, progresului şi păcii, asupra forţelor reacţiunii, ale imperialismului

STIMAŢI TOVARĂŞI DEPUTAŢI,

În viaţa internaţională au loc evenimente care prin amploarea şi complexitatea lor exercită o puternică înrîurire asupra dezvoltării lumii contemporane, au o mare însemnătate pentru interesele majore ale popoarelor, pentru soarta păcii şi progresului. Ele polarizează atenţia cercurilor celor mai largi ale opiniei publice mondiale, cer forţelor sociale progresiste să acţioneze pentru a imprima evenimentelor un curs corespunzător aspiraţiilor legitime ale popoarelor.

Ţinînd seama de locul însemnat pe care problemele internaţionale îl ocupă în activitatea partidului şi statului nostru, Comitetul Central al Partidului Comunist Român şi guvernul consideră necesar să supună dezbaterii Marii Adunări Naţionale, să înfăţişeze întregului popor, activitatea internaţională a României, liniile directoare ale politicii noastre externe izvorîtă din interesele vitale ale poporului român, ale progresului social şi păcii în lume. **(Aplauze).**

Trăim o epocă revoluţionară de adînci transformări economice, sociale şi naţionale, care îşi pun amprenta asupra întregii evoluţii a lumii contemporane. Desfăşurarea vieţii internaţionale este determinată de lupta dintre forţele progresiste, antiimperialiste şi forţele reacţiunii, ale imperialismului. Răspunsul la numeroasele probleme pe care le ridică dezvoltarea contemporană impune o analiză aprofundată, marxist-leninistă a schimbărilor petrecute în lume, a raportului de forţe pe plan mondial, înţelegerea legilor obiective şi a influenţelor acestora asupra cursului evenimentelor. Numai astfel, descifrînd în mod obiectiv complexitatea vieţii internaţionale, putem stabili direcţia şi perspectivele politicii noastre externe, sarcinile de viitor.

Evenimentele, viaţa, au confirmat pe deplin aprecierile Congresului al IX-lea al partidului asupra situaţiei internaţionale, orientarea dată politicii externe a României.

În această perioadă, forţele mondiale ale socialismului au continuat să se dezvolte înregistrînd noi succese pe calea progresului economic şi social. La semicentenarul Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie — eveniment epocal care a deschis era eliberării omului de exploatare şi asuprire — socialismul cuprinde 14 state din Europa, Asia şi America Latină. Sistemul socialist mondial înglobează o treime din populaţia planetei noastre şi dă aproape 40 la sută din producţia industrială a lumii. **Victoriile dobîndite de ţările socialiste în dezvoltarea lor materială şi spirituală, uriaşul lor potenţial economic şi politic, exercită o influenţă crescîndă asupra vieţii internaţionale, asupra luptei antiimperialiste, mişcării democratice şi progresiste de pretutindeni. (Aplauze).**

Clasa muncitoare — forţa cea mai înaintată a societăţii — joacă un rol din ce în ce mai important în dezvoltarea socială a lumii moderne. O expresie a rolului său crescînd este lărgirea rîndurilor şi sporirea influenţei partidelor comuniste — detaşamente de avangardă ale clasei muncitoare. În procesul maturizării lor politico-ideologice, partidele comuniste se manifestă ca o forţă activă în fruntea luptei pentru progres social, pentru independenţă naţională, în întreaga viaţă a naţiunilor respective, precum şi pe planul politicii internaţionale. Tendinţele spre unitate manifestate în ultima vreme în diferite ţări între comunişti şi social-democraţi, precum şi în cadrul mişcării sindicale, fac să crească tot mai mult influenţa clasei muncitoare în lumea contemporană, forţa şi capacitatea sa de luptă. **Întărirea unităţii de acţiune a clasei muncitoare, solidaritatea tuturor organizaţiilor ei politice şi profesionale constituie imperativul esenţial în momentul de faţă al luptei revoluţionare pentru realizarea ţelurilor supreme ale celor ce muncesc. (Aplauze).**

Mişcarea de eliberare naţională a popoarelor împotriva dominaţiei co-

Aspect din timpul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale

loniale, lupta împotriva imperialismului și neocolonialismului a statelor care și-au cucerit recent independența și merg pe calea progresului economic, social, a consolidării suveranității lor naționale, exercită de asemenea o influență crescîndă asupra dezvoltării sociale mondiale, asupra întregii vieți internaționale. Aceste popoare se ridică împotriva dominației economice și politice, a tendințelor de hegemonie ale cercurilor imperialiste, pentru dezvoltarea de sine stătătoare a fiecărei națiuni, fără amestec din afară, corespunzător voinței și aspirațiilor legitime ale maselor.

O forță motrice de seamă a dezvoltării social-politice în lumea de azi o constituie națiunea, care are de jucat încă un rol deosebit de important în istoria societății omenești pentru o lungă perioadă de timp. Tabloul lumii contemporane cuprinde națiuni aflate pe diferite stadii ale dezvoltării lor, precum și popoare care luptă încă pentru închegarea națiunilor, pentru afirmarea lor de sine stătătoare în viața politică internațională. O puternică influență exercită în lume pilda țărilor socialiste ; socialismul asigură condiții optime pentru dezvoltarea și înflorirea națiunilor, pentru valorificarea deplină a potențialului lor material și uman în interesul tuturor păturilor populației. Superioritatea sistemului socialist se afirmă în capacitatea de a asigura dezvoltarea liberă și independentă a fiecărei națiuni socialiste, relații de egalitate deplină în drepturi între ele, înflorirea fiecăreia în interesul progresului general. Sentimentul independenței naționale continuă să se manifeste cu o forță remarcabilă și în statele capitaliste unde națiunea a ajuns la maturitatea dezvoltării sale. **Viața demonstrează că un popor căruia i se răpește o parte din prerogativele sale naționale încetează de a mai fi liber și suveran, ceea ce pune în primejdie însăși dezvoltarea sa socială. Nesocotirea acestei realități intră în conflict cu aspirațiile popoarelor, cu legile obiective ale dezvoltării societății, produce o puternică reacție în păturile cele mai largi ale populației, ridică la luptă întreaga națiune.** Asigurarea independenței și suveranității, dezvoltarea continuă a fiecărei națiuni reprezintă un factor de seamă al mersului înainte al societății.

În rîndul forțelor sociale ce acționează în direcția dezvoltării progresiste a lumii contemporane se înscriu masele țărănimii — care joacă un rol important în viața economică și politică a societății — păturile mijlocii ale populației, cercuri largi ale intelectualității interesate în asigurarea mersului înainte al științei și culturii, al civilizației umane — și care exercită o influență remarcabilă în viața politică a țărilor lor — masele de femei dornice să-și asigure liniștea căminelor, tînăra generație animată de idealuri generoase, aspirînd spre o viață mai bună, spre pace și colaborare între popoare. Merită subliniat că în țările capitaliste forțe democratice și progresiste, tot mai largi, categorii diferite ale opiniei publice, personalități ale vieții sociale, oameni politici se manifestă activ în apărarea libertăților și drepturilor cetățenești, se pronunță pentru destinderea internațională, pentru cooperare între state, pentru pace și securitate.

Una din trăsăturile epocii pe care o trăim este participarea tot mai intensă la rezolvarea problemelor vieții internaționale a țărilor mici și mijlocii. Concepția după care soarta omenirii stă exclusiv în mîinile marilor puteri nu mai corespunde noilor condiții ale dezvoltării sociale. **(Aplauze). Realitatea demonstrează că soluționarea litigiilor internaționale nu mai poate fi hotărîtă doar de marile puteri, aceasta depinzînd în zilele noastre de cooperarea activă a tuturor statelor lumii.** Desigur, datorită potențialului și influenței lor, marile puteri poartă o răspundere însemnată față de soarta păcii, pot aduce o contribuție esențială la preîntîmpinarea unui nou război, la asigurarea păcii și colaborării internaționale. Rolul lor pozitiv în dezvoltarea mondială se află în raport direct proporțional cu responsabilitatea pe care o dovedesc în apărarea normelor de justiție internațională, în promovarea egalității în drepturi între state, a principiului independenței și suveranității popoarelor, a neamestecului în treburile interne. În același timp trebuie arătat că nesocotirea sau subaprecierea aportului pe care statele mici și mijlocii îl pot aduce în viața internațională îngreunează rezolvarea problemelor actuale, dăunează cauzei păcii și colaborării între popoare. În zilele noastre, tot mai multe state mijlocii și mici păşesc cu vigoare și perseverență în arena politicii mondiale, refuză să mai joace rolul de masă de manevră în slujba intereselor marilor puteri imperialiste, se ridică împotriva oricăror forme de dominație, promovează o politică de sine stătătoare. **Acționînd cu energie și combativitate pentru apărarea intereselor și drepturilor lor legitime, țările mijlocii și mici pot juca un rol remarcabil în viața internațională, pot influența în măsură considerabilă evoluția evenimentelor contribuind la salvgardarea păcii și securității în lume. (Aplauze).** Se poate spune că în epoca actuală fiecare stat, fiecare națiune, mare sau mică, poartă răspunderea pentru soarta păcii, are îndatorirea de a-și aduce contribuția activă la preîntîm-

pinarea unui nou război, la destinderea internațională, la întărirea prieteniei și cooperării între popoare.

Analiza tabloului lumii contemporane, a raportului de forțe mondial, pune cu putere în evidență concluzia că forțele progresului, frontul antiimperialist sînt superioare forțelor reacțiunii, imperialismului. Condiția hotărîtoare a victoriei în lupta pentru dejucarea planurilor agresive ale imperialismului, pentru apărarea dreptului tuturor popoarelor de a se dezvolta de sine stătător, pentru salvgardarea cuceririlor lor revoluționare, o constituie întărirea continuă a unității și coeziunii forțelor antiimperialiste, desfășurarea unei lupte ferme, energice, neobosite împotriva reacțiunii interne și internaționale. **(Aplauze).**

Desigur, alternativ și chiar concomitent cu victoriile sale remarcabile, mișcarea antiimperialistă înregistrează și momente de reflux. Ca orice front pe care pot fi înaintări dar și replieri, lupta forțelor antiimperialiste împotriva reacțiunii poate cunoaște, alături de triumfuri, și unele insuccese. Aceasta este logica luptei.

Arta luptei revoluționare, de eliberare națională și socială, presupune însă descifrarea justă a raportului de forțe, sesizarea la timp a intențiilor dușmanului, prevederea perspectivei evoluției evenimentelor, păstrarea permanentă a inițiativei — atît în cursul ofensivei cît și al defensivei — menținerea capacității de luptă în orice împrejurare, întărirea continuă a organizării și combativității revoluționare. Numai astfel, acționînd cu perseverență și curaj, forțele antiimperialiste pot obține victoria în lupta lor de o amploare și complexitate fără precedent în istorie.

În aprecierea raportului de forțe în lumea contemporană nu trebuie uitat nici un moment că imperialismul dispune încă de un potențial material și militar ce nu trebuie subapreciat și pe care îl folosește pentru a-și recuceri pozițiile pierdute, pentru menținerea și întărirea dominației sale.

Pentru a frîna procesul luptei revoluționare a clasei muncitoare, a înăbuși mișcarea de eliberare națională și tendințele spre o dezvoltare suverană a statelor, imperialismul atentează la cuceririle popoarelor, la libertățile democratice ale maselor, recurge la comploturi, lovituri de stat și agresiuni militare. Sprijinind cele mai reacționare forțe interne, imperialismul a reușit în unele țări să înlăture regimuri parlamentare, democratice și să impună guverne reacționare, de dictatură, care duc o politică de aservire a intereselor naționale față de monopolurile străine. Aceasta provoacă, pe drept cuvînt, o îngrijorare legitimă în rîndul forțelor progresiste din întreaga lume. În promovarea politicii de agresiune, de amestec în treburile interne ale altor popoare, principala forță inspiratoare și organizatoare este imperialismul american, care dispune de cele mai mari resurse materiale și militare.

Desfășurarea evenimentelor arată că politica de agresiune și dictat promovată de imperialismul american în diferite părți ale lumii stîrnește o tot mai puternică dezaprobare în rîndul opiniei publice mondiale, accentuează izolarea acestuia pe arena internațională. Chiar țări membre ale grupărilor militare imperialiste se desolidarizează de acțiunile agresive ale S.U.A., văzînd în ele pericolul antrenării în aventuri războinice, al periclitării propriilor interese naționale. În țările occidentale se manifestă tendințe tot mai evidente spre o politică independentă, spre dezvoltarea nestînjenită a relațiilor dintre state.

Penetrația capitalului american, creșterea hegemoniei economice a monopolurilor americane în unele țări capitaliste întîmpină, de asemenea, opoziția tot mai intensă a cercurilor de afaceri din aceste țări, ascut contradicțiile din sînul sistemului capitalist.

Întreaga desfășurare a vieții social-politice internaționale demonstrează că imperialismul nu a devenit mai puternic ca înainte. El recurge la acte de agresiune și la amestec în treburile interne ale altor țări pentru că își simte pozițiile tot mai amenințate de valul luptei revoluționare, de mișcarea pentru independență. Aceasta nu oglindește însă forța, ci slăbiciunea sa. Succesele obținute de forțele reacționare au, fără îndoială, un caracter provizoriu ; ele pot stînjeni, întîrzia procesul legic al dezvoltării sociale progresiste a lumii, dar în nici un caz nu îl pot opri. Nu există în lume forță în stare să zăgăzuiască lupta popoarelor pentru scuturarea dominației imperialiste, victoria mișcării de eliberare națională și socială. **(Vii aplauze).**

Fără îndoială că o analiză amplă și obiectivă a evenimentelor, a victoriilor precum și a înfrîngerilor temporare înregistrate de forțele revoluționare din unele țări, în condițiile în care superioritatea frontului antiimperialist asupra reacțiunii și imperialismului este evidentă, ar fi deosebit de utilă, ar ajuta mișcarea revoluționară antiimperialistă să tragă învățăminte prețioase pentru lupta de viitor. O asemenea analiză se impune a fi făcută în mișcarea noastră comunistă, revoluționară, de fiecare detașament al său.

Din cele spuse pînă acum rezultă că lumea contemporană oferă imaginea unei evoluții neîncetate a forțelor progresiste, creșterii continue a influenței lor în rîndul popoarelor, a lărgirii mișcării pentru eliberare națională și socială, pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării pașnice între popoare. **Viața arată că acolo unde acționează strîns unite, cu hotărîre și combativitate, forțele revoluționare, antiimperialiste dau lovituri puternice reacțiunii, obțin noi și noi victorii.**

În cele ce urmează mă voi opri, însă, desigur fără pretenția de a le epuiza, asupra cauzelor și factorilor care au determinat unele eșecuri în mișcarea revoluționară, antiimperialistă.

După părerea noastră, una din cauzele importante care au înlesnit forțelor reacțiunii și imperialismului obținerea unor succese vremelnice, constă în lipsa de unitate a țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești, în divizarea forțelor revoluționare, antiimperialiste, care le-a împiedicat să acționeze cu hotărîrea și fermitatea necesară. În vederea realizării politicii sale de dominație mondială, imperialismul recurge la arma dezbinării forțelor progresiste interne din diferite țări, la vechea sperietoare a așa-zisului pericol comunist, la atîțarea unor țări împotriva altora, la tactica loviirii succesive a detașamentelor frontului antiimperialist. Datoria forțelor progresiste de pretutindeni este de a demasca această politică și anihila efectele ei, de a milita pentru întărirea unității de acțiune, atît pe plan intern cît și internațional, a tuturor celor interesați să apere cuceririle democratice și independența popoarelor, pacea și securitatea lumii. **(Aplauze).**

O altă cauză constă, după părerea noastră, în faptul că în rîndul mișcării revoluționare, antiimperialiste și-au făcut loc unele confuzii, iluzii cu privire la schimbarea caracterului agresiv al imperialismului, concepții pacifiste, legaliste. Manifestările de subapreciere a forței materiale și militare a imperialismului, de supraapreciere a forțelor proprii, au dus la slăbirea vigilenței, la apariția unor stări de spirit de autoliniștire ; forțele revoluționare din unele țări au fost luate prin surprindere de atacurile reacțiunii, nu au fost pregătite să adopte formele și metodele de luptă cerute de împrejurări, pentru a putea respinge aceste atacuri, pentru a apăra libertățile democratice.

Viața demonstrează justețea învățăturii marxist-leniniste după care forțele reacționare nu renunță de bună voie la pozițiile și privilegiile lor, nu cedează fără luptă în fața mișcării democratice și progresiste, fac totul pentru a înăbuși lupta de eliberare socială și națională. Desfășurarea vieții internaționale demonstrează că atîta vreme cît se menține imperialismul, se menține și pericolul amestecului în treburile interne ale popoarelor, pericolul agresiunii și războiului, inclusiv pericolul unui război mondial. Aceasta cere forțelor antiimperialiste să-și mențină vigilența neslăbită, să aprecieze cu toată obiectivitatea pericolele create de activitatea agresivă a imperialismului, să analizeze atent mersul evenimentelor pentru a putea prevedea mai bine evoluția desfășurării luptei sociale și a acționa în consecință. **Experiența de pînă acum pune de asemenea în evidență necesitatea perfecționării tacticii și strategiei, astfel încît forțele revoluționare, antiimperialiste, să fie permanent pregătite pentru a folosi oricare formă și metodă de acțiune în stare să asigure victoria luptei de eliberare socială și națională.**

Este un adevăr de necontestat, verificat mereu de viață, că factorul fundamental care condiționează victoria în lupta pentru eliberare națională și socială este unitatea strînsă a tuturor forțelor progresiste, revoluționare din fiecare țară, precum și întărirea continuă a solidarității de luptă a forțelor antiimperialiste din întreaga lume. În fața coeziunii acestui uriaș șuvoi nu poate rezista nici o forță reacționară. Strîns unit, pregătit pentru a face față oricărei împrejurări, aflîndu-se mereu în ofensivă, frontul antiimperialist — cea mai mare forță social-politică progresistă cunoscută în istoria omenirii — este invincibil ; el poate dejuca orice comploturi ale reacțiunii, poate asigura pacea și colaborarea între popoare. **(Aplauze).**

Dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală între România și țările aparținînd sistemului socialist mondial — obiectiv central al politicii externe a partidului și guvernului

STIMAȚI TOVARĂȘI,

Pornind de la analiza caracteristicilor vieții internaționale, Partidul Comunist Român și guvernul țării noastre au desfășurat o amplă activitate externă, militînd cu fermitate și consecvență pentru promovarea principiilor păcii și colaborării între popoare. Între politica internă de construcție a societății socialiste, de înflorire multilaterală a patriei, și politica noastră externă, există o legătură indisolubilă, o unitate dialectică inseparabilă. **Politica externă a Republicii Socialiste România dă glas aspirațiilor profunde ale poporului român, care, consacrîndu-și forța și energia uriașei opere creatoare, pașnice, de edificare a noii orînduiri, manifestă în același timp un înalt spirit de responsabilitate pentru cauza socialismului și progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri.** (**Aplauze**).

În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, țara noastră a depus o susținută activitate pentru dezvoltarea colaborării politice, economice și culturale cu numeroase state de pe toate continentele. În această perioadă au fost stabilite relații diplomatice cu încă nouă state și s-au extins raporturile economice ale țării noastre, Republica Socialistă România întreținînd în prezent legături diplomatice cu 75 de state și colaborînd pe plan economic cu peste 100 de țări.

Extinderea relațiilor economice externe este ilustrată de dezvoltarea pe care o cunoaște comerțul nostru exterior — expresie a potențialului material crescînd al țării, a dinamismului dezvoltării economiei naționale. În anul 1966, volumul comerțului exterior al României a fost cu 75 la sută mai mare decît în 1960, iar în semestrul întîi al acestui an exportul a crescut cu peste 19 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut.

Se lărgesc contactele și relațiile de colaborare cu un număr tot mai mare de state pe linie culturală și tehnico-științifică, sporește tot mai mult participarea României la schimbul internațional de valori spirituale.

Amploarea fără precedent a relațiilor internaționale pe care le are azi România ilustrează justețea politicii externe promovată de partid și guvern, constituind în același timp o recunoaștere a eforturilor constructive ale poporului nostru, a dorinței sale de a dezvolta buna înțelegere, prietenia și colaborarea cu toate popoarele. Participarea crescîndă la activitatea consacrată soluționării problemelor litigioase, salvgardării păcii și securității internaționale, consecvența politicii noastre de colaborare, au făcut să sporească stima și considerația opiniei publice mondiale față de România.

Atît prin realizările în dezvoltarea economică și socială, în întărirea forței sale materiale și politice cît și prin activitatea pe care o desfășoară pe arena internațională, țara noastră — parte componentă a marelui front antiimperialist, detașament activ al luptei pentru pace și progres — contribuie din toate puterile la întărirea forțelor socialismului și păcii. (**Aplauze**).

După cum se știe, elementul central al politicii externe a României îl constituie prietenia și alianța cu toate țările socialiste. Solidaritatea frățească cu țările socialiste se întemeiază pe comunitatea orînduirii sociale pe care o edificăm, pe unitatea țelurilor și aspirațiilor fundamentale, pe interesele comune ale luptei împotriva imperialismului și reacțiunii — apărarea cuceririlor revoluționare ale popoarelor noastre, triumful cauzei socialismului și păcii în lume.

Pornind de la considerentul că dezvoltarea legăturilor prietenești cu țările socialiste corespunde atît intereselor poporului nostru, cît și ale celorlalte popoare, reprezentînd un factor de seamă pentru întărirea forței sistemului socialist mondial și creșterea influenței sale în lume, țara noastră își dezvoltă relațiile economice, politice, cultural-științifice cu toate țările socialiste.

Convinși că ceea ce unește țările socialiste este incomparabil mai important decît deosebirile de păreri dintre ele, Comitetul Central al partidului și guvernul acordă o atenție permanentă dezvoltării contactelor directe cu conducerile de partid și de stat din toate țările socialiste. În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea au avut loc schimburi de vizite ale unor delegații de partid și de stat, vizite reciproce ale unor activiști pe tărîm obștesc, ale unor reprezentanți ai organizațiilor economice, ale oamenilor de știință și cultură. Toate acestea au prilejuit schimburi de păreri și de experiență în diferite domenii ale construcției socialiste, în problemele de interes comun, ale vieții internaționale și mișcării comuniste. Întîlnirile și discuțiile cu conducătorii de partid și de stat ai țărilor socialiste au pus în evidență noi posibilități de intensificare a colaborării politice, economice și cultural-științifice între țările noastre, au contribuit la întărirea prieteniei și solidarității noastre tovărășești, la cauza socialismului, păcii și progresului internațional. (**Aplauze**).

Relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare frățească dintre țara noastră și Uniunea Sovietică, cu vechi tradiții și adînci rădăcini în decursul istoriei, au căpătat un conținut nou în condițiile orînduirii socialiste și cunosc o dezvoltare continuă. Sărbătorind în acest an, alături de întreaga omenire progresistă, cea de-a 50-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a deschis era revoluțiilor proletare, poporul român exprimă și cu acest prilej sentimentele sale de prietenie și stimă față de poporul sovietic și partidul comunist creat de Lenin, făuritorul primului stat socialist din lume. Poporul român acordă o înaltă prețuire contribuției hotărîtoare și jertfei grele pe care poporul sovietic a dat-o în cursul celui de-al doilea război mondial pentru înfrîngerea fascismului. Lupta comună a ostașilor români și sovietici, sîngele vărsat împreună în războiul împotriva hitlerismului au cimentat și mai mult prietenia româno-sovietică. (**Aplauze**). În prezent, între țările noastre se desfășoară o largă colaborare pe tărîm politic, economic, științific, tehnic, cultural, al schimbului de experiență în diferite sectoare ale construcției socialismului și comunismului. Amploarea relațiilor economice dintre România și Uniunea Sovietică se oglindește în faptul că ele reprezintă mai mult de o treime din totalul comerțului nostru exterior. Partidul și guvernul nostru consideră că există toate posibilitățile ca, pe baza dezvoltării multilaterale a celor două țări, să se intensifice colaborarea reciproc avantajoasă, să se lărgească și să se întărească relațiile de prietenie și colaborare tovărășească dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, în interesul ambelor noastre popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii. (**Aplauze**).

Cu poporul frate bulgar avem, de asemenea, vechi legături de prietenie, de bună vecinătate, de luptă comună pentru țelurile eliberării naționale și sociale. Trăind alături, cunoscîndu-se, în trecut, același jug de asuprire străină, animate de aceleași aspirații spre neatîrnare, spre afirmarea ființei lor naționale, cele două popoare s-au legat de-a lungul timpului prin puternice sentimente de simpatie și solidaritate. În anii socialismului, raporturile dintre România și Bulgaria, între partidele noastre s-au extins și au înflorit în avantajul reciproc. O expresie a perspectivelor largi de colaborare româno-bulgară o constituie construirea în comun a hidrocentralei de la Islaz-Samovit care va permite valorificarea potențialului energetic al Dunării în folosul ambelor noastre țări. Progresele economice și sociale ale celor două țări creează noi posibilități pentru intensificarea colaborării bilaterale pe toate planurile vieții sociale, pentru înflorirea continuă a tradiționalei prietenii româno-bulgare. (**Aplauze**).

Trăind, de-a lungul secolelor, în bună vecinătate, animate de aceleași aspirații de libertate națională și socială, luptînd pentru neatîrnare împotriva unor dușmani comuni, poporul român și popoarele iugoslave s-au ajutat frățește, s-au stimat și respectat reciproc. Astăzi, relațiile României cu Iugoslavia se întemeiază pe comunitatea orînduirii sociale, pe lupta comună pentru construirea societății socialiste, pe posibilitățile crescînde pe care le oferă progresul multilateral al țărilor noastre. Un simbol al prieteniei și colaborării româno-iugoslave îl reprezintă sistemul hidroenergetic de la Porțile de Fier, care se construiește cu succes prin efortul comun al celor două țări. Ne exprimăm convingerea că relațiile politice, economice, culturale, tehnico-științifice româno-iugoslave vor cunoaște o continuă extindere, că legăturile frățești

dintre partidele, statele și popoarele noastre se vor dezvolta și întări. **(Aplauze).**

O trainică prietenie s-a dezvoltat între țara noastră și Republica Populară Ungară. Raporturile frățești dintre popoarele noastre se întemeiază pe aspirațiile și lupta comună pentru o viață mai bună, pentru socialism și pace. Istoria demonstrează că întotdeauna forțele înaintate ale popoarelor român și maghiar s-au ridicat împotriva politicii de învrăjbire cultivată de clasele dominante și de marile puteri — în special de imperiul habsburgic și Germania hitleristă — au militat pentru o strînsă prietenie româno-maghiară, au luptat împreună pentru eliberarea națională și socială. Transformările revoluționare petrecute în țările noastre, victoria socialismului au lichidat pentru totdeauna animozitățile din trecut, au creat o bază trainică pentru dezvoltarea continuă a relațiilor de stimă și înțelegere reciprocă, de bună vecinătate și prietenie frățească între cele două popoare. Poporul român, partidul și guvernul vor acționa și în viitor pentru intensificarea colaborării politice, economice, sociale, științifice și culturale dintre cele două țări și partide, pentru întărirea continuă a prieteniei româno-maghiare. **(Aplauze).**

Țara noastră întreține legături prietenești multilaterale cu Cehoslovacia, între cele două popoare desfășurîndu-se o colaborare fructuoasă în toate domeniile de activitate. Relațiile frățești dintre partidele și popoarele noastre se întemeiază pe îndelungate tradiții de solidaritate, de luptă comună pentru socialism. Există toate condițiile pentru dezvoltarea neîncetată a schimburilor economice, culturale, tehnico-științifice și în alte domenii, spre binele ambelor noastre popoare. **(Aplauze).**

Cunosc o continuă dezvoltare relațiile noastre frățești cu Republica Populară Polonă, atît pe plan politic și economic, cît și în domeniul științei și culturii. Prietenia româno-polonă are vechi tradiții de solidaritate și sprijin frățesc în lupta pentru eliberarea națională și socială, pentru cauza socialismului. Fără îndoială că pe măsura înaintării țărilor noastre pe drumul progresului economic și social se va intensifica tot mai mult colaborarea multilaterală dintre cele două țări și partide, în interesul ambelor popoare. **(Aplauze).**

Se desfășoară în mod pozitiv relațiile frățești, pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural ale României cu Republica Democrată Germană — primul stat german socialist — de care sîntem legați prin comunitatea țelurilor și aspirațiilor fundamentale, prin lupta pentru cauza păcii și socialismului în lume. Sîntem încredințați că potențialul economic crescînd al țărilor noastre creează condiții pentru dezvoltarea continuă a schimburilor și cooperării economice reciproc avantajoase, că se vor dezvolta continuu relațiile dintre partidele noastre. Sprijinim pe plan internațional lupta pentru recunoașterea Republicii Democrate Germane ca stat liber și independent, pentru participarea ei nestînjenită la viața politică mondială, la eforturile pentru pace și progres social. **(Aplauze).**

România dezvoltă relații de colaborare frățească cu Republica Populară Albania pe plan politic, economic, cultural. Aceste relații au îndelungate tradiții în istoria popoarelor noastre. Extinderea colaborării multilaterale între popoarele român și albanez, dintre partidele și statele noastre, servește intereselor construcției socialismului, înfloririi materiale și spirituale a celor două țări. **(Aplauze).**

Înregistrează o continuă dezvoltare legăturile de colaborare frățească între România și Republica Populară Chineză. Poporul nostru nutrește sentimente de stimă și profund respect față de poporul chinez, față de lupta eroică desfășurată sub conducerea Partidului Comunist Chinez pentru înfrîngerea dominației imperialiste, pentru răsturnarea vechiului regim și instaurarea puterii populare, pentru construirea societății socialiste. Cu toate că țările noastre se află la mari distanțe geografice una de alta, între poporul român și poporul chinez au loc relații de colaborare în toate domeniile de activitate. Se extind relațiile economice, politice, culturale, tehnico-științifice între cele două țări, se dezvoltă relațiile tovărășești între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez. Partidul și guvernul consideră că dezvoltarea multilaterală a prieteniei și colaborării româno-chineze, pe măsura progresului economic și cultural obținut de țările noastre, corespunde intereselor ambelor noastre țări, cauzei socialismului și păcii în lume. **(Aplauze).**

Între România și Republica Democrată Vietnam se desfășoară relații multilaterale de prietenie și colaborare frățească. Poporul român își manifestă solidaritatea internaționalistă cu poporul frate vietnamez, greu încercat în războiul agresiv impus de Statele Unite ale Americii, îi acordă întregul său sprijin material, politic și diplomatic, este din tot sufletul alături de el în lupta eroică pe care o duce pentru apărarea libertății și independenței patriei, împotriva agresorilor imperialiști, pentru întărirea capacității sale de apărare, pentru dezvoltarea construcției socialiste. Ne exprimăm convingerea că relațiile dintre țările, partidele și popoarele noastre vor cunoaște o dezvoltare continuă. **(Aplauze).**

Se desfășoară rodnic relațiile noastre frățești cu Republica Populară Democrată Coreeană, atît pe plan economic cît și pe plan politic și cultural. Poporul român și poporul coreean sînt legate printr-o prietenie sinceră, prin sentimente de stimă, respect reciproc și solidaritate în lupta pentru construirea socialismului. Sîntem convinși că progresul continuu al construcției socialiste în cele două țări va fi însoțit de dezvoltarea tot mai largă a legăturilor dintre partidele, popoarele și țările noastre. **(Aplauze).**

Țara noastră întreține relații frățești de colaborare multilaterală, economică, politică și culturală cu Republica Populară Mongolă. Aceste relații se întemeiază pe comunitatea orînduirii sociale, pe idealurile comune de luptă pentru pace și progres social. Sîntem convinși că legăturile de colaborare între cele două țări, partide și popoare se vor intensifica. **(Aplauze).**

Poporul român manifestă solidaritate frățească față de Cuba — prima țară socialistă de pe continentul american, care, în pofida condițiilor grele în care-și desfășoară lupta, pășește înainte cu succes pe drumul construcției societății socialiste. Între cele două țări și partide ale noastre există largi posibilități pentru dezvoltarea continuă a legăturilor tovărășești de colaborare multilaterală, de sprijin reciproc în făurirea vieții noi, socialiste. **(Aplauze).**

M-am oprit pe larg asupra modului în care se desfășoară relațiile cu țările socialiste, pentru că aceste relații ocupă un loc esențial în politica externă a partidului și guvernului nostru, în întreaga activitate internațională a României.

Este știut faptul că raporturile internaționaliste între țări au apărut pentru prima oară în istorie o dată cu sistemul socialist, că ele nu au antecedente în dezvoltarea anterioară a omenirii. De aceea desfășurarea lor cunoaște un proces firesc de continuă perfecționare, de adaptare la condițiile și cerințele de dezvoltare ale tuturor țărilor socialiste. Fără îndoială că pe măsura progresului economic și social, a înfloririi fiecărei națiuni socialiste, aceste relații vor lua o tot mai mare amploare, vor dobîndi un conținut tot mai bogat, cristalizîndu-se și afirmîndu-se tot mai puternic în practică principiile fundamentale pe care sînt clădite, contribuind tot mai mult la creșterea forței și coeziunii întregului nostru sistem. **(Aplauze).** În felul acesta, în opoziție cu relațiile impuse de imperialism, bazate pe dominație și asuprire, relațiile internaționaliste, de tip nou, oferă popoarelor un model de conviețuire echitabilă între națiuni, exercită o influență tot mai puternică asupra vieții internaționale.

Importanța istorică și forța de influențare a relațiilor dintre țările socialiste rezidă în așezarea lor pe principiile marxist-leniniste ale internaționalismului socialist, ale egalității în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, ale respectării independenței și suveranității naționale și neamestecului în treburile interne. Considerăm că pentru întărirea unității de acțiune a țărilor socialiste este necesară extinderea practicii consultărilor în probleme de interes reciproc, precum și în chestiuni de ordin general care interesează aceste țări. Bazîndu-se pe respectul părerilor tuturor părților, ele constituie o cale eficientă de coordonare a eforturilor în lupta împotriva imperialismului și reacțiunii, pentru socialism și pace. Pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării frățești dintre țările socialiste este, de asemenea, importantă informarea largă și obiectivă a opiniei publice asupra rezultatelor construcției socialiste obținute de fiecare țară, asupra activității politicii interne și internaționale a fiecărui partid și stat socialist. După părerea partidului și guvernului nostru, respectarea acestor principii și norme în relațiile dintre țările socialiste este esențială pentru dezvoltarea colaborării și prieteniei lor, pentru depășirea oricăror greutăți, pentru consolidarea coeziunii sistemului socialist mondial. **(Aplauze).**

În condițiile existenței mai multor țări socialiste, a marii diversități în dezvoltarea lor istorică, economică și socială, varietatea formelor, soluțiilor și metodelor folosite în opera de edificare a noii societăți este o necesitate obiectivă a progresului material și spiritual din fiecare țară, a înaintării victorioase a socialismului în întregul sistem. Modul creator, original în care fiecare țară socialistă rezolvă problemele dezvoltării economice și sociale reprezintă un important factor de progres, o contribuție la îmbogățirea experienței și practicii generale

a construcției socialiste, un aport la dezvoltarea tezaurului comun al gîndirii revoluționare contemporane. **(Aplauze).**

Desigur, în procesul complex al dezvoltării sociale pot să apară unele deosebiri de vederi, aprecieri diferite în legătură cu unele probleme ale relațiilor dintre țările socialiste, ale procesului revoluționar mondial, ale vieții internaționale. **Partidul și guvernul nostru consideră că asemenea deosebiri de vederi nu trebuie să împiedice în nici un fel dezvoltarea relațiilor prietenești, de stimă și bună înțelegere între statele socialiste.** Este extrem de important ca deosebirile de păreri dintre țările socialiste să nu afecteze colaborarea lor economică și în alte domenii de activitate, întrucît aceasta ar aduce daune intereselor popoarelor respective, prestigiului, forței și coeziunii sistemului socialist internațional.

Considerăm că pentru întărirea solidarității este absolut necesară discutarea de la partid la partid, de la guvern la guvern, în spirit tovărășesc, de respect reciproc, a oricăror probleme divergente, urmărindu-se înlăturarea neînțelegerilor, stabilirea punctelor de vedere comune, cimentarea unității și coeziunii. Esențial este ca în asemenea cazuri să se pornească de la ceea ce unește partidele și țările socialiste, de la ceea ce au ele comun și care reprezintă, după părerea noastră, elementul fundamental, incomparabil mai important decît deosebirile de păreri și divergențele temporare ce vor fi pînă la urmă, într-o formă sau alta, înlăturate de viață.

România acordă o deosebită atenție dezvoltării colaborării economice pe baza avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești cu toate țările socialiste. Un teren larg oferă acordurile bilaterale și multilaterale între țările socialiste pentru schimburi reciproce, pentru realizarea în comun a unor obiective economice, pentru extinderea cooperării economice dintre ele. Consiliul de Ajutor Economic Reciproc joacă un rol pozitiv în extinderea relațiilor economice dintre țările membre, pe baza respectării prevederilor statutare și a principiilor fundamentale ale relațiilor dintre statele socialiste.

După cum se știe, plenara Comitetului Central din martie a.c., ținînd seamă de cerințele adîncirii diviziunii internaționale a muncii în condițiile desfășurării revoluției tehnico-științifice contemporane, a adoptat hotărîrea cu privire la dezvoltarea cooperării economice, științifice și tehnice cu alte state. În spiritul acestei hotărîri țara noastră s-a adresat tuturor țărilor socialiste cu propuneri pentru dezvoltarea cooperării în producție, iar tratativele duse pînă acum au evidențiat largi posibilități în acest domeniu. Partidul și guvernul nostru consideră drept un obiectiv important al politicii economice dezvoltarea cooperării cu toate țările socialiste în scopul valorificării mai bune a potențialului material și uman al fiecărei țări, al accelerării introducerii în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, al dezvoltării relațiilor tovărășești cu țările sistemului socialist mondial. Progresul economic și social al fiecărei țări socialiste slujește fiecărui popor și, în același timp, cauzei generale a socialismului. Cu cît fiecare stat socialist este mai puternic, mai prosper, sporindu-și potențialul material, politic, militar, cu atît mai puternic este întregul sistem socialist. **(Aplauze).**

O importanță primordială pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale popoarelor noastre, pentru zădărnicirea uneltirilor agresive ale imperialismului, pentru salvgardarea păcii are dezvoltarea puterii de luptă a fiecărei țări socialiste și a întregului sistem. Ca membră a Tratatului de la Varșovia, ca țară socialistă, România face totul pentru a-și întări capacitatea de apărare, pentru a fi gata, ca împreună cu celelalte țări socialiste, să-și aducă contribuția la respingerea oricărui agresor, a oricărui atentat imperialist la cuceririle revoluționare ale popoarelor noastre. **(Aplauze).**

În zilele noastre, mai mult ca oricînd, unitatea țărilor socialiste, a sistemului socialist mondial apare ca o condiție indispensabilă pentru creșterea rolului și influenței sale asupra desfășurării întregului proces revoluționar contemporan. De aceea considerăm că dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste constituie una din sarcinile fundamentale ale politicii noastre externe, corespunde intereselor unanime ale întregului nostru popor, cauzei generale a socialismului și păcii în lume. **(Aplauze prelungite).**

Evoluția pozitivă a raporturilor politice, economice, culturale și științifice între Republica Socialistă România și statele cu alte orînduiri sociale

STIMAȚI TOVARĂȘI,

Politica externă a partidului și guvernului nostru pornește de la realitatea obiectivă că în lumea contemporană există state cu orînduiri sociale diferite, de la necesitatea dezvoltării relațiilor dintre ele, a schimbului de valori materiale și spirituale, a cooperării în vederea soluționării problemelor internaționale arzătoare, apărării păcii și securității popoarelor. În acest spirit, România desfășoară o intensă activitate pe linia extinderii relațiilor cu toate țările, de pe toate continentele, indiferent de orînduirea lor socială.

După cum este cunoscut, în ultimul timp am avut largi contacte, schimburi de vizite, convorbiri cu șefi de state și guverne, cu personalități de seamă dintr-un mare număr de țări. Numeroase delegații guvernamentale și alți reprezentanți ai țărilor străine au vizitat în această perioadă România ; la rîndul lor, delegații guvernamentale în frunte cu președintele Consiliului de Stat, tovarășul Chivu Stoica, cu președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, alți reprezentanți ai țării noastre au vizitat un șir de țări din Europa, Asia, Africa, America Latină. Doresc să menționez activitatea largă, pe plan internațional, a tovarășului Ion Gheorghe Maurer, care, după cum știți, a avut în ultimii ani întîlniri și convorbiri cu mulți șefi de state și conducători de guverne. S-ar putea spune că în ultima perioadă mai mult de jumătate din timpul său l-a petrecut în străinătate **(animație în sală)** ; de altfel acest fapt l-au resimțit și colegii lui de la Consiliul de Miniștri **(rîsete, aplauze).** În cadrul vizitelor și întîlnirilor s-a realizat un larg și util schimb de păreri, s-au evidențiat noi posibilități de dezvoltare a colaborării economice, comerciale, politice, cultural-științifice dintre România și țările respective, a fost abordat într-un spirit constructiv un șir de probleme ale vieții internaționale actuale. Noi considerăm că aceste contacte și întîlniri reprezintă o contribuție la cauza apropierii și înțelegerii între popoare, la intensificarea schimbului de valori materiale și spirituale, la cauza păcii și progresului social. **(Aplauze).**

Una din preocupările constante ale politicii externe a țării noastre este dezvoltarea legăturilor de colaborare și bună vecinătate în Balcani. După cum am arătat, relațiile României cu țările socialiste balcanice se desfășoară în spirit de prietenie și colaborare trainică, ele contribuind la îmbunătățirea climatului general din această zonă.

Evoluează pe o linie pozitivă legăturile noastre politice, economice, culturale cu Turcia, ceea ce contribuie la o mai bună cunoaștere reciprocă, la așezarea colaborării româno-turce pe baze trainice. Apreciem că există condiții și posibilități pentru lărgirea relațiilor economice, politice și cultural-științifice între țările noastre, în interesul progresului reciproc, al păcii și securității generale în Balcani și în Europa. **(Aplauze).**

În ultimii ani au luat un curs favorabil și s-au dezvoltat relațiile dintre România și Grecia, țară de care ne leagă tradiții vechi de prietenie și colaborare. Aceste relații corespund intereselor ambelor noastre popoare, cauzei păcii și colaborării în Balcani. Ne îngrijorează faptul că în urma loviturii de stat militare din Grecia s-au adoptat o serie de măsuri care ridică piedici în calea dezvoltării relațiilor între popoarele român și grec, a extinderii colaborării generale între statele din Balcani. Considerăm că popoarele român și grec sînt intere-

sate în asigurarea unei colaborări reciproc avantajoase, în îmbunătățirea continuă a climatului politic din regiunea noastră și din întreaga lume. **(Aplauze).**

România va milita și în viitor, cu perseverență, pe linia eforturilor sale tradiționale, pentru îmbunătățirea continuă a climatului politic și întărirea relațiilor de colaborare și bună vecinătate între toate țările din Balcani, considerînd că aceasta este în folosul și spre binele popoarelor care trăiesc în această zonă.

Cunosc o dezvoltare continuă relațiile politice, economice, culturale și tehnico-științifice dintre România și Franța. Popoarele român și francez au fost legate întotdeauna, de-a lungul istoriei, prin sentimente de simpatie reciprocă, și nu o dată s-au găsit alături în lupta pentru promovarea idealurilor de libertate națională și socială, pentru progresul științei și culturii. Există toate condițiile ca relațiile de colaborare multilaterală româno-franceză să se lărgească și să se amplifice în continuare în interesul ambelor popoare, contribuind în același timp la destinderea internațională, la cauza securității europene și a păcii în lume. **(Aplauze).**

Capătă, de asemenea, o amploare tot mai mare legăturile României cu Italia, evidențiindu-se existența unor largi posibilități de cooperare între cele două țări pe multiple planuri — economic, politic, cultural-științific. Sîntem convinși că, printr-o strînsă conlucrare, aceste posibilități vor fi și mai larg fructificate, răsfrîngîndu-se pozitiv în viața ambelor popoare, asupra cauzei păcii în Europa. **(Aplauze).**

Actuala evoluție a legăturilor dintre România și Anglia reliefează extinderea colaborării economice, politice, tehnico-științifice dintre cele două țări. Fără îndoială că nu sînt încă epuizate toate posibilitățile de colaborare ; crearea condițiilor pentru sporirea exporturilor românești în Anglia ar da, desigur, un nou impuls relațiilor multilaterale dintre țările noastre, în interesul ambelor noastre popoare, al cauzei păcii. **(Aplauze).**

După cum se știe, pornind de la realitatea existenței celor două state germane, de la politica consecventă a țării noastre în sprijinul întăririi securității europene, de la interesele păcii și colaborării între popoare, România a stabilit anul acesta relații diplomatice cu Republica Federală a Germaniei. Colaborarea economică, științifică, culturală dintre România și Republica Federală a Germaniei a cunoscut o puternică dezvoltare. Este necesar să se găsească posibilități de sporire a exporturilor României în Republica Federală a Germaniei, în vederea echilibrării balanței noastre comerciale cu această țară și a extinderii în viitor a schimburilor economice. Aceasta va contribui la dezvoltarea relațiilor multilaterale între cele două țări. **(Aplauze).**

Se intensifică relațiile României cu Austria : între cele două țări a fost încheiat în ultimul timp un șir de convenții economice, tehnice și culturale, care deschid noi posibilități de colaborare. **(Aplauze).**

De asemenea, în ultima vreme au luat un curs pozitiv, progresînd simțitor, legăturile noastre de colaborare politică, economică, culturală, tehnico-științifică cu Belgia, Olanda, Danemarca, Elveția, Suedia, Norvegia și Finlanda. Viața arată că există largi posibilități de dezvoltare a legăturilor cu toate țările din Europa, că eforturile pentru valorificarea acestor posibilități servesc intereselor fiecărui popor, contribuie nemijlocit la cauza securității europene, la promovarea păcii în lume. **(Aplauze).**

Relațiile economice, științifice și culturale dintre România și Statele Unite ale Americii au înregistrat în ultima vreme anumite progrese. Trebuie însă să remarcăm că dezvoltarea lor este îngreunată atît de practicile discriminatorii aplicate de S.U.A., cît și de războiul dus împotriva poporului vietnamez — așa cum de altfel constată și unele cercuri politice americane. Ne pronunțăm pentru dezvoltarea prieteniei dintre popoarele român și american, pentru extinderea relațiilor dintre cele două țări pe baze reciproc avantajoase, în interesul colaborării și păcii în lume.

În ultima vreme s-au lărgit simțitor și au bune perspective de dezvoltare legăturile de colaborare politică, economică, științifică și culturală ale României cu Japonia.

Apreciem, de asemenea, ca pozitivă dezvoltarea relațiilor țării noastre cu India.

Aș dori să subliniez că în ultimii ani relațiile dintre România și Iran au cunoscut un progres simțitor. S-au pus bazele colaborării și cooperării în domeniul economic, ceea ce dă relațiilor noastre un caracter stabil și de perspectivă. Se desfășoară cu succes relațiile de colaborare și în alte domenii ale vieții politice și sociale, în interesul ambelor noastre popoare, cauzei păcii. **(Aplauze).**

Cunosc, de asemenea, o dezvoltare rodnică relațiile țării noastre cu Pakistanul și cu alte țări din Asia.

Un loc important ocupă în politica noastră internațională relațiile de colaborare economică, politică, culturală cu țările arabe, față de care poporul român nutrește sentimente de prietenie și solidaritate. Țin să menționez în mod deosebit dezvoltarea pe care au cunoscut-o în ultimii ani relațiile noastre multilaterale cu Republica Arabă Unită. România consideră că extinderea în viitor a relațiilor multilaterale cu țările arabe servește cauzei progresului popoarelor noastre, păcii și securității internaționale. **(Aplauze).**

România a stabilit relații diplomatice cu noi state din Africa și întreține legături de colaborare în diferite domenii cu un număr mare de țări africane care depun eforturi pentru progres economic și social, se afirmă tot mai activ pe arena internațională. Aceasta corespunde atît intereselor poporului român, cît și intereselor popoarelor din aceste țări.

Apreciem pozitiv faptul că în ultimii ani s-au stabilit relații diplomatice între România și noi țări din America Latină și că relațiile noastre politice, economice și cultural-științifice cu țările din această parte a lumii au luat extindere. Considerăm că există condiții pentru lărgirea și intensificarea colaborării multilaterale cu aceste țări, cu care avem afinități de limbă și cultură, în interesul reciproc al popoarelor noastre și al dezvoltării colaborării internaționale. **(Aplauze).**

În epoca noastră, cînd cuceririle științei și tehnicii pun la îndemîna popoarelor imense mijloace și posibilități de a-și spori avuția materială și spirituală, de a valorifica resursele naturale în folosul societății, dezvoltarea relațiilor economice între state, participarea la diviziunea internațională a muncii, se impun ca o cerință obiectivă a progresului uman. Schimbînd între ele produsul muncii, participînd împreună la accelerarea progresului economic, științific și cultural, aducîndu-și contribuția la dezvoltarea patrimoniului civilizației moderne, popoarele se cunosc mai bine, se prețuiesc mai mult, conlucrează mai eficient și în direcția consolidării păcii. **Progresele obținute în economia noastră națională, în industrializarea socialistă a țării, permit participarea tot mai amplă a României la schimbul internațional de bunuri materiale și spirituale, intensificarea colaborării și cooperării în diferite forme, inclusiv în domeniul producției, cu statele din Europa și de pe alte continente.**

După cum vedeți, tovarăși, România duce o politică de colaborare largă, pe diferite planuri, cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, participă activ la viața internațională, își aduce contribuția la promovarea încrederii și cooperării între popoare, la asigurarea păcii pe planeta noastră. **(Aplauze).**

Promovînd cu consecvență această politică de largă cooperare internațională, sîntem conștienți de existența unor deosebiri de vederi fundamentale între țara noastră și alte țări, izvorîte în primul rînd din diferența de orînduire socială, din modul diferit de interpretare a evenimentelor, a proceselor care au loc în lume. **Dezvoltarea relațiilor diplomatice, a colaborării politice, economice și cultural-științifice între țări avînd altă orînduire socială nu înseamnă, desigur, acceptarea politicii și punctelor de vedere contrarii propriei orientări. Dar intensificarea relațiilor, contactelor, schimburile de păreri oferă posibilitatea de a se găsi soluții reciproc acceptabile pentru probleme de interes comun, pentru soluționarea unor probleme actuale ale vieții internaționale, pentru promovarea cauzei păcii și prieteniei între popoare.** **(Aplauze).** Aceasta este o condiție indispensabilă pentru înfăptuirea principiilor coexistenței pașnice, pentru dezvoltarea cooperării între state, pentru destindere internațională, pentru preîntîmpinarea unui nou război.

Întreaga activitate internațională a țării noastre, relațiile pe care le desfășoară România cu toate statele lumii, se fundamentează pe respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, pe neamestecul în treburile interne ale altor popoare, pe promovarea neabătută a principiilor independenței și suveranității naționale. Aceste principii pe care viața însăși le ridică la rang de deziderat suprem în relațiile dintre țările lumii, de premisă fundamentală a dezvoltării normale a raporturilor internațio-

nale, capătă un tot mai întins teren de manifestare, se bucură de adeziunea tot mai multor țări, de sprijinul cercurilor largi ale opiniei publice mondiale. **(Aplauze).**

Deplin solidari cu lupta popoarelor pentru cucerirea și consolidarea independenței naționale, pentru progres economic și cultural

Una din problemele arzătoare ale relațiilor internaționale o constituie existența pe întinse regiuni ale globului a unui mare număr de țări rămase în urmă din punct de vedere economic și social ca urmare a îndelungatei dominații coloniale. Jefuirea bogățiilor naționale de către puterile imperialiste a împiedicat aceste popoare să-și dezvolte forțele de producție, industria, agricultura, știința, să-și asigure un nivel de viață material și spiritual ridicat, în timp ce în țările capitaliste avansate avuția națională a crescut continuu ; această gravă inegalitate economică și socială continuă să se adîncească și azi. Viața arată că imperialismul, orînduirea capitalistă nu este în stare să asigure progresul rapid, economic și social al țărilor slab dezvoltate. În fața a zeci de popoare care și-au dobîndit de curînd independența națională stă în prezent, ca obiectiv fundamental, dezvoltarea economică, socială și politică de sine stătătoare. **Calea sigură pentru realizarea acestui deziderat fundamental este în primul rînd intensificarea eforturilor proprii, mobilizarea întregului potențial material și uman, concentrarea și unirea tuturor forțelor înaintate, progresiste ale fiecărei națiuni.** Fără aceasta nu sînt de conceput consolidarea independenței naționale, accesul popoarelor respective la cuceririle științei moderne.

Datorită insuficientei dezvoltări economice a acestor țări forțele sociale promotoare ale progresului, și în primul rînd clasa muncitoare, sînt încă slabe atît din punct de vedere numeric, cît și al organizării lor, în unele locuri ele aflîndu-se abia la începutul procesului de formare. La aceasta se adaugă faptul că în multe zone din lume, ca urmare a dominației coloniale, au rămas o serie de probleme nerezolvate, pe care cercurile imperialiste caută să le folosească pentru a diviza și slăbi tinerele state independente, pentru a le învrăjbi unele împotriva altora, pentru a zădărnici unirea tinerelor națiuni în lupta împotriva imperialismului și dominației străine. **Întărirea unității și solidarității acestor popoare, întrajutorarea lor multilaterală reprezintă o cerință imperioasă pentru lichidarea oricăror forme de dominație imperialistă, pentru dezvoltarea de sine stătătoare.**

Partidele comuniste, forțele revoluționare înaintate au un rol important în lupta pentru dezvoltarea democratică și progresistă a tinerelor state independente. De aceea respingerea de către unele cercuri conducătoare a colaborării cu comuniștii sau cu alte forțe revoluționare slăbește capacitatea de luptă a acestor popoare, dăunează înfăptuirii aspirațiilor lor spre progres și o viață mai bună. **Unirea eforturilor partidelor și forțelor progresiste este o condiție indispensabilă a înaintării acestor țări pe calea progresului, a dezvoltării lor independente.** Un rol important în accelerarea mersului lor înainte îl poate avea sprijinul economic și tehnico-științific acordat de țările avansate pe baza respectării principiului suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne. **În eforturile lor pentru progres împotriva dominației imperialiste, aceste țări găsesc un important sprijin în colaborarea multilaterală cu țările sistemului socialist mondial.**

Poporul român dezvoltă relații de colaborare prietenească cu aceste țări, nutrește o puternică simpatie față de cauza acestor popoare, își manifestă solidaritatea deplină cu lupta pe care o duc împotriva imperialismului și colonialismului, pentru independență națională, pentru progres și prosperitate, este alături de ele în eforturile de apărare a cuceririlor lor revoluționare, democratice. Aceste sentimente de sprijin și solidaritate ale poporului nostru își găsesc și își vor găsi în permanență reflectare consecventă în întreaga politică externă pe care o promovează statul nostru socialist. **(Aplauze vii).**

Evoluția vieții internaționale confirmă realismul, viabilitatea și eficiența politicii de coexistență pașnică între state cu orînduiri sociale diferite. **Coexistența pașnică nu înseamnă însă împăcare cu tendințele expansioniste, agresive ale imperialismului, acceptarea pretențiilor la dominație mondială ale acestuia, ci instaurarea unor relații de egalitate în drepturi între toate țările, care să asigure dezvoltarea de sine stătătoare a fiecărui popor, a fiecărei națiuni.** Premisa fundamentală a colaborării normale între țări cu orînduiri sociale diferite este respectarea strictă a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de a-și alege calea de dezvoltare conform propriei sale voințe și, o dată cu aceasta, renunțarea categorică la folosirea forței ca mijloc de soluționare a problemelor litigioase dintre state, la imixtiune în treburile interne ale altor țări. Numai respectarea strictă a acestor principii poate asigura dezvoltarea normală a raporturilor între state independente și suverane, egale în drepturi. Realitatea cere tuturor partidelor, oamenilor politici de răspundere să acționeze cu grijă pentru promovarea spiritului de înțelegere și colaborare între popoare.

România va continua și în viitor să militeze cu consecvență pentru dezvoltarea colaborării internaționale, avînd convingerea că acționînd astfel își va aduce contribuția la instaurarea unui climat de încredere și apropiere între popoare — condiție fundamentală a salvgardării păcii și securității întregii omeniri. **(Aplauze).**

Alături de eroicul popor vietnamez

STIMAȚI TOVARĂȘI,

Situația care comportă în momentul de față cel mai grav pericol pentru pace, care îngrijorează în mod deosebit poporul român, opinia publică internațională, toate popoarele lumii, este continuarea războiului agresiv purtat de S.U.A. împotriva poporului vietnamez, intensificarea bombardamentelor împotriva R. D. Vietnam — stat socialist, liber și suveran.

După cum este știut, cu toate că au aruncat în luptă o jumătate de milion de soldați americani, un uriaș potențial militar tehnic, S.U.A. nu au reușit să înfrîngă voința poporului vietnamez, vitejia sa cu adevărat legendară, moralul său impresionant, eroismul cu care-și apără dreptul la libertate, patria, ființa națională. Războiul din Vietnam demonstrează cu putere că, în zilele noastre, un popor care-și apără cu tenacitate libertatea și independența națională nu poate fi înfrînt. **(Aplauze puternice).** Lupta poporului vietnamez reprezintă o pildă însuflețitoare pentru toate popoarele care se ridică împotriva imperialismului și colonialismului, care-și apără dreptul la viață.

Poporul român, care și-a cucerit prin jertfe grele, de-a lungul zbuciumatei sale istorii, dreptul la o viață liberă, înțelege și prețuiește din adîncul inimii lupta bravului popor vietnamez. **Întreaga națiune română își exprimă solidaritatea frățească cu Republica Democrată Vietnam, cu Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud, își manifestă hotărîrea de a ajuta poporul vietnamez pe plan material, politic și moral, pînă la cucerirea deplină a victoriei. (Aplauze).**

Continuarea războiului împotriva poporului vietnamez stîrnește dezaprobarea și protestul tot mai vehement al popoarelor, al celor mai largi cercuri ale opiniei publice internaționale. Chiar din Statele Unite răzbat tot mai frecvent voci care își exprimă nemulțumirea față de intervenția în Vietnam, atrag atenția că aceasta nu aduce nimic bun poporului american, dăunînd grav prestigiu-

Probleme internaționale de actualitate stringentă de care depinde apărarea păcii și securității popoarelor

lui său în lume şi cer încetarea imediată a războiului.

În aceste condiţii, România consideră necesar ca ţările socialiste să-şi unească eforturile pentru a ajuta poporul vietnamez, ca toate popoarele să-şi ridice glasul pentru a cere încetarea imediată şi necondiţionată a bombardamentelor Statelor Unite ale Americii asupra Republicii Democrate Vietnam, oprirea agresiunii. Poporul vietnamez trebuie lăsat să-şi hotărască singur soarta, fără amestec din afară. Aceasta este o condiţie indispensabilă pentru reglementarea problemei vietnameze, pentru stingerea focarului de încordare din această parte a lumii. Încetarea războiului din Vietnam — problemă centrală a vieţii internaţionale — poate facilita găsirea unor soluţii şi pentru alte probleme internaţionale în suspensie. **De oprirea războiului din Vietnam depind în prezent, după părerea noastră, îmbunătăţirea continuă a climatului internaţional, normalizarea şi dezvoltarea relaţiilor între state, consolidarea păcii mondiale. (Aplauze).**

Pentru reglementarea conflictului din Orientul Apropiat

După cum se ştie, cu aproape două luni în urmă, Orientul Apropiat a fost teatrul unui război între ţările arabe şi Izrael, cu grave consecinţe pentru pacea lumii. Războiul şi-a arătat din plin urmările dureroase, a provocat mari pierderi materiale şi umane, a agravat şi mai mult încordarea în această parte a lumii şi pericolul pentru pacea generală, a ridicat obstacole şi mai mari în calea soluţionării divergenţelor dintre aceste ţări. Ca urmare a faptului că Izraelul a ocupat o parte din teritoriile ţărilor arabe şi le menţine sub ocupaţie, starea de încordare se accentuează, existînd pericolul redeschiderii conflictului militar în Orientul Apropiat. **De aceea, România consideră că lucrul cel mai important şi urgent este în momentul de faţă retragerea trupelor izraeliene din teritoriile ocupate pe linia dinaintea începerii ostilităţilor. Considerăm, de asemenea, nejuste măsurile anexioniste luate de autorităţile izraeliene în legătură cu Ierusalimul ca şi orice alte pretenţii de a obţine avantaje teritoriale de pe urma operaţiunilor militare.** Calea de impunere a intereselor proprii prin forţa armelor, cuceririle teritoriale prin război nu pot duce în zilele noastre la soluţionarea problemelor internaţionale, la dezvoltarea relaţiilor de colaborare între popoare, la promovarea cauzei păcii.

România nu are nici un fel de interese speciale în Orientul Apropiat. Poziţia sa în problema războiului dintre ţările arabe şi Izrael porneşte de la realităţile create ca urmare a dezvoltării lumii postbelice, a existenţei statelor arabe independente şi a statului Izrael. Ca prieteni ai popoarelor arabe ne-am manifestat întotdeauna solidaritatea şi sprijinul faţă de aspiraţiile lor pentru unitate naţională, pentru progres economic şi social, pentru independenţă naţională. **(Aplauze).** Această solidaritate şi-a găsit expresia şi în ajutorul acordat unor popoare arabe care au avut de suferit de pe urma războiului. Dar dorim să le spunem cinstit prietenilor arabi că nu înţelegem şi nu împărtăşim poziţia acelor cercuri care se pronunţă pentru lichidarea statului Izrael. **Nu dorim să dăm nimănui sfaturi, dar învăţămintele istoriei arată că un popor nu-şi poate realiza aspiraţiile naţionale şi sociale ridicîndu-se împotriva dreptului la existenţă al altui popor. (Aplauze prelungite).**

Fără îndoială, în această parte a lumii există numeroase probleme care-şi aşteaptă soluţionarea de timp îndelungat. Multe din ele au fost alimentate şi agravate în mod intenţionat de cercurile imperialiste, interesate să menţină conflicte latente în Orientul Apropiat, să învrăjbească aceste popoare pentru a le putea domina mai uşor, pentru a-şi asigura stăpînirea asupra bogăţiilor popoarelor arabe şi în special asupra petrolului. **Experienţa istoriei demonstrează însă că nu războiul este calea pentru reglementarea problemelor în suspensie între ţări, că de pe urma războaielor dintre popoare, indiferent cine iese învingător, cîştigă pînă la urmă imperialismul, reacţiunea din ţările respective.**

România s-a pronunţat de la început pentru reglementarea diferendelor dintre ţările Orientului Apropiat nu pe calea ciocnirilor militare, ci pe calea înţelegerii şi găsirii unor soluţii în conformitate cu interesele tuturor popoarelor care trăiesc în această regiune. În acest spirit, imediat după izbucnirea războiului, România a adresat un apel oficial guvernelor ţărilor în conflict, pentru încetarea ostilităţilor. După cum se ştie, la 9 iunie a.c. a avut loc la Moscova consfătuirea ţărilor socialiste consacrată examinării conflictului din Orientul Apropiat. Delegaţia ţării noastre s-a pronunţat şi cu acest prilej pentru încetarea imediată şi definitivă a tuturor acţiunilor militare din Orientul Apropiat şi adoptarea unor măsuri ca acestea să nu mai fie reluate, pentru retragerea trupelor izraeliene din teritoriile ocupate, pentru rezolvarea problemelor litigioase din această zonă pe calea tratativelor în vederea găsirii soluţiilor corespunzătoare intereselor popoarelor respective, cauzei păcii. Ea a reafirmat deplina solidaritate a poporului român cu lupta dreaptă a popoarelor arabe împotriva imperialismului şi neocolonialismului. Deoarece în declaraţia consfătuirii au fost cuprinse puncte de vedere ce nu corespund poziţiei partidului şi guvernului nostru, delegaţia noastră nu a semnat această declaraţie. **Considerentele ţării noastre asupra evenimentelor din Orientul Apropiat aşa cum au fost arătate mai sus şi-au găsit expresie în declaraţia Comitetului Central al partidului şi a guvernului din 10 iunie a.c.**

Ţara noastră a militat activ în Adunarea Generală a O.N.U. pentru găsirea unui mod de soluţionare a conflictului arabo-izraelian, acceptabil pentru părţile interesate, pronunţîndu-se împreună cu numeroase alte state pentru retragerea trupelor izraeliene de pe teritoriile ocupate, pentru excluderea folosirii forţei în relaţiile dintre ţările acestei regiuni; ea a votat în acest sens rezoluţia ţărilor neangajate susţinută şi de prietenii arabi. De asemenea, delegaţia română a votat cele două rezoluţii care se pronunţă împotriva măsurilor de anexare a Ierusalimului luate de Izrael. Considerăm că activitatea delegaţiei noastre la O.N.U., atît în perioada cînd a fost condusă de preşedintele Consiliului de Miniştri, cît şi ulterior, corespunde pe deplin poziţiei partidului şi guvernului nostru. **(Aplauze).**

Este regretabil faptul că, datorită uneltirilor cercurilor imperialiste, O.N.U. nu a reuşit să ofere o soluţie eficientă pentru reglementarea conflictului din Orientul Apropiat. Aceasta nu poate decît să împieteze asupra autorităţii acestei organizaţii, asupra rolului pe care îl joacă ea în viaţa internaţională actuală.

În situaţia creată în prezent, principala răspundere pentru găsirea soluţiilor în vederea reglementării problemelor din Orientul Mijlociu, a problemelor de care depinde soarta dezvoltării economico-sociale şi a păcii acestor ţări revine fără îndoială guvernelor şi popoarelor care trăiesc în această parte a lumii. (Aplauze). După părerea noastră, singura cale raţională pentru rezolvarea conflictului din Orientul Apropiat este retragerea imediată a trupelor izraeliene din teritoriile ocupate, desfăşurarea tratativelor cu participarea părţilor interesate pentru soluţionarea problemelor litigioase; aceasta ar corespunde intereselor tuturor popoarelor din această parte a lumii, cît şi cauzei păcii în general. **(Aplauze).**

Lupta pentru dezarmare

DRAGI TOVARĂŞI,

Omenirea este astăzi profund îngrijorată de faptul că în diferite puncte ale globului ard flăcările războiului, producînd mari distrugeri de bunuri materiale şi pierderi de vieţi omeneşti; nu este exclusă nici posibilitatea extinderii războiului, izbucnirii unui incendiu mondial nimicitor. **Aceasta face ca lupta împotriva războiului să fie în zilele noastre îndatorirea primordială a popoarelor, impune tuturor forţelor antiimperialiste, tuturor celor cărora le este scumpă pacea lumii să militeze neobosit, cu energie şi perseverenţă pentru stingerea focarelor de război, pentru zădărnicirea planurilor agresive ale imperialismului, pentru apărarea păcii. (Aplauze).**

Îndepărtarea pericolului războiului, întărirea încrederii între state, destinderea internaţională ar contribui la diminuarea pregătirilor militare, la reducerea cursei înarmărilor care înghit uriaşe resurse materiale în întreaga lume, fac să se irosească sume cu adevărat astronomice, în timp ce zeci şi zeci de popoare suferă de sărăcie şi subnutriţie, zone importante ale planetei se află în stare de înapoiere economică şi culturală, sînt private de binefacerile civilizaţiei moderne. Este ştiut că activitatea de înarmare, pregătirile de război angrenează mii şi mii de savanţi şi cercetători, de specialişti în efortul pen-

tru crearea mijloacelor de distrugere, împiedicîndu-i să-şi pună inteligenţa şi cunoştinţele în slujba dezvoltării producţiei de bunuri materiale şi spirituale, progresului societăţii contemporane, a bunăstării popoarelor.

Suferind de două ori în ultima jumătate de secol de pe urma războaielor mondiale, conştientă de dezastrul pe care l-ar aduce omenirii o nouă conflagraţie generală, precum şi în calitate de membră a Comisiei pentru dezarmare a celor 18 state de la Geneva, România desfăşoară o activitate susţinută pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru realizarea unor paşi concreţi în domeniul diminuării stocurilor de armament. Înaintarea treptată pe calea înfăptuirii năzuinţelor de dezarmare generală ale omenirii este, după părerea noastră, o cauză măreaţă căreia merită să i se consacre eforturile tuturor popoarelor, ale tuturor oamenilor iubitori de pace de pretutindeni. **(Aplauze).** Prin reducerea cheltuielilor militare s-ar crea posibilitatea ca o parte din fondurile eliberate să fie destinate efortului ţărilor slab dezvoltate pentru progres economic şi social. Oprirea cursei înarmărilor, înfăptuirea dezarmării ar accelera procesul de normalizare a vieţii internaţionale, de dezvoltare a colaborării între state, de înflorire multilaterală a civilizaţiei lumii contemporane.

Securitatea europeană

Una din problemele care ocupă un loc de prim ordin pe agenda opiniei publice din Europa şi din întreaga lume o constituie problema securităţii europene. Partidul şi guvernul român militează pentru înfăptuirea acestui deziderat pentru că el corespunde intereselor vitale ale poporului român, intereselor tuturor popoarelor europene şi ale întregii omeniri care a avut de suferit de două ori — în decursul unei jumătăţi de secol — de pe urma războaielor mondiale declanşate de pe acest continent.

Aşa cum am mai arătat şi cu alte prilejuri, însănătoşirea climatului politic pe continentul european cere înlăturarea tuturor rămăşiţelor celui de-al doilea război mondial, a reziduurilor perioadei războiului rece, a tuturor stărilor de lucruri anacronice care menţin focare de încordare şi nelinişte, generează neîncredere şi suspiciune între state. Considerăm că popoarele din Europa — unul din leagănele civilizaţiei moderne — pot găsi calea pentru reglementarea conflictelor şi litigiilor ce planează asupra liniştii şi vieţii lor, pentru instaurarea unui climat de înţelegere şi colaborare între statele continentului. O contribuţie importantă la eforturile pentru întărirea securităţii europene a adus Declaraţia de la Bucureşti a ţărilor socialiste participante la Tratatul de la Varşovia, de la adoptarea căreia s-a împlinit luna aceasta un an. Făcînd o analiză multilaterală a proceselor şi tendinţelor politice care au loc în viaţa Europei, Consfătuirea de la Bucureşti a tras concluzia, aşa după cum se ştie, că s-au creat condiţii şi posibilităţi pentru abordarea într-un mod nou a problemei securităţii, că au apărut forţe sociale şi politice în stare să promoveze cu succes acest deziderat. Totodată ea a elaborat o platformă largă cuprinzînd importante propuneri constructive care au găsit un puternic ecou în opinia publică europeană, au exercitat un efect mobilizator asupra forţelor progresiste, asupra cercurilor politice realiste de pe continent. Evoluţia ulterioară a evenimentelor a confirmat întru totul justeţea aprecierilor şi concluziilor consfătuirii.

În spiritul principiilor declaraţiei, România a desfăşurat o vie activitate internaţională, străduindu-se să-şi aducă contribuţia în netezirea drumului spre securitate, la crearea climatului de pace şi încredere spre care aspiră toate popoarele. Contactele avute de reprezentanţii României cu numeroşi conducători de stat şi oameni politici din ţările europene, precum şi viaţa însăşi, ne întăresc convingerea că tendinţele favorabile unei politici realiste în Europa se dezvoltă. **Considerăm că direcţia principală a eforturilor pentru securitate europeană trebuie să fie şi în viitor îmbunătăţirea relaţiilor în toate domeniile de activitate dintre ţările continentului, pe baza încrederii şi avantajului reciproc, a respectării independenţei şi suveranităţii naţionale.**

Un factor esenţial pentru destindere în Europa îl reprezintă luarea unor măsuri îndreptate spre dezarmare, spre slăbirea cursei înarmărilor. Un efect deosebit de pozitiv ar avea, fără îndoială, plecarea din Europa a trupelor neeuropene, retragerea tuturor trupelor de pe teritoriul altor state în graniţele lor naţionale, desfiinţarea bazelor militare străine, lichidarea blocurilor militare. **(Aplauze).** Ţările socialiste participante la Consfătuirea de la Bucureşti au subliniat din nou, cu toată tăria, necesitatea lichidării blocurilor militare, afirmîndu-şi hotărîrea ca, o dată cu desfiinţarea pactului agresiv N.A.T.O., să ia măsuri pentru încetarea existenţei Tratatului de la Varşovia. Considerăm că locul grupărilor militare trebuie să-l ia stabilirea şi dezvoltarea unor relaţii bazate pe încrederea şi stima reciprocă, pe neamestecul în treburile interne, pe deplina egalitate în drepturi, colaborarea multilaterală între naţiunile europene independente. **(Aplauze).**

Abordarea raţională şi eficientă a problemei securităţii europene presupune să se pornească de la realităţile istorice rezultate după cel de-al doilea război mondial şi în primul rînd de la existenţa celor două state germane — Republica Democrată Germană şi Republica Federală a Germaniei. De aici decurge concluzia logică de a se stabili relaţii normale cu ambele state germane, necesitatea ca cele două state germane să participe activ la viaţa politică a Europei, la eforturile pentru întărirea păcii şi securităţii, pentru dezvoltarea colaborării între popoare. Înfăptuirea securităţii europene implică respectarea inviolabilităţii frontierelor statornicite în Europa după război, inclusiv a graniţei Oder-Neisse.

Trebuie arătat că ideea securităţii, a dezvoltării unor relaţii normale între ţările europene cu orînduiri sociale diferite întîmpină împotrivirea cercurilor imperialiste, în primul rînd a imperialismului american, precum şi a forţelor reacţionare din unele ţări occidentale, în special a forţelor revanşiste şi neonaziste din Republica Federală a Germaniei. **De aceea, lupta pentru securitatea europeană cere mobilizarea şi unirea într-un singur şi puternic şuvoi a tuturor forţelor democratice, progresiste de pe continent — indiferent de convingerile lor politice, filozofice şi religioase — care doresc şi sînt interesate să promoveze cauza păcii şi înţelegerii pe continentul nostru.** Un rol important în această luptă îl au clasa muncitoare, partidele ei politice — în primul rînd partidele comuniste şi muncitoreşti — unitatea de acţiune între comunişti şi socialişti, între organizaţiile sindicale, indiferent de deosebirile de vederi existente între ele. Cauza securităţii cere desfăşurarea unor contacte intereuropene largi, pe toate planurile, lărgirea relaţiilor multilaterale dintre ţări, a întîlnirilor şi discuţiilor dintre conducătorii de state şi guverne, dintre oamenii politici, receptivitate faţă de orice propunere animată de dorinţa apropierii între popoare, de însănătoşirea climatului politic pe continent.

Convingerea noastră profundă este că înfăptuirea securităţii europene corespunde nu numai intereselor vitale ale popoarelor de pe continentul nostru, ci şi cauzei generale a păcii şi progresului. Ea ar deschide calea pentru destinderea internaţională, pentru soluţionarea unor probleme nerezolvate de pe alte continente, ar fi un îndemn puternic pentru aşezarea relaţiilor tuturor ţărilor pe baze noi, sănătoase de colaborare şi încredere reciprocă. Lupta frontului antiimperialist reprezintă un tot unitar şi de aceea nu încape îndoială că înfăptuirea securităţii în Europa ar fi un triumf al forţelor păcii şi progresului de pretutindeni. **(Aplauze).**

Nediseminarea nucleară

O altă problemă care stă în prezent în centrul atenţiei opiniei publice este nediseminarea armelor nucleare. Deoarece ea interesează în cel mai înalt grad poporul nostru ca şi toate celelalte popoare, partidul şi guvernul consideră necesar să-şi exprime poziţia faţă de această problemă.

Una din aspiraţiile fundamentale ale întregii omeniri este înlăturarea pericolului unui război nuclear, care face ca deasupra civilizaţiei umane să planeze primejdii fără precedent în istorie.

După părerea noastră, calea sigură a eliminării primejdiei războiului termonuclear este interzicerea folosirii armelor atomice, încetarea producției lor și lichidarea totală a stocurilor existente. Pentru netezirea drumului spre acest țel pot fi luate însă în considerare o serie de măsuri tranzitorii, parțiale, care să contribuie la diminuarea efectivă a pericolului nuclear.

România consideră că în acest sens o importanță deosebită ar avea interzicerea răspîndirii armei nucleare. Este însă de la sine înțeles că această acțiune trebuie să facă parte dintr-un lanț de măsuri care să ducă la dezarmarea nucleară. Neînsoțită de măsuri precise, ferme și eficace, din partea tuturor statelor, pentru sistarea producției de arme nucleare, pentru reducerea și lichidarea în cele din urmă a stocurilor de arme nucleare existente, nediseminarea nu numai că nu ar asigura progrese pe calea lichidării pericolului războiului atomic, dar ar face ca el să se perpetueze la infinit. O asemenea abordare a neproliferării armelor nucleare nu ar face decît să se legifereze împărțirea lumii în state nucleare și nenucleare, să permită puterilor nucleare să-și sporească în continuare arsenalul atomic și să perfecționeze mai departe tehnologia armelor nucleare. **De aceea, o dată cu asumarea de către statele nenucleare a obligației de renunțare la arma atomică, un tratat de nediseminare trebuie să cuprindă obligații precise ale statelor care posedă arme atomice privind măsuri în vederea interzicerii și distrugerii acestor arme. (Aplauze).**

În epoca noastră, de amplă revoluție tehnico-științifică, progresul economic este strîns legat de folosirea pașnică a energiei nucleare — remarcabilă cucerire a geniului uman, sursa cea mai nouă de energie pentru dezvoltarea economiei, științei și tehnicii. **De aceea, luarea unor măsuri de neproliferare a armei atomice trebuie să asigure drepturi și posibilități nelimitate, pentru toate țările, fără nici o discriminare, de a face cercetări în acest domeniu, de a folosi cuceririle științei nucleare în scopul dezvoltării lor pașnice. (Aplauze).** Orice îngrădire a accesului la folosirea pașnică a energiei nucleare ar condamna țările nenucleare la rămînere în urmă din punct de vedere industrial și științific, ar știrbi dreptul fiecărui popor de a beneficia de marile cuceriri ale civilizației moderne.

Trebuie, de asemenea, arătat că eficiența și puterea de atracție a unui tratat de nediseminare depind de măsura în care el va garanta tuturor statelor participante un grad sporit de securitate. **Avînd în vedere că nediseminarea implică obligația statelor nenucleare de a nu-și procura această armă, este cu totul îndreptățit și necesar ca — pînă la lichidarea totală a armamentului nuclear — statele nenucleare să se bucure de garanții de securitate, înainte de toate de angajamentul statelor care dețin arma nucleară de a nu o utiliza împotriva lor, de a nu le amenința în nici un caz cu folosirea acestei arme.**

În același timp, un tratat de nediseminare a armei atomice trebuie să prevadă un sistem de control precis și echitabil, bazat pe principiul egalității statelor, la care să fie supuse în aceeași măsură toate țările și care să nu deschidă porți pentru imixtiune în treburile interne ale altor state.

Nediseminarea armelor atomice trebuie să conducă la lichidarea împărțirii lumii în țări nucleare și țări nenucleare, la întărirea egalității între state, la micșorarea reală a pericolului de război. **Dacă tratatul de nediseminare va răspunde acestor cerințe fundamentale, el va putea fi într-adevăr un instrument de întărire a păcii și securității internaționale, de apărare a vieții popoarelor.** Întrucît interesează toate popoarele, toate forțele antiimperialiste, la dezbaterea unor asemenea măsuri trebuie să participe toate țările lumii, absența unora dintre țări, mai ales dintre posesoarele de arme atomice, fiind de natură să pericliteze succesul neproliferării. **România consideră că trebuie continuate eforturile pentru realizarea unui tratat de nediseminare care să corespundă intereselor progresului general al omenirii, păcii internaționale. (Aplauze).**

Pentru ca organismele politice internaționale și în primul rînd O.N.U. să-și îndeplinească în mod eficient rolul ce le revine în lupta pentru destindere internațională, pentru soluționarea problemelor litigioase și dezvoltarea colaborării între țări sînt necesare schimbări hotărîte în activitatea acestora. Înainte de toate este necesar ca, pornindu-se de la realitățile existente în lumea de azi, să se asigure universalitatea acestei organizații.

Este timpul să se înțeleagă că marile probleme ale vieții internaționale nu pot fi astăzi rezolvate prin ignorarea Republicii Populare Chineze și a altor state ținute în afara acestor organizații internaționale. (Aplauze).

România se pronunță pentru restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în Organizația Națiunilor Unite, pentru îmbunătățirea structurii și funcționării acestei organizații potrivit schimbărilor petrecute în ultimii ani în lume. Aceasta ar crea condiții mai bune pentru soluționarea problemelor internaționale, pentru sporirea contribuției tuturor statelor la eforturile îndreptate spre pace și cooperare între popoare. **(Aplauze).**

Activitatea P.C.R. pentru întărirea prieteniei cu partidele frățești, cu organizațiile democratice și progresiste, pentru unitatea mișcării comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste mondiale

Evoluția vieții internaționale se desfășoară pe fondul amplelor procese înnoitoare ce caracterizează epoca noastră, a intensificării mișcărilor sociale și de eliberare națională, a dezvoltării mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Analizînd direcțiile principale ale politicii externe a statului român, considerăm necesar să ne referim și la preocupările partidului pentru dezvoltarea relațiilor cu partidele comuniste și muncitorești și cu alte organizații ale clasei muncitoare, cu forțele progresiste care joacă un rol important în lupta antiimperialistă, pentru democrație, pace și progres social.

Partidele comuniste și muncitorești și-au lărgit rîndurile, s-au întărit și maturizat, exercită o influență tot mai puternică în viața politică a țărilor respective, în mobilizarea și organizarea clasei muncitoare, a maselor largi ale celor ce muncesc în lupta pentru drepturi și libertăți democratice, pentru revendicări economice și politice, pentru pace și securitate internațională. **Ele se afirmă tot mai mult ca exponenți ai intereselor vitale ale națiunilor lor, ai aspirațiilor de libertate și independență națională, ai luptei pentru transformarea revoluționară a societății contemporane.** Multe dintre ele își desfășoară activitatea în condiții deosebit de grele, înfruntînd cu curaj represiunile și teroarea regimurilor reacționare, atacurile claselor exploatatoare. **Partidul Comunist Român, clasa muncitoare, toți oamenii muncii din țara noastră poartă sentimente de stimă și simpatie profundă comuniștilor din toată lumea, își manifestă solidaritatea frățească cu lupta lor eroică pentru cauza progresului social și păcii. (Aplauze).**

Credincios tradițiilor sale internaționaliste, profund convins de necesi-

tatea imperioasă a intensificării eforturilor în vederea întăririi unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești, condiție de covîrșitoare importanță pentru dezvoltarea luptei forțelor progresiste contemporane, Partidul Comunist Român desfășoară o activitate susținută pe linia lărgirii continue a legăturilor sale cu partidele frățești.

În ultimii doi ani au avut loc schimburi de vizite și de experiență și s-au purtat convorbiri cu conducători și reprezentanți ai partidelor din toate țările socialiste, precum și ai partidelor frățești din Austria, Belgia, Chile, Cipru, Danemarca, Finlanda, Franța, Grecia, Guadelupa, Italia, Izrael, Japonia, Maroc, Norvegia, Olanda, Portugalia, Siria, Spania, Statele Unite ale Americii, Suedia, Venezuela. Considerăm că aceste întîlniri au fost deosebit de folositoare, au contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă, la dezvoltarea relațiilor cu partidele și popoarele respective, prilejuind totodată un schimb util de păreri asupra problemelor actuale ale vieții internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești contemporane. Astfel de schimburi tovărășești de păreri între reprezentanții partidelor constituie, după părerea noastră, un aport de seamă la întărirea unității și solidarității mișcării comuniste internaționale. **(Aplauze).**

Partidul nostru și-a lărgit, de asemenea, legăturile cu partide socialiste, organizații și mișcări democratice din țările capitaliste, din noile state independente, cu organizații ale mișcărilor de eliberare națională. În ultima perioadă au avut loc convorbiri cu delegații ale Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, Partidului Socialist Italian al Unității Proletare, Partidului Socialist Popular din Norvegia, Partidului Socialist Unificat Italian, Partidului Popular Laoțian, Partidului Baas din Siria, Partidului Socialist Francez (S.F.I.O.), Frontului de Eliberare din Mozambic ; s-au extins legăturile noastre cu organizații sociale din Republica Arabă Unită, Algeria, Guineea, Congo (Brazzaville). Cu toate deosebirile de poziții în interpretarea unor evenimente și procese sociale, aceste contacte au contribuit la mai buna cunoaștere reciprocă a punctelor de vedere, au deschis noi posibilități pentru extinderea colaborării cu clasa muncitoare și forțele democratice din alte țări, în folosul cauzei păcii internaționale. **(Aplauze).**

Ținînd seama de rolul important pe care partidele comuniste și muncitorești îl au în viața internațională contemporană, apar ca o necesitate tot mai stringentă întărirea forței și unității rîndurilor fiecărui detașament revoluționar marxist-leninist al clasei muncitoare, întărirea solidarității și unității întregii mișcări comuniste și muncitorești internaționale. Totodată, mobilizarea păturilor largi ale oamenilor muncii, ale tuturor forțelor înaintate ale societății la lupta antiimperialistă pentru pace și progres social reclamă dezvoltarea unității de acțiune a comuniștilor și socialiștilor, a tuturor mișcărilor democratice și progresiste.

Partidul Comunist Român va face și în viitor totul pentru dezvoltarea relațiilor sale internaționaliste cu partidele frățești, pentru întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești, va dezvolta și în viitor legăturile sale cu toate forțele democratice, progresiste și antiimperialiste, în interesul cauzei socialismului și păcii în lume. **(Aplauze).**

STIMAȚI TOVARĂȘI,

Am expus pe larg în fața dumneavoastră — reprezentanți ai națiunii — în fața întregului popor, activitatea internațională a Comitetului Central al partidului și guvernului Republicii Socialiste România, poziția față de principalele probleme ale dezvoltării contemporane. **Consider că merită să subliniez că elaborarea și promovarea politicii externe, ca a întregii politici de altfel, este rodul gîndirii și activității colective a conducerii partidului și statului, că această politică este aprobată în mod unanim de întregul partid, de întregul popor român. (Aplauze vii, prelungite).** Dați-mi voie să rezum în încheiere liniile directoare ale politicii externe a României.

Punînd în centrul politicii noastre externe relațiile cu țările socialiste, partidul și guvernul vor milita neabătut pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, pentru întărirea unității și coeziunii sistemului socialist mondial, avînd convingerea că aceasta corespunde intereselor fundamentale ale poporului român, intereselor tuturor țărilor socialiste, cauzei socialismului și păcii în întreaga lume. **(Aplauze).**

Pe baza principiilor coexistenței pașnice vom continua eforturile pentru îmbunătățirea și dezvoltarea relațiilor în toate domeniile, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, aducîndu-ne în felul acesta contribuția activă la cauza colaborării și prieteniei între popoare. **(Aplauze).**

Considerînd un imperativ de prim ordin al politicii sale externe lupta pentru zădărnicirea acțiunilor agresive ale imperialismului, pentru înlăturarea pericolului unui nou război mondial, România socialistă va milita cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea unor măsuri concrete în domeniul dezarmării, inclusiv în domeniul dezarmării nucleare, pentru reducerea încordării internaționale, pentru cauza păcii în întreaga lume. **(Aplauze).**

Vom acționa și în viitor pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și înțelegerii, pentru înfăptuirea aspirațiilor spre securitate ale tuturor popoarelor europene. **(Aplauze).**

O atenție deosebită vom acorda în continuare colaborării cu țările care au scuturat jugul colonial și luptă pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru progres economic și social. În spiritul solidarității frățești, poporul român va acorda și în viitor sprijinul său popoarelor care luptă împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru dreptul de a-și hotărî singure destinul, pentru apărarea independenței lor naționale. **(Aplauze).**

Credincios principiilor internaționalismului proletar, Partidul Comunist Român va milita cu hotărîre pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate cu toate partidele comuniste și muncitorești frățești, pentru întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale. **(Aplauze).**

Vom continua activitatea pentru lărgirea contactelor cu partidele socialiste, mișcările de eliberare națională, cu toate organizațiile progresiste din țările în curs de dezvoltare și cu alte organizații politice care se pronunță pentru colaborare și pace între popoare. **(Aplauze).**

Fără îndoială că Marea Adunare Națională — forul suprem al țării — va aproba activitatea de politică externă a partidului și guvernului nostru, dînd expresie acordului unanim al poporului român. **(Aplauze).**

Comitetul Central al partidului și guvernul țării nu vor precupeți nici un efort pentru traducerea în viață, cu toată consecvența, a acestei politici care corespunde pe deplin intereselor vitale ale poporului român, este expresia înaltei responsabilități ce ne animă față de soarta mișcării revoluționare mondiale, față de cauza socialismului și păcii în lume. (Aplauze).

Ne exprimăm convingerea că activul de partid și de stat, toți membrii partidului, întregul popor vor acționa și în viitor cu toată fermitatea pentru înfăptuirea politicii internaționale a țării noastre, aducîndu-și contribuția și pe această cale la realizarea programului general elaborat de Congresul al IX-lea al partidului privind progresul multilateral al României socialiste. **(Aplauze).**

Sîntem convinși că obținînd noi și noi victorii în opera de construcție socialistă, poporul român își îndeplinește o importantă obligație internațională, contribuind la întărirea forței materiale, politice și morale a sistemului socialist mondial, la creșterea și dezvoltarea mișcării antiimperialiste, la triumful cauzei socialismului, progresului și păcii în întreaga lume. **(Aplauze puternice, urale, întreaga asistență, în picioare, ovaționează îndelung).**

ÎN SLUJBA INTERESELOR VITALE ALE POPORULUI

Întreaga țară a urmărit în aceste zile, cu viu și deosebit interes, dezbaterile sesiunii Marii Adunări Naționale, în centrul cărora s-au aflat activitatea internațională a României, problemele principale ale politicii externe a țării noastre. Expunerea cu privire la politica externă a partidului și guvernului prezentată la sesiune de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, — document de mare însemnătate principială și practică —, face o amplă analiză, în spiritul marxism-leninismului, a activității României în domeniul relațiilor internaționale, înfățișează și fundamentează în mod științific, liniile directoare ale politicii ei externe izvorîtă din interesele vitale ale poporului român, ale progresului social și păcii în lume. Cu deosebit interes au fost ascultate, de asemenea, cuvîntările celorlalți conducători ai partidului și statului nostru, ale tuturor participanților la dezbateri, expresie a acordului deplin al întregului popor român față de politica externă — ca și față de cea internă — promovată cu fermitate de partidul și guvernul țării noastre.

Reflectînd încă o dată importanța deosebită pe care partidul și guvernul nostru o acordă în mod constant activității internaționale, recenta sesiune a Marii Adunări Naționale se înscrie, în același timp, ca un moment de seamă în activitatea perseverentă pe care Republica Socialistă România o desfășoară pentru dezvoltarea colaborării între popoare și consolidarea păcii în lume, pentru triumful idealurilor nobile ale libertății și independenței popoarelor, ale progresului economic, politic și social. Aprobînd într-u totul și în unanimitate politica externă a Partidului Comunist Român și a guvernului Republicii Socialiste România, forul suprem al țării a exprimat cu o deosebită forță hotărîrea fermă a întregului nostru popor de a sprijini și înfăptui neabătut politica externă a partidului și guvernului. Pătrunsă de înaltă principialitate, pusă în întregime în slujba intereselor fundamentale ale națiunii socialiste române, ale cauzei socialismului și păcii, această politică — rod al gîndirii și activității colective a conducerii partidului și statului — se bucură de cea mai profundă și deplină aprobare din partea întregului partid, a întregului popor. „Politica externă a Republicii Socialiste România — se arată în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — dă glas aspirațiilor profunde ale poporului român, care, consacrîndu-și forța și energia uriașei opere creatoare, pașnice, de edificare a noii orînduiri, manifestă în același timp un înalt spirit de responsabilitate pentru cauza socialismului și progresului social în lume, pentru soarta întregii omeniri".

Expresie a unității indisolubile dintre partid, guvern și popor, cuvîntările participanților la sesiunea Marii Adunări Naționale au demonstrat încă o dată încrederea nețărmurită a poporului român în politica promovată de partid și guvern pe arena internațională, a cărei justețe și eficacitate își găsesc o confirmare strălucită în experiența practică a dezvoltării relațiilor internaționale — care verifică cel mai bine activitatea unui partid sau a unei țări —, în contribuția crescîndă a României la rezolvarea problemelor de actualitate stringentă de care depinde apărarea păcii și securității popoarelor, în creșterea prestigiului țării noastre peste hotare.

În Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața deputaților Marii Adunări Naționale și a celor peste 2 500 de invitați din rîndurile oamenilor muncii din întreaga țară, a numeroși ziariști străini, se face o analiză aprofundată a vieții internaționale în întreaga ei complexitate, a schimbărilor petrecute în lume, a direcției și perspectivei acestor schimbări. Sporirea continuă a influenței forțelor mondiale ale socialismului, și în primul rînd a sistemului socialist mondial, rolul din ce în ce mai important al clasei muncitoare internaționale, al partidelor comuniste și muncitorești — forță activă în lupta pentru progres social, pentru independență națională, pentru pace —, creșterea mișcării de eliberare națională a popoarelor împotriva dominației coloniale, a imperialismului și neocolonialismului, amploarea tot mai largă a luptei tuturor forțelor democratice și progresiste din țările capitaliste — toate acestea pun cu putere în evidență concluzia că în desfășurarea vieții internaționale se manifestă tot mai mult superioritatea forțelor progresiste, antiimperialiste asupra forțelor reacțiunii, imperialismului.

Analiza realităților lumii contemporane arată în același timp că imperialismul dispune încă de un potențial economic și militar ce nu trebuie subapreciat. În încercarea de a-și recuceri pozițiile pierdute, de a-și menține și întări dominația, cercurile imperialiste, și în primul rînd imperialismul american, atentează la cuceririle popoarelor, încalcă independența și suveranitatea statelor, recurge la comploturi, lovituri de stat și agresiuni militare. Viața demonstrează că forțele reacționare nu renunță de bună voie la pozițiile lor. Aceasta cere forțelor antiimperialiste să-și mențină vigilența neslăbită, să-și întărească neîncetat unitatea rîndurilor lor. Strîns unit, frontul antiimperialist este invincibil.

Una din trăsăturile principale ale epocii contemporane este participarea tot mai intensă la rezolvarea problemelor vieții internaționale a țărilor mici și mijlocii. În prezent, destinele omenirii, soluționarea problemelor internaționale nu mai pot fi hotărîte doar de marile puteri ; rezolvarea acestor probleme în interesul tuturor popoarelor, asigurarea și menținerea unei păci trainice, dezvoltarea sănătoasă a relațiilor dintre state impun, ca o condiție esențială, cooperarea tuturor statelor lumii, participarea activă a statelor mici și mijlocii în arena politicii mondiale.

Pornind de la analiza obiectivă a dezvoltării vieții internaționale, a raportului de forțe pe plan mondial, Partidul Comunist Român și guvernul țării noastre desfășoară o amplă activitate externă, militînd cu fermitate și consecvență pentru apărarea și consolidarea păcii, pentru dezvoltarea bunei înțelegeri, prieteniei și colaborării cu toate țările lumii. România se manifestă activ pe arena internațională, ca parte integrantă a frontului mondial antiimperialist. Atît prin succesele sale în opera creatoare, pașnică, de edificare a noii societăți, cît și prin activitatea sa constructivă, realistă și consecventă în domeniul relațiilor internaționale, România își aduce întreaga contribuție la lupta pentru triumful cauzei socialismului și cooperării între popoare, la întărirea coeziunii tuturor forțelor antiimperialiste.

În Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în dezbaterile sesiunii Marii Adunări Naționale au fost pe larg fundamentate principiile de bază ale politicii externe a României, trăsăturile caracteristice esențiale ale acestei politici. În centrul politicii externe a României se află alianța frățească, prietenia și colaborarea multilaterală cu toate țările care formează sistemul mondial al socialismului. Pornind de la considerentul că dezvoltarea legăturilor frățești cu statele socialiste — de care România este legată prin aceleași aspirații și țeluri fundamentale, prin interesele comune ale luptei împotriva imperialismului și reacțiunii, pentru triumful socialismului și păcii în lume — corespunde atît intereselor poporului nostru, cît și ale celorlalte popoare, intereselor întăririi continue a sistemului mondial socialist, sporirii influenței sale în lume, partidul și guvernul nostru acordă o atenție permanentă dezvoltării relațiilor economice, politice, cultural-științifice cu toate țările socialiste. De la tribuna sesiunii s-a făcut auzită încă o dată hotărîrea fermă a partidului și guvernului țării noastre de a-și aduce și în viitor întregul aport la întărirea legăturilor de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste, la afirmarea acestei prietenii pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, la întărirea unității și solidarității tuturor țărilor sistemului mondial socialist.

În același timp, pornind de la constatarea existenței obiective în lumea contemporană a unor state cu orînduiri sociale diferite, de la necesitatea dezvoltării relațiilor dintre ele în interesul păcii și securității internaționale, țara noastră va continua să-și extindă relațiile cu toate țările, de pe toate continentele, indiferent de sistemul lor politic. Manifestîndu-și deplina solidaritate cu lupta de eliberare națională a popoarelor asuprite de imperialism, România a dezvoltat și va

ROMÂN, ALE CAUZEI SOCIALISMULUI ŞI PĂCII

dezvolta şi în viitor relaţiile de colaborare cu noile state independente. Poporul român este alături de aceste popoare în lupta pe care o duc împotriva imperialismului şi colonialismului, pentru independenţă naţională şi progres social, se bucură în mod sincer de fiecare succes obţinut de noile state în eforturile lor de consolidare a independenţei economice şi politice, de apărare a cuceririlor revoluţionare, democratice.

În Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în cuvîntările participanţilor la dezbaterile Marii Adunări Naţionale s-a subliniat cu tărie faptul că temelia trainică, permanentă a întregii activităţi internaţionale a ţării, a relaţiilor pe care le dezvoltă România cu toate statele o formează principiile suveranităţii şi independenţei popoarelor, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, dreptului sfînt al fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta. Aceste principii corespund întru totul intereselor poporului român, voinţei sale ferme de a trăi în pace şi înţelegere cu toate popoarele lumii ; în acelaşi timp, promovarea lor consecventă este în interesul tuturor popoarelor lumii, constituind o condiţie esenţială a dezvoltării normale a colaborării dintre state, a menţinerii şi consolidării păcii. „Postulatul fundamental de la care porneşte România în activitatea sa externă — arată tovarăşul Ion Gheorghe Maurer în cuvîntarea rostită la sesiune — il constituie convingerea că în afară de propria sa voinţă, deci de propria sa politică, nici un considerent de natură geografică, economică, militară — nu poate limita capacitatea unei ţări, fie ea mare sau mică, de a contribui la asigurarea unui climat internaţional care să dea posibilitatea tuturor statelor şi popoarelor să-şi desfăşoare plenar şi fructuos energiile creatoare, să se angajeze nestingherit, cu toate forţele lor, pe calea progresului material şi a înfloririi spirituale" .

Sesiunea Marii Adunări Naţionale a reafirmat poziţia României în principalele probleme ale vieţii internaţionale, relevînd căile şi mijloacele care — după părerea partidului şi guvernului nostru — pot asigura pacea şi securitatea internaţională.

În prezent, cea mai gravă ameninţare la adresa păcii mondiale o constituie intensificarea agresiunii S.U.A. împotriva poporului vietnamez. Participanţii la dezbaterile sesiunii au exprimat încă o dată sprijinul şi solidaritatea frăţească a partidului şi guvernului nostru, a întregului popor român cu Republica Democrată Vietnam, cu Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud, hotărîrea neclintită a României de a ajuta şi în viitor poporul vietnamez pe plan material, politic, diplomatic şi moral, pînă la victoria deplină asupra agresorilor. România consideră necesar ca S.U.A. să înceteze imediat şi necondiţionat bombardamentele asupra R. D. Vietnam, să fie oprită agresiunea, iar poporul vietnamez să fie lăsat să-şi rezolve singur problemele sale interne, fără nici un amestec din afară.

O situaţie încordată continuă să existe în Orientul Apropiat, care a fost, cu aproape două luni în urmă, teatrul unui conflict armat între Izrael şi ţările arabe. Războiul şi urmările sale au arătat din nou că folosirea forţei pentru reglementarea problemelor litigioase dintre state, calea de impunere a intereselor proprii prin război, cuceririle teritoriale prin forţa armelor nu pot duce la soluţionarea acestor probleme, la asigurarea păcii. Dimpotrivă, aşa cum demonstrează experienţa istoriei, de pe urma războaielor dintre popoare cîştigă pînă la urmă numai imperialismul, cercurile reacţionare din ţările respective. Partidul şi guvernul nostru consideră că singura cale care poate duce la reglementarea trainică a problemelor din Orientul Apropiat o constituie retragerea imediată a trupelor izraeliene din teritoriile ocupate, desfăşurarea de tratative între părţile interesate pentru soluţionarea problemelor litigioase atît în interesul popoarelor arabe cît şi al Izraelului, avîndu-se în vedere respectarea dreptului inalienabil al fiecărui popor la existenţă independentă, la înfăptuirea aspiraţiilor sale de progres social şi naţional.

Un factor esenţial pentru asigurarea păcii în Europa şi în întreaga lume îl constituie statornicirea unui climat de înţelegere şi colaborare între toate statele continentului european. Evoluţia evenimentelor a confirmat pe deplin aprecierile şi concluziile cuprinse în Declaraţia de la Bucureşti a statelor socialiste participante la Tratatul de la Varşovia cu privire la condiţiile şi posibilităţile noi care au apărut pentru promovarea cu succes a acestui deziderat major al tuturor popoarelor europene ca şi al întregii omeniri. În spiritul principiilor Declaraţiei, România a desfăşurat şi desfăşoară o vie activitate internaţională, aducîndu-şi contribuţia la crearea premiselor necesare înfăptuirii unui sistem trainic de securitate. Pornind de la convingerea profundă că înfăptuirea securităţii europene ar deschide calea pentru destinderea internaţională, pentru soluţionarea unor probleme nerezolvate de pe alte continente, documentele sesiunii Marii Adunări Naţionale au subliniat că în vederea înfăptuirii securităţii europene este necesar să se îmbunătăţească relaţiile în toate domeniile de activitate dintre ţările continentului, pe baza încrederii şi avantajului reciproc, a respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, să se adopte o poziţie realistă faţă de situaţia existentă astăzi în Europa — şi în primul rînd să se pornească de la existenţa celor două state germane — Republica Democrată Germană şi Republica Federală a Germaniei —, să se asigure mobilizarea şi unirea într-un singur şuvoi a tuturor forţelor democratice, progresiste din Europa, interesate în promovarea cauzei păcii şi securităţii pe continentul nostru.

În calitate de membră a Comisiei pentru dezarmare a celor 18 state de la Geneva, România militează pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru realizarea unor paşi concreţi în domeniul reducerii stocurilor de armament, pentru reducerea cheltuielilor militare ale statelor. În ce priveşte problema nediseminării nucleare, România — aşa cum s-a subliniat în Expunerea prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu — consideră că un tratat de interzicere a răspîndirii armei nucleare trebuie să asigure lichidarea împărţirii lumii în ţări nucleare şi nenucleare, egalitatea între toate statele, micşorarea reală a pericolului de război. Numai dacă va răspunde acestor cerinţe fundamentale, el va putea constitui un instrument de întărire a păcii şi securităţii internaţionale.

În lupta pentru înfrîngerea planurilor agresive ale reacţiunii mondiale, pentru asigurarea păcii, pentru dezvoltarea independentă şi prosperă a popoarelor o importanţă esenţială are întărirea unităţii şi coeziunii tuturor forţelor antiimperialiste şi, în primul rînd, a unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale. Aşa cum s-a subliniat încă o dată cu ocazia sesiunii Marii Adunări Naţionale, Partidul Comunist Român consideră de datoria sa să depună şi în viitor eforturi neslăbite, să facă totul pentru asigurarea unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, pentru întărirea solidarităţii internaţionale a tuturor forţelor antiimperialiste.

Înfăptuind cu consecvenţă politica externă a partidului şi guvernului nostru, poporul român îşi îndeplineşte cu cinste o înaltă îndatorire internaţionalistă — aceea de a face totul pentru întărirea solidarităţii tuturor forţelor antiimperialiste, pentru asigurarea păcii în lume. Ecoul larg pe care sesiunea Marii Adunări Naţionale l-a avut în lume, interesul viu pe care lucrările ei l-au suscitat în cercurile largi ale opiniei publice internaţionale, comentariile şi ştirile apărute în numeroase publicaţii din diferite ţări arată autoritatea de care se bucură politica partidului şi guvernului nostru, prestigiul României în lume.

Dînd expresie adeziunii totale şi entuziaste a întregului popor la politica internaţională a Partidului Comunist Român şi a guvernului Republicii Socialiste România, sesiunea Marii Adunări Naţionale a demonstrat înalta răspundere a reprezentanţilor naţiunii noastre socialiste faţă de interesele vitale ale poporului român, faţă de cauza socialismului şi păcii. În cuvîntul rostit la încheierea dezbaterilor asupra politicii externe a partidului şi guvernului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus : „Daţi-mi voie să vă asigur, tovarăşi deputaţi, pe dumneavoastră şi întreaga naţiune, că, pentru conducerea partidului şi statului, şi vă rog să-mi permiteţi să adaug că pentru mine personal, nu există nimic mai sfînt decît servirea cu credinţă a poporului nostru, a cauzei socialismului şi păcii".

Constantin FLOREA

20–26 iulie

În Vietnamul de sud, comunicatele americane obișnuiesc să indice, în acest anotimp, dificultățile provocate de ploile frecvente care reduc mobilitatea trupelor intervenționiste. Dar această mobilitate s-a resimțit în ultima săptămînă în special în urma acțiunii forțelor patriotice. Înmericane și „aliate" (saigoneze, sud-coreene, australiene etc.) existente. Doi consilieri ai președintelui Johnson (unul dintre aceștia fiind generalul Maxwell Taylor, fostul ambasador la Saigon) se află în Vietnamul de sud, probabil pentru a ajuta în adoptarea deciziei finale.

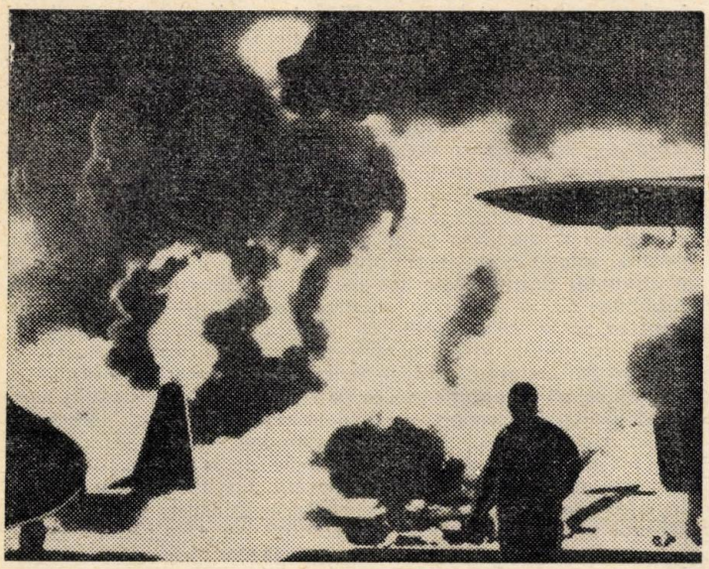

Tirul precis al patrioților sud-vietnamezi a produs un uriaș incendiu la baza militară aeriană americană de la Da Nang

trerupînd comunicația pe șoseaua nr. 4 care leagă Saigonul de regiunea deltei Mekongului, unitățile F.N.E. au pus sub semnul întrebării posibilitatea unităților americane de a se deplasa — conform unui plan cunoscut dinainte — în regiunea deltei. Operațiunea americană urmărea, între altele, ca, prin instituirea unui control, fie și temporar, asupra unor sate din deltă, să se asigure autorităților saigoneze posibilitatea aprovizionării (de regulă forțate) cu produse alimentare, în special orez. Atacurile forțelor patriotice în apropiere de Mytho și în sectorul Cau Lai au întrerupt comunicațiile pe șoseaua nr. 4 Atacuri prin surprindere ale patrioților vietnamezi s-au semnalat și în alte puncte — la sud de zona demilitarizată și în regiunea platourilor centrale.

Bilanțul militar nefavorabil sugerează adepților soluției militare remedii diferite. Generalul Westmoreland nu s-a întors la Saigon decît la sfîrșitul săptămînii trecute, după ce argumentase îndelung la Washington necesitatea trimiterii unor întăriri de aproximativ 150 000 de soldați. Se pare că ministrul apărării McNamara a opinat pentru o cifră sensibil inferioară (pînă la 50 000), cerînd o folosire „mai eficientă" a forțelor a-

În Statele Unite e însă răspîndită opinia — rezultînd și din articolul reprodus după „International Herald Tribune", la pag. 36 — că sporirea efectivelor de orice ordin ar fi ea, nu poate duce la „soluția militară" — adică o victorie americană. Pe de altă parte, remarcînd faptul că toți candidații, cu excepția echipei Thieu-Ky, au fost excluși din apropiata pseudo-competiție electorală de la Saigon, „Christian Science Monitor" aprecia că nu se întrevăd nici progrese politico-propagandistice pentru S.U.A. Încetarea agresiunii rămîne singura alternativă rațională.

Nopți la lumina incendiilor în Detroit, Pontiac (la 40 de km de Detroit, în aceeași regiune a automobilelor — așa cum indică și numele), Cambridge (Maryland), Rochester (New York) și în Harlem. Cartierul negru din Detroit, pe care guvernatorul Romney nu l-a putut inspecta decît cu elicopterul, are aerul de a fi suferit distrugerile unui război. De altfel, printr-o hotărîre a Casei Albe, restabilirea ordinii revine parțial și ministerului american al apărării, care a deplasat luni, pregătiți să intervină, 5 000 de parașutiști care se adaugă la miile de polițiști și membri ai gărzii civile. O problemă mai serioasă a constituit-o insuficiența echipelor de pompieri ; se pare că, în acest caz, autoritățile nu au reușit să aducă întăririle atît de necesare. Tot luni, un bilanț al tulburărilor din Detroit cuprindea cifrele de 21 morți, peste o mie de răniți și 150 milioane de dolari pagube. Guvernatorul Romney, eventual candidat republican la președinție, este pus în contact direct cu ceea ce — după trei ani de tulburări în mai toate regiunile S.U.A. — apare incontestabil ca una din marile probleme cronice americane : situația disperată a ghetourilor negre. Să precizăm, totuși, că în Harlem tulburările au atins și zona locuită de o altă categorie supusă discriminărilor : portoricanii.

În Porto Rico locuitorii insulei nu au fost de acord să devină cetățenii celui de al 51-lea stat al S.U.A. Majoritatea participanților la vot au optat pentru menținerea actualului statut de asociere, dar se consideră că atitudinea a 25 la sută din alegători, care nu au participat la vot, echivalează cu respingerea oricărei asocieri cu Statele Unite.

Demisia care nu s-a produs. Mai întîi, s-a spus că ministrului vest-german al apărării, Schröder, i s-ar fi sugerat de către cancelarul Kiesinger să demisioneze. La sfîrșitul săptămînii trecute, un purtător de cuvînt al lui Schröder a afirmat că acesta ar fi avut el inițiativa de a-și oferi demisia, dar că ea nu a fost acceptată de cancelar. Unele ziare au formulat, chiar și după această precizare, speculații asupra declinului politic al fostului ministru de externe din guvernul mai pro-atlantic al lui Ludwig Erhard.

Fapt este că în urmă cu cîteva săptămîni, cînd guvernul vest-german preocupat de situația financiară nesatisfăcătoare a luat în studiu posibilitatea reducerii cheltuielilor la mai multe capitole, ministrul apărării a considerat că departamentului său i se vor cere economii exagerate. Se pare că Schröder a comis o indiscreție aducînd în discuție subiectul înainte ca guvernul să fi luat hotărîri, sau să fie dispus să le facă publice. S-au înregistrat reacții alarmate la Washington — unde ideea că R.F.G. și-ar putea reduce participarea la N.A.T.O. nu era agreată. Guvernul de la Bonn a fost obligat să intervină cu asigurări liniștitoare. Se pare însă că persistă unele animozități între ministrul apărării și unii colegi care se pronunță în favoarea reducerii cheltuielilor bugetare (între aceștia numărîndu-se și

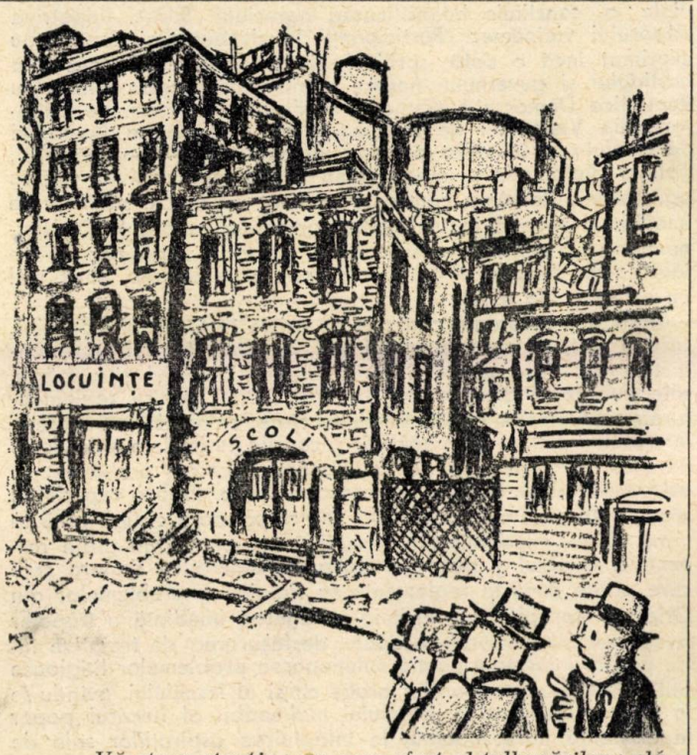

— Vă atrag atenția : nu e un efect al tulburărilor ; clădirile acestea mizere arată așa de ani de zile...

(Din **International Herald Tribune**)

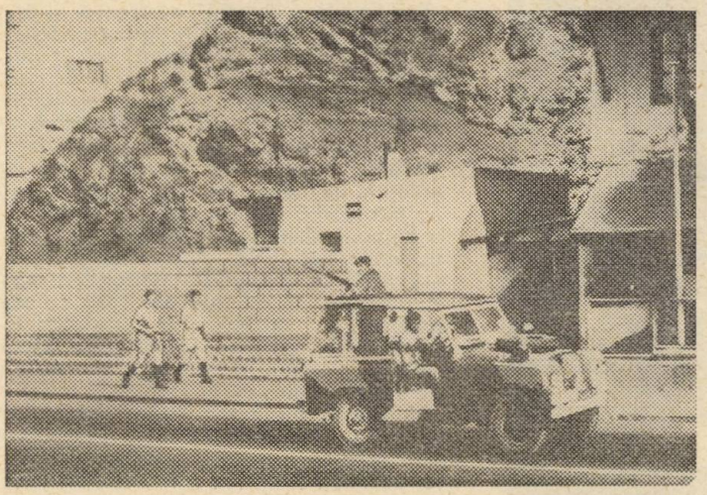

La Aden, unde tulburările continuă, soldații britanici patrulează pe străzi

F. J. Strauss, ale cărui raporturi cu Schröder nu au fost niciodată cordiale).

Traista cu povești a lui Moise Chombe. Curtea Supremă a Algeriei s-a pronunțat pentru extrădare. În această perspectivă nefavorabilă — la Kinshasa s-a reamintit condamnarea sa la moarte în contumacie — Moise Chombe a declarat că este „victima propriei sale popularități și a C.I.A." și a anunțat că, în eventualitatea în care va fi expediat în Congo, ar dori să dezvăluie comploturi vizînd această țară. Trebuie remarcat mai întîi că, dacă Chombe ar putea evita întîlnirea cu patria, el nu ar mai dezvălui nimic. În al doilea rînd, redus la resursele de povestitor, fostul lider al secesiunii katangheze ar putea fi tentat să amîne eventuala executare a sentinței în contumacie prin metoda Șeherezadei. Este incontestabil că Moise Chombe ar putea aduce o mulțime de clarificări asupra unor capitole tragice ale istoriei recente congoleze. Dar se pare că multe dintre fapte, precum și rolul negativ al ex-premierului, sînt, în liniile principale, cunoscute la Kinshasa.

Nigeria: secesioniștii în defensivă. Știrile privind desfășurarea luptelor continuă să fie contradictorii, dar e cert că operațiunile militare au loc pe teritoriul recent-proclamatei republici Biafra. Reocuparea orașului Nsukka, anunțată în capitala biafreză Enugu, nu a fost confirmată. Trupele federale par să înainteze în toate regiunile, deși într-un ritm relativ lent ; acest lucru se datorează nu numai rezistenței secesioniștilor, dar, poate într-o măsură mai mare, timpului (musonic) nefavorabil. Succesele trupelor federale infirmă pronosticurile unei părți a presei londoneze care, pornind de la interesele petroliere britanice, sfătuia guvernul englez să nu ia poziție în favoarea guvernului central, întrucît Biafra (producătoare a celei mai mari părți a petrolului nigerian) ar putea să-și impună pînă la urmă existența, independentă de Lagos. Se scria despre moralul ridicat al biafrezilor și despre posibilitatea ca, înfrînți într-o primă confruntare, ei să recurgă la tacticile războiului de guerilă. Pentru moment însă, trupele secesioniste sînt în defensivă, nu s-au semnalat incidente în zonele trecute sub control federal, iar societățile britanice, care au hotărît să plătească „simbolic" redevențe autorităților din Biafra, sînt îngrijorate de perspectiva unor naționalizări. În plus, „neutralitatea" guvernului britanic nu pare de natură să îmbunătățească relațiile Londrei cu Commonwealthul.

Aceleași relații se vor resimți probabil și după noul gest de bunăvoință al premierului Wilson care l-a autorizat, marți, pe guvernatorul Gibbs să poarte noi convorbiri cu guvernul Smith. E vorba de eventuala reluare a negocierilor din stadiul în care se aflau în perioada întrevederii de pe vasul „Tiger". În Rhodesia s-a anunțat, în aceeași zi, prelungirea cu încă trei luni a legii de urgență adoptată o dată cu independența.

La 20 iulie s-a împlinit un an de la adoptarea de către guvernul Wilson a „măsurilor excepționale", destinate să îmbunătățească situația economică a Marii Britanii. Aniversarea a ocazionat bilanțuri cu puține note optimiste : șomajul a atins cifra de o jumătate de milion, lira sterlină continuă să fie fragilă, balanța de plăți nu dă semnele unei redresări de perspectivă, dezvoltarea economică a atins un ritm minim.

Numeroase voci critice au arătat că legislația excepțională nici nu ar fi putut constitui un remediu întrucît, pe de o parte, ea acționa cu eficacitate asupra salariilor dar nu și asupra prețurilor (cu consecințele pe care aceasta imperfecțiune le avea asupra costului vieții) ; pe de altă parte, ea nu impulsiona în nici un fel ritmul activității economice.

Alte obiecții se referă la prioritatea acordată consolidării lirei sterline și menținerii ei ca valută de rezervă. Săptămîna trecută, 70 de deputați laburiști au semnat în „Tribune" o propunere privind devalorizarea lirei sterline și renunțarea la situația de „bancher internațional" a Marii Britanii (devalorizarea este propusă și în unele cercuri conservatoare). De fapt, cei 70 propun un fel de „contramăsuri excepționale" incluzînd o reducere masivă și rapidă a cheltuielilor militare — este implicită nemulțumirea față de reducerile prevăzute în recenta Carte albă cu privire la apărare — și concentrarea eforturilor guvernamentale asupra unei dezvoltări planificate a economiei. Să adăugăm că situația nesatisfăcătoare a monedei, și în general a economiei britanice, nu constituie un argument în favoarea candidaturii acestei țări la C.E.E., candidatură studiată în prezent la Bruxelles, dar și în alte capitale ale celor șase.

Mihai MATEI

Sosirea la Quebec a președintelui de Gaulle, aflat într-o vizită oficială în Canada

breviar

22 iulie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Socialist Unificat Italian, alcătuită din tovarășii Venerio Cattani și Alberto Bemporad, membri ai Direcțiunii, șefi ai Secției Internaționale a partidului, deputați, membri ai Comisiei pentru afaceri externe a parlamentului, precum și Gianni Finocchiaro, șef adjunct al Secției Internaționale a partidului, care, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a făcut o vizită în țara noastră.

S-a înapoiat în Capitală președintele Comitetului de Stat al Planificării, Maxim Berghianu, care, împreună cu un grup de specialiști, a făcut o vizită în R. P. Polonă.

23 iulie

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a sosit în Capitală o delegație a Partidului African al Independenței din Guineea „portugheză" și Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.), condusă de Amilcar Cabral, secretar general al P.A.I.G.C. Din delegație fac parte Aristide Pereira, membru al Biroului Politic al P.A.I.G.C., și Anna Maria Cabral.

Haga. Semnarea documentelor oficiale la sediul Ministerului Afacerilor Externe al Olandei

Contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor româno-olandeze

De la trimisul nostru, George Serafin

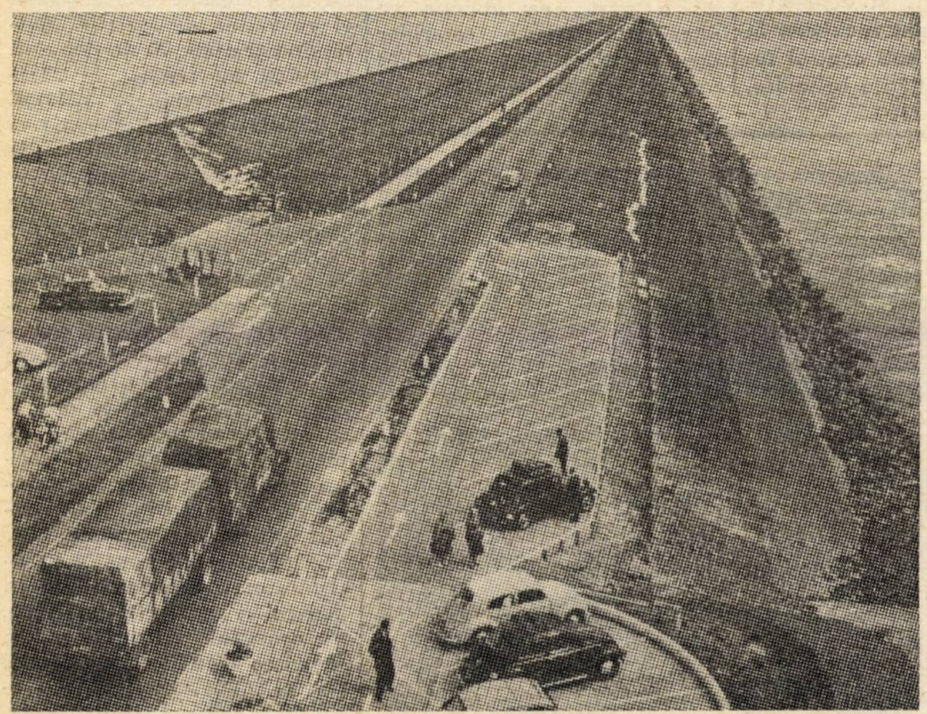

Marele dig de baraj, lung de 30 km, care zăgăzuiește vechiul braț de mare Zuyderzee, constituie cea mai scurtă cale de comunicație a Olandei septentrionale cu vestul Europei

Puține țări oferă vizitatorilor o atît de mare tentație de a o defini în variate formule sintetice, așa cum se întîmplă cu Olanda. A spune „Țara lalelelor" sau „Țara morilor de vînt" păstrează astăzi izul unor îngălbenite file de carte veche. Și dacă „Țara lui Rembrandt" sau a „secolului de aur" continuă să se bucure încă de o adeziune largă, un oarecare pragmatism al mentalității contemporane te îndeamnă cu prioritate spre alte realități, specifice și ele, dar marcate puternic de epoca în care trăim. Și aici nu este vorba atît de „poarta de acces" a Europei, denumire justificată de vasta activitate națională, europeană și internațională a porturilor Rotterdam sau Amsterdam, ci mai ales de ceea ce reprezintă, în multipla lor semnificație, „polderele", „planul Delta", sau lacul Yssel născut din vechiul și imensul braț de mare Zuyderzee.

A cincea parte din teritoriul olandez se află sub nivelul mării. Pentru locuitorii țării aceasta înseamnă o crîncenă bătălie pe două fronturi : a feri teritoriul lor de revărsarea catastrofală a apelor și a smulge mării pămîntul pe care vrea mereu să-l cucerească. „Deus mare, Batavus litora fecit". Nimeni n-a contestat vreodată sensul simbolic al acestui vechi proverb : — „Dumnezeu a făcut marea, olandezii și-au făcut pămîntul".

Nu știu dacă olandezii sînt conștienți de faptul că în admirația fiecărui străin față de impresionanta tehnică pe care și-au aliat-o în teribila lor luptă cu marea se reflectă însăși mîndria față de condiția umană ca atare. Pentru că nu cred să existe cineva, oricît de prevenit ar fi el, care, pus în fața efortului de inteligență materializat în uriașul sistem de baraje, diguri, apeducte și șosele care asigură Olandei protecția vitală în fața mării și-i întregește pămînturile fertile cu sute de mii de hectare, să nu vadă în aceasta rodul altoirii hărniciei și tenacității unui popor pe cuceririle civilizației universale.

În această Olandă, cu oameni atît de modești și realizări atît de mari, s-a aflat timp de cinci zile în vizită oficială președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, însoțit de ministrul afacerilor externe Corneliu Mănescu și un grup de consilieri și experți. Obiectivele incluse în programul stabilit de autoritățile din Haga au dezvăluit înaltilor oaspeți aspecte variate și elocvente din panorama vieții economice, sociale, artistice a societății olandeze. Convorbirile purtate între delegațiile celor două țări și rezultatele lor sintetizate în comunicatul comun au pus în lumină interesul reciproc pentru dezvoltarea multilaterală a relațiilor pe plan bilateral, punctele de vedere comune în numeroase și de primă importanță probleme ale vieții politice internaționale.

Satisfacția unanim resimțită față de atmosfera care a caracterizat convorbirile și față de rezultatele acestora se poate ușor desluși în paragraful din comunicatul comun care precizează faptul că „părțile română și olandeză și-au exprimat acordul asupra importanței unor asemenea vizite reciproce, pe care își propun să le continue și în viitor, pentru promovarea înțelegerii și încrederii reciproce între state, în interesul păcii internaționale". În esența sa, această declarație aduce o nouă confirmare a utilității, a rolului constructiv pe care pot și trebuie să-l joace în practica relațiilor interstatale contactele directe. Ele prilejuiesc largi și folositoare schimburi de vederi, scot în evidență noi posibili-

tăți de dezvoltare a relațiilor bilaterale pe planuri multiple. Iar valorificarea acestor posibilități servește interesele fiecărui popor și aduce o contribuție nemijlocită la cauza securității internaționale, la promovarea păcii în lume.

În limbajul lapidar al aprecierilor de presă, a fost „o vizită de succes". În contextul climatului politic internațional, și mai ales european, a fost ceva mai mult. Căci corelația se impune firesc : vizita premierului român în Olanda răspunde tendințelor noi spre cooperare nestingherită ce-și fac loc cu autoritate pe continent și, în același timp, ea înseamnă o contribuție directă la fortificarea și dezvoltarea acestor tendințe.

Rezultatele pozitive ale vizitei în Olanda au fost înlesnite de faptul, consemnat și în comunicatul comun, că „între România și Olanda în prezent nu există probleme în suspensie și că relațiile dintre ele se dezvoltă favorabil în interesul ambelor părți și în spiritul prieteniei existente între popoarele român și olandez.

Ele au fost de acord că schimburile economice dintre România și Olanda se lărgesc continuu și că progresele economice importante realizate de către cele două țări oferă multiple posibilități pentru extinderea acestor schimburi".

Această realitate s-a concretizat în mod nemijlocit în semnarea de către miniștrii de externe român și olandez a unui acord de cooperare economică, industrială și tehnică ; la aceasta se adaugă, în spiritul aceleiași dorinți de lărgire a relațiilor bilaterale, semnarea unui acord veterinar și hotărîrea de a se iniția negocieri privind încheierea unui acord de transporturi rutiere. Extinzînd colaborarea și în domeniul culturii și științei, cele două guverne au hotărît încheierea în viitorul apropiat a unui program de aplicare a acordului cultural, semnat în ianuarie 1967 și ale cărui instrumente de ratificare au fost schimbate la Haga în cursul vizitei tovarășilor Ion Gheorghe Maurer și Corneliu Mănescu.

Relațiile româno-olandeze au astfel deschise înaintea lor largi perspective. „Am discutat despre relațiile dintre țările noastre și în deplin acord am hotărît să dăm maximum de conținut dezvoltării lor", a declarat tovarășul Maurer la conferința de presă organizată după încheierea convorbirilor oficiale. „Guvernul român, a precizat cu același prilej președintele Consiliului de Miniștri, înregistrează cu satisfacție convorbirile avute și apreciază vizita ca o bază puternică de dezvoltare a relațiilor dintre cele două țări".

În sfera problemelor constituind obiectul convorbirilor purtate în capitala Olandei au fost cuprinse și teme de importanță majoră ale vieții internaționale. Comunicatul comun semnalează pozițiile celor două părți în probleme europene, precum și față de situația din Vietnam și din Orientul Mijlociu. Este elocventă pentru înțelegerea stării de spirit și a opticii în care s-au desfășurat convorbirile următoarea declarație a tovarășului Ion Gheorghe Maurer : „Am avut cu dumneavoastră un schimb util de păreri, cu privire la problemele internaționale, care a relevat îngrijorarea guvernelor noastre față de existența unor focare de tensiune în lume, ce amenință pacea, și preocuparea de a găsi mijloacele cele mai eficace pentru salvgardarea ei. Noi am fost de acord că soluții durabile pentru problemele internaționale pot fi obținute numai pe cale pașnică, prin tratative, cu respectarea intereselor tuturor părților. Am convingerea că țărilor mici și mijlocii, vital interesate în menținerea păcii, le revine un rol important în realizarea acestei opere de normalizare a relațiilor dintre state, de respectare a legalității internaționale. România se inspiră în întreaga sa politică din aceste considerente".

O asemenea poziție a primit adeziunea deschisă a părții olandeze : „Mi se pare deosebit de semnificativ, a spus premierul Piet de Jong, că după ani de rezervă, două țări, una din sud-estul și alta din nord-vestul Europei, își întind mîna. Și aceasta fără să trecem cu vederea deosebirile de sistem politic, dar fiind conștienți de interdependența de pe continentul nostru și de necesitatea de a înlătura obstacolele inutile pentru a ajunge la o destindere constructivă. Nu trebuie subestimate rolurile pe care națiuni ca ale noastre le pot juca pe eșichierul european și chiar mondial. Posibilitățile sînt reale".

Exprimarea unor asemenea principii explică afirmarea în comunicat a punctelor de vedere ale participanților la convorbiri în probleme ca — *Vietnamul*: „Cele două guverne și-au exprimat neliniștea în legătură cu situația din Vietnam și și-au expus pozițiile față de această problemă. Ele au subliniat necesitatea reglementării neîntîrziate a acestui conflict, pe baza acordurilor de la Geneva din 1954, astfel încît poporul vietnamez să aibă posibilitatea de a-și hotărî singur soarta" — sau *Orientul Mijlociu* : „Părțile consideră că adoptarea unei soluții durabile a conflictului din Orientul Mijlociu nu este posibilă decît prin tratative, duse într-un spirit de echitate între părțile direct interesate, cu condiția de a fi respectate interesele fundamentale ale tuturor statelor precum și existența lor independentă și suverană".

Situarea geografică a celor două țări pe același continent implică preocuparea comună față de destinele relațiilor intereuropene. Inițiativa românească referitoare la promovarea bunelor relații între state europene aparținînd unor orînduiri social-politice diferite, adoptată sub formă de rezoluție de cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., a întîmpinat aprobarea deplină a Olandei. Interesul pentru îmbogățirea conținutului concret al acestei rezoluții, dorința de substanțializare a ei în domeniul practic, constituie factori de apropiere și înțelegere între cele două țări, de conjugare a eforturilor în această direcție.

În legătură cu convocarea unei conferințe în problema securității europene, cele două părți împărtășesc părerea că, pentru a-și atinge scopul, o asemenea conferință trebuie să fie temeinic pregătită. În condițiile internaționale actuale, sarcina de frunte a fiecărui stat, fie el mare sau mic, este de a nu precupeți nici un efort în vederea întăririi păcii. România și Olanda consideră, în ce le privește, că ele „sînt în măsură să joace un rol activ în găsirea unor soluții pentru problemele existente și că pot astfel contribui la slăbirea încordării internaționale".

Delta Rhinului, Delta Dunării. La două extremități europene, dar în limbajul comun al prețuirii reciproce și al respectului pentru forma de viață a fiecăruia, popoarele român și olandez au găsit resurse și posibilități noi de colaborare, înțelegere și apropiere. Este în beneficiul direct al celor două țări. Dar este și o contribuție la cauza generală a păcii și progresului.

reflector

UN DISCIPOL NU TOCMAI DE DORIT

Pentru că i se reproșase în repetate rînduri lipsa unui program de guvernămînt — cu subtextul că nu este un om politic, ci un om de casă al monopolurilor străine — Chombe a hotărît să aibă un program. Firește, înainte de evenimentele recente. Surse din Madrid afirmă că, puțin înainte de a părăsi capitala spaniolă cu intenția de a lua puterea în Congo, se pregătea în acest sens. Un colaborator intim ar fi găsit întîmplător în acele zile pe biroul lui Chombe... textul unui asemenea program. La o lectură mai atentă, s-a descoperit însă că era un simplu plagiat : reproducerea fidelă a programului enunțat în campania pentru alegerile prezidențiale din Franța de către Jean Lecanuet. Cu o singură modificare : acolo unde în original se spunea „Franța", în versiunea „împrumutată" apărea „Congo".

Chiar dacă proiectele chombiste s-ar fi realizat, e puțin probabil că liderul „centrist" francez ar fi revendicat drepturi de autor. Neașteptatul său discipol nu este dintre cei pe care un om politic, fie și „ centrist" ca Lecanuet, și-i poate dori.

CANDIDATURA DANEZA LA PIAȚA COMUNĂ

Săptămîna trecută ministrul danez al comerțului a înaintat recent createi comisii unice a Pieței comune, Comunității Oțel-Cărbune și Euratomului un memorandum care echivalează cu solicitarea oficială a admiterii țării sale în comunitățile economice vest-europene. „Danemarca va putea lua loc (în aceste comunități) fără a deranja nici echilibrul lor interior, nici caracterul lor" se spune în memorandum. Și de asemenea : „Danemarca este gata să ia toate măsurile necesare, este gata să accepte atît regulile în vigoare cît și obiectivele economice urmărite de aceste comunități".

Observatorii subliniază că nicăieri în acest memorandum nu apare, pusă ca o condiție, ideea admiterii simultane în Piața comună a Marii Britanii sau a altor țări din A.E.L.S. Există totuși în text patru referiri la Marea Britanie, dintre care una spune : „Guvernul danez presupune că Danemarca va avea prilejul de a negocia în același timp cu Marea Britanie și că va putea intra în comunitățile economice o dată cu această țară..."

CARL SANDBURG

Carl Sandburg, care a încetat din viață duminică în vîrstă de 89 de ani, a fost ultimul supraviețuitor din grupul de poeți americani care au realizat așa-numita „Renaștere din 1913", aducînd o contribuție substanțială la lirica Statelor Unite, prin revalorificarea unor tradiții specific americane — poezia preriei, „spiritul de frontieră" — și impunînd o versificație și o ritmică poetică apropiată de limba vorbită, eliberate de retorismul și convenționalismele romantice. În această privință Sandburg a fost comparat, ca tonalitate poetică și ca importanță, cu Walt Whitman și mulți critici americani îl apreciază — alături de Robert Frost (care a încetat din viață de asemenea la o vîrstă venerabilă acum cîțiva ani) — ca pe unul din cei mai importanți poeți americani contemporani.

Sandburg a fost fiul unui imigrant suedez care, după cum spunea poetul, „nu știa să se iscălească" și el însuși a practicat în tinerețea sa diferite meserii, în general de muncitor sezonier. Deși nu și-a terminat niciodată studiile universitare, după recunoașterea geniului său poetic a ajuns deținătorul a cel puțin 12 diplome onorifice de la cele mai importante universități americane. Opera sa poetică, foarte voluminoasă, are atît caracterul „unei filozofii sociale", cum scria un critic — mai ales în volumul „The People, Yes" („Oamenii, da") cît și al unora dintre cele mai frumoase descrieri ale peisajului american din literatura acestei țări. Sandburg a scris de asemenea o biografie în mai multe volume a lui Abraham Lincoln.

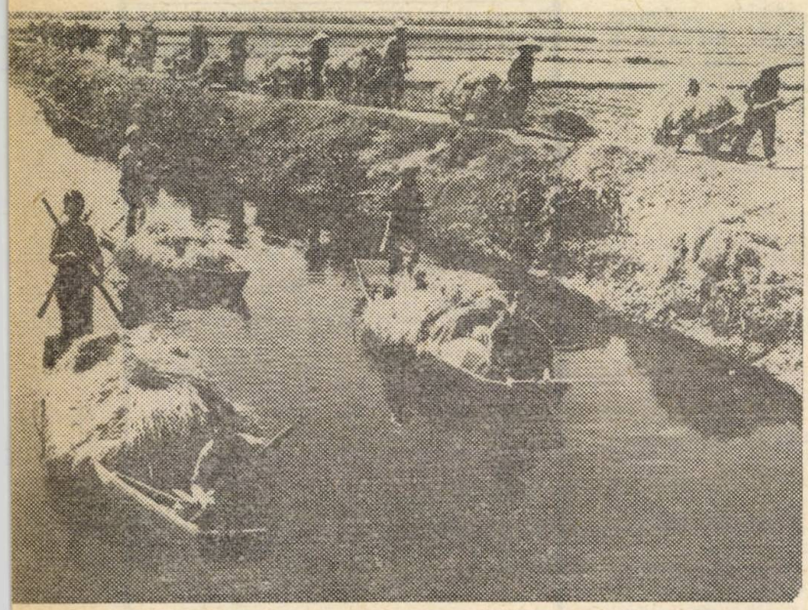

În ciuda atacurilor americane, țăranii din Thanh Tri au reușit să transporte recolta

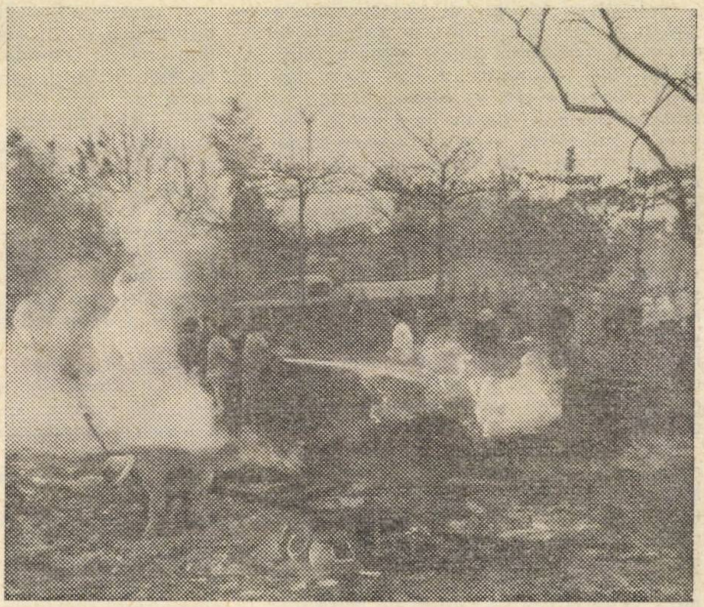

Îndată după sălbaticele bombardamente americane, populația din Hanoi trece la refacerea obiectivelor

1000 DE KILOMETRI PRIN VIETNAMUL

Reîntors la Hanoi, după o călătorie de peste o mie de kilometri în zona a patra militară, iată-mă din nou în holul hotelului Thong Nhat, la aceeași masă unde cu două săptămîni în urmă discutasem cu reprezentanții Comitetului vietnamez pentru relațiile culturale cu străinătatea planul vizitei mele spre sudul țării. Căci un voiaj spre aceste provincii, atacate zi și noapte de forțele aeronavale americane, necesită un adevărat grafic pe ore și minute, mobilizarea a sute de oameni pe care i-am întîlnit ieșindu-ne în cale la răscruci de drumuri, la trecerea apelor pe poduri plutitoare sau pe bacuri, la intrarea și ieșirea din orașe și sate. De fiecare dată un scurt schimb de cuvinte prin care sîntem anunțați de alerte sau prezența aviației agresoare în imediata apropiere, dacă șoseaua e liberă sau nu, pe unde trebuie să ocolim părțile distruse sau unde au căzut bombe cu explozie întîrziată. Un adevărat angrenaj s-a pus în mișcare. În acest fel micșorăm la maximum riscurile, îmi spun gazdele.

Riscuri pe care în prezent le înfruntă în fiecare moment mii de vietnamezi ce și-au asumat sarcina extrem de primejdioasă de a asigura transporturile spre această parte de sud a țării — obuze și muniții pentru artileria antiaeriană ce răspunde cu succes acțiunilor banditești ale aviației și flotei a șaptea americane, ale obuzierelor instalate de-a lungul zonei demilitarizate, materii prime și utilaje pentru industria din aceste provincii, bunuri de consum indispensabile pentru populația civilă ce a rămas pe loc, fiecare considerîndu-se un combatant în lupta împotriva agresiunii. Și în ciuda faptului că drumurile sînt bombardate în întregime, de la un cap la altul, o mașină surprinsă în plină zi fiind vînată în adevăratul înțeles al cuvîntului de piratii aerului, în ciuda faptului că arterele feroviare sînt uneori distruse pe porțiuni de zeci de kilometri, transporturile continuă. Voința oamenilor este mai puternică decît tehnica ultramodernă pusă în slujba intențiilor criminale de a paraliza circulația, de a crea prin aceasta haos în toate celelalte domenii de activitate.

Ingeniozitatea și o putere de muncă supraomenească, iată principalele arme cu care populația vietnameză a zădărnicit aceste „operații chirurgicale", cum le numesc cu cinism americanii, împotriva arterelor de circulație ale țării. Un drum a fost transformat într-un lung șir de cratere de bombe. În cîteva ore ele sînt umplute cu pietriș. Iar în acest timp circulația continuă pe alte rute, create din vreme. Edificatoare în acest sens a fost discuția pe care am avut-o cu reprezentanții provinciei Nam Ha. „Am căutat să transformăm dezavantajele în avantaje — mi-au declarat ei. Pînă la atacarea în masă a drumurilor noi aveam cîteva șosele. Acum am creat sute de kilometri de drumuri vicinale care leagă în toate direcțiile cele mai îndepărtate localități". Au fost distruse multe poduri. Acest lucru l-am constatat personal traversînd în itinerarul meu cca 20 de cursuri de apă. Dar ele sînt înlocuite cu poduri prefabricate, construite special pentru aceste situații. Demontate ziua, bine mascate, ele unesc din nou malurile în timpul nopții. Bambusul, acest material căruia experiența străveche a poporului i-a descoperit cele mai variate întrebuințări, s-a dovedit și aici de neînlocuit. Un pod de bambus — și pentru fiecare trecere există două și chiar mai multe de rezervă — poate suporta greutatea unui autocamion bine încărcat de 10 tone. Zilnic, un tronson sau altul de cale ferată e pur și simplu pulverizat. În amurg populația repară însă terasamentele, iar dacă nu e posibil deviază ruta pe alte itinerare pregătite. Într-un timp record, porțiuni întregi de cale ferată, montate în prealabil, sînt repuse la locul lor. De-a lungul întregii călătorii am văzut un număr impresionant de tronsoane gata asamblate, adăpostite în umbra ocrotitoare a copacilor sau în șanțuri special amenajate, și care, după părerea mea, puse cap la cap, ar putea forma o a doua linie ferată Hanoi-Vinh.

Un efort extraordinar, impresionant, al cărui martor am fost în tot cursul drumului. O întrecere între puterea de creație a populației vietnameze și forța distrugătoare a mașinii de război americane din care, de pe acum, aceasta din urmă a ieșit învinsă.

Am trecut prin Nam Dinh, Ninh Binh, Thanh Hoa, Vinh și prin alte orașe. Pretutindeni întreprinderi distruse din temelii. Și totuși aceste provincii produc. Întreprinderi dispersate secție cu secție, iar acolo unde este vorba de instalații mari, importante, utilaj cu utilaj, lucrează 24 de ore din 24 și produc cele mai diverse lucruri necesare frontului. O altă sarcină majoră, așa cum mi-au subliniat directorii fabricilor vizitate, este fabricarea de utilaje necesare dezvoltării agriculturii, în condițiile lipsei de brațe de muncă ce se resimte în urma mobilizării în armată sau în producție a unui mare număr de țărani. Satele sînt atacate cu cele mai diverse mijloace de exterminare, țăranii sînt mitraliați în timp ce-și lucrează ogorul. Sînt realități la care am fost eu însumi martor ocular. Și cu toate acestea a fost obținută cea mai bună recoltă de pînă acum — circa 2,3 tone de orez la hectar. Dacă se are în vedere că recolta de vară reprezintă o treime din cea de iarnă, reiese cît de realistă a fost chemarea partidului de a se obține în cursul acestui an 5 tone de orez la hectar.

Programul călătoriei mele a cuprins mai multe orașe. Am întîlnit cu acest prilej tablouri cutremurătoare ale sălbăticiei cu care sînt distruse metodic aceste centre înfloritoare pînă cînd „am-

Car de luptă american distrus de forțele patriotice în Vietnamul de sud

EROIC

basadorii civilizației americane", cum sînt denumiți aviatorii americani, nu și-au făcut apariția pe cerul patriei vietnameze. Am vizitat nu de mult, cu cîteva zile înaintea acestei călătorii, Muzeul de istorie a poporului vietnamez. O istorie milenară, ale cărei mărturii atestă un înalt grad de civilizație, rafinament, gust artistic și dragoste pentru frumos. Inspiră sentimente de admirație, de prețuire patrimoniul material și cultural, creat secol după secol, de acest popor de 31 milioane de oameni care nu are decît o singură aspirație — să fie lăsat să-și hotărască singur soarta, să trăiască în pace într-o țară liberă, independentă.

Dar și acest obiectiv al planurilor americane reprezintă un eșec din toate punctele de vedere. Agresorii au reușit să oblige o parte din populația orașelor să se refugieze la sate, în junglă, în munți. Dar nu au putut împiedica ca viața să meargă mai departe. Fiecare muncește la locul său. Am asistat la ședințe în miez de noapte, la cursuri serale ce au loc la lumina lumînărilor, la spectacole artistice desfășurate în adăposturi, în timp ce pămîntul gemea surd în convulsiile exploziilor.

Viața se desfășoară normal, oamenii sînt plini de optimism, de încredere în viitorul lor, convinși de justețea cauzei luptei lor, de victorie — iată concluzia la care ajung toți cei ce au prilejul să cunoască mai bine realitățile vietnameze.

Semnificativă în acest sens este declarația ziaristului american Salisbury cînd a vizitat Nam Ha și pe care mi-au relatat-o reprezentanții acestei provincii : „Acum, cînd cunosc oamenii dv., îmi dau seama de ce S.U.A. nu vor putea cîștiga."

Adrian IONESCU

Corespondență din New York

După încheierea sesiunii extraordinare a Adunării Generale

Romulus Căplescu

La capătul a cinci săptămîni de intense dezbateri și consultări bi sau multilaterale, sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., consacrată examinării situației din Orientul Apropiat, și-a încheiat vinerea trecută lucrările fără a fi reușit să găsească o soluție problemelor care frămîntă această regiune a lumii.

Ca urmare a propunerii delegațiilor Finlandei, Suediei și Austriei a fost adoptată o rezoluție procedurală în care, după ce se amintește că unul din organismele importante ale O.N.U., Consiliul de Securitate, este sesizat deja de această problemă, se cere secretarului general al O.N.U. să predea acestui organism documentele sesiunii extraordinare „pentru a facilita reluarea, de urgență, de către Consiliu, a examinării situației încordate din Orientul Mijlociu" și se hotărăște suspendarea „în mod temporar" a sesiunii, dîndu-se însă președintelui Adunării autorizația de a o convoca din nou, „dacă și cînd va fi necesar".

Mulți dintre cei care au luat cuvîntul, atît cu prilejul discutării acestui proiect, cît și după aprobarea sa, au scos în relief că impasul de fapt la care s-a ajuns în Adunarea Generală nu poate fi socotit permanent, că situația din Orientul Apropiat nu este imposibil de soluționat. Delegații arabi, precum și delegații unor țări africane și-au exprimat însă rezerve față de conținutul rezoluției, pe care au apreciat-o ca avînd nu un caracter procedural, ci unul de fond, în special prin retrimiterea problemei spre examinare Consiliului de Securitate, ceea ce ar echivala cu recunoașterea incapacității Națiunilor Unite de a face față unei probleme atît de grave.

Președintele Adunării Generale, Abdul Rahman Pazhwah, care a rostit cuvîntul final, a declarat că la activul actualei sesiuni pot fi trecute totuși cîteva înfăptuiri, și anume : „desprinderea unor principii și idei călăuzitoare, care, dacă vor fi puse în practică, vor permite atingerea scopurilor pentru care sesiunea extraordinară a fost convocată" ; adoptarea rezoluției cu caracter umanitar privind problema refugiaților din Orientul Apropiat ; și, în fine, adoptarea celor două rezoluții în legătură cu statutul Ierusalimului, pe care le-a descris ca reprezentînd „expresia importantă a unor opinii aproape unanime". După cum se știe, aceste două rezoluții condamnă măsurile anexioniste adoptate de autoritățile izraeliene.

Recunoscînd temeiurile acestor aprecieri generale ale președintelui Adunării Generale, al căror ecou s-au făcut și mulți delegați la sesiune, nu se poate trece totuși cu vederea că Adunarea nu a fost în măsură să adopte nici o rezoluție în problemele de fond. Autoritatea acestei organizații și rolul pe care îl joacă ea în viața internațională actuală nu pot să fie decît prejudiciate în urma acestei situații.

În cadrul lucrărilor sesiunii, delegația Republicii Socialiste România a desfășurat o intensă activitate, care s-a bucurat de o largă apreciere. Atît cuvîntarea rostită de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, cît și intervențiile celorlalți membri ai delegației, au fost considerate ca reprezentînd contribuții deosebit de prețioase și utile în direcția găsirii unor căi pașnice de eliminare, pe baze reciproc acceptabile, a surselor de conflict.

După cum se știe, în afara dezbaterilor din incinta Adunării Generale, o pondere însemnată au avut-o consultările dintre diferitele grupuri de delegați atît în cele trei perioade de „pauză", cît și paralel cu dezbaterile. Chiar dacă aceste consultări nu au putut pînă la urmă să ducă la rezultatul dorit, ele și-au avut utilitatea lor. În cuvîntul său de încheiere, președintele Abdul Rahman Pazhwah a remarcat de altfel că viitoarele discuții, indiferent de forul în care se vor desfășura, Adunarea Generală sau Consiliul de Securitate, vor avea de beneficiat de pe urma consultărilor desfășurate pe marginea sesiunii extraordinare. Suspendarea fără termen a sesiunii este menită să ofere părților interesate, fără al căror aport și colaborare orice soluție nu este posibilă și cărora le revine de fapt în prezent principala răspundere pentru reglementarea conflictului din Orientul Apropiat, răgazul unor reflecții aprofundate asupra necesității adoptării unei poziții care să creeze premisele unor soluții reciproc acceptabile.

Poziția clară a României, afirmată cu diferite prilejuri, este că singura cale rațională pentru rezolvarea conflictului din Orientul Apropiat constă în retragerea imediată a trupelor izraeliene de pe teritoriile ocupate, desfășurarea tratativelor cu participarea părților interesate pentru soluționarea problemelor litigioase. Numai în felul acesta se vor putea statornici condiții de pace pe aceste meleaguri, aflate de două decenii pradă unor frămîntări care pot avea consecințe grave pentru pacea mondială.

Corespondenţă din Londra

Invadatorii cu servietă şi credite în dolari

John Gritten

Cînd o familie de englezi mijlocii îşi începe ziua, există o posibilitate de 20 la sută ca fiecare obiect de toaletă folosit în camera de baie, de la săpun pînă la lama de ras, de la cosmetic pînă la şampon, să fi fost fabricat de o firmă proprietate americană care activează în Anglia.

Cînd familia ajunge să-şi ia micul dejun, există de asemenea o mare posibilitate ca biscuiţii pe care îi mănîncă, şi chiar „vechea marmeladă englezească — făcută cu autorizaţia specială a majestăţii sale regina", să provină de fapt dintr-o fabrică aflată sub control american.

Dacă dl englez mijlociu se duce la lucru cu maşina, există o şansă de peste 50 la sută ca aceasta să fi fost fabricată în Anglia, dar într-o uzină proprietate parţială sau totală a unuia dintre marii giganţi din Detroit.

Chiar dacă el călătoreşte într-un automobil britanic, sînt şanse de 20 la sută ca piesele să fi fost produse în fabrici proprietate transatlantică. Acest lucru este valabil într-o proporţie de 30 la sută pentru anvelope.

Dacă el lucrează într-un birou, există o posibilitate de 75 la sută ca maşina de calculat — 40 la sută pentru calculatorul electronic — să fi ieşit de asemenea din uzine proprietate americană. Piesele componente ale telefonului pe care-l foloseşte au şanse de 42 la sută să fi fost fabricate de asemenea într-o uzină proprietate americană.

Soţia, pe care a lăsat-o acasă pentru a se achita de treburile gospodăriei, va folosi aproape sigur detergenţi şi o maşină de spălat (70 la sută), praf de săpun pentru frecatul duşumelei şi numeroase alte articole — purtînd toate inscripţia „fabricaţie britanică", dar produse de fapt de o firmă sub control american.

Dacă medicul îi prescrie o reţetă, aceeaşi doamnă nu ştie probabil că există o şansă de 50 la sută ca pilulele pe care le va lua de la farmacist în cadrul „serviciului naţional al sănătăţii" să fi fost furnizate de o societate de produse farmaceutice proprietate americană.

Imperiul vest-european al S.U.A.

S-ar putea ca dl englez mijlociu să fie el însuşi acel unul din fiecare 18 englezi care lucrează pentru firmele controlate de americani ; acestea produc astăzi o zecime din toate mărfurile fabricate în Insulele Britanice, în timp ce cu 10 ani în urmă proporţia era de 5,5 la sută. Se apreciază că valoarea bunurilor deţinute de societăţile din Anglia controlate în întregime sau parţial de societăţi americane se ridică la aproximativ 1,9 miliarde lire sterline. Această cifră reprezintă dublul investiţiilor americane în Germania occidentală, triplul acelora din Franţa şi ceva mai puţin decît totalul pentru toate ţările Pieţei comune, care însuma, în 1965, 2 230 milioane lire sterline. Anglia continuă să fie principalul centru al capitalului american în Europa.

Ritmul investiţiilor firmelor americane în Anglia continuă să crească şi, după unele evaluări, ar putea atinge anul acesta 367 milioane lire sterline, faţă de 298 milioane în 1965, în ciuda măsurilor de descurajare adoptate de guvernul britanic prin „restrîngerea creditului".

În luna octombrie, ministrul englez al comerţului, Douglas Jay, a precizat că aproximativ 1 600 de firme nefinanciare înregistrate în Anglia sînt proprietatea firmelor americane sau controlate de acestea.

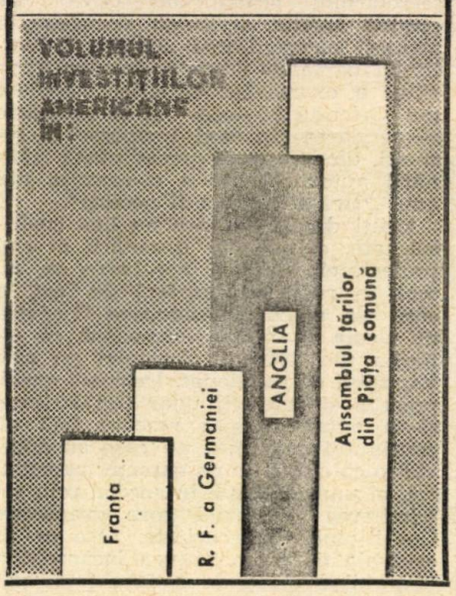

Milioane de telespectatori britanici au vizionat de curînd — şi unii au fost uluiţi de acest lucru — un program intitulat „Imperiul dolarului". În casele lor au pătruns unele fapte şi cifre pentru ei inedite : că, de pildă, începînd din 1960, întreaga forţă de pătrundere a întreprinderilor comerciale americane s-a îndreptat spre Europa ; că, în răstimp de şase ani, activurile comerciale americane în Europa au sporit cu peste 400 la sută ; că participarea lor la industria europeană sporeşte cu nu mai puţin de 4 milioane lire sterline la fiecare 24 de ore ş.a.m.d. În timp ce pe ecranele televiziunii se puteau vedea oameni de afaceri cu ţigări de foi în gură, coborînd din avioane, vocea comentatorului spunea : „În ultimii zece ani, şi în special în prima parte a deceniului 1960, americanii au înfiinţat în străinătate un imperiu care depăşeşte în bogăţie şi putere oricare dintre marile imperii militare din trecut... Invadatorii care construiesc acest imperiu nu au nevoie nici de trupe de debarcare nici de arme. Ei sosesc pe liniile aeriene Pan-American sau T.W.A., clasa I. Ei sînt înarmaţi doar cu o mică valiză, o servietă şi cu credite în dolari ; ei îşi încep operaţiunile în străinătate cu un zel de misionari, convinşi fiind că ceea ce este bun pentru întreprinderile lor este bun pentru întreaga lume".

Totuşi, în loc să lupte împotriva invaziei comerciale americane, unele ţări vest-europene se concurează pentru a oferi businessului american condiţiile cele mai atrăgătoare. Spectatorii televiziunii au văzut consilieri municipali din oraşele din centrul Angliei prezentînd unui om de afaceri american, în vederea construirii unei eventuale fabrici, un teren format din mai multe ogoare. Primarul din Dundee (Scoţia) a declarat : „Voi primi firmele americane cu braţele deschise. Ele ne dau de lucru". În general, cei care „colaborează" cu această invazie, inclusiv guvernul britanic, pretind că există avantaje ca sporirea locurilor de muncă şi dezvoltarea exporturilor, introducerea unei tehnici noi, accesul la posibilităţile cercetărilor americane, metodelor de conducere moderne şi cu caracter mai profesional. „Se uită uneori — a spus comentatorul — că aceşti oameni vin pentru a-i concura pe oamenii noştri de afaceri. De ce sînt ajutaţi ?"

Este interesant că, totuşi, comentatorul programului „Imperiul dolarului" (care nu e nici comunist, nici socialist, ci fost comentator al ziarului „Sun") a pus sub semnul întrebării înţelepciunea de care dau dovadă europenii în general şi englezii în particular atunci cînd primesc cu atîta tragere de inimă invazia americană în Europa occidentală. „Nu există oare pericolul — s-a întrebat el — ca societatea satelită să devină o simplă unitate a unei companii americane globale, în care toate măsurile şi toate hotărîrile fundamentale sînt adoptate la sediul central american ? Industria vest-europeană ar putea deveni într-adevăr o simplă sucursală americană, cu caracter colonial, atît în ce priveşte calitatea, cît şi amploarea ? Este posibil ca muncitorii vest-europeni să degenereze într-o mînă de lucru de tip colonial dependenţi de hotărîrile adoptate în America ?"

Atitudinea oficială a guvernului a fost rezumată de ministrul comerţului, Jay, cînd acesta a declarat în 1965 : „Ar trebui să facem o deosebire clară între investiţia care ia forma creării unor noi bunuri productive şi care trebuie salutată şi investiţia care constă doar în dobîndirea controlului asupra unor bunuri existente, proces căruia orice ţară s-ar putea hotărî la un moment dat să-i pună capăt". Totuşi, colegul lui Jay, ministrul tehnicii, Wedgewood, nu pare să fi ridicat obiecţii în ianuarie, cînd gigantica firmă de automobile din Detroit, Chrysler, a dobîndit controlul asupra grupului de societăţi britanice constructoare de automobile Rootes. Societăţile americane controlează în momentul de faţă trei din cele cinci mari societăţi de asamblare de automobile din Anglia şi aproximativ 50 la sută din întreaga industrie.

De fapt, investiţiile americane sînt mai importante încă decît arată cifrele menţionate pînă acum, deoarece aceste investiţii tind să se concentreze în industriile cu dezvoltarea cea mai rapidă şi cele mai avansate din punct de vedere tehnic. Aproape jumătate din reţeaua vitală de rafinare şi distribuirea a petrolului din Anglia este controlată de 3 societăţi americane : Esso, Regent şi Mobil. Industria britanică de medicamente este controlată în proporţie de aproximativ 55 la sută de capitalul american. Acesta deţine, de asemenea, o cotă masivă în numeroase sectoare importante ale construcţiilor metalice şi construcţiilor de maşini, cum ar fi escavatoarele, maşinile agricole şi de tipărit, ascensoarele, maşinile pentru confecţionarea de încălţăminte, pentru industria minieră şi maşini de birou (ultima fabrică de maşini de scris proprietate britanică a fost preluată anul trecut de o firmă americană). Capitalul american posedă o participare tot mai mare în vitala industrie electronică.

În numeroase cercuri însă se manifestă o tot mai mare neliniște. Cînd Fred Catherwood, principalul consilier industrial al Ministerului Afacerilor Economice, a plecat în America pentru a convinge noi societăţi americane să investească în Anglia, ziarul „Guardian" a comentat într-un editorial : „Avem nevoie de dolari, dar oare datoriile noastre sînt atît de mari încît trebuie să continuăm să vindem bucăţi din Anglia ? În continuare, „The Guardian" a dat acest avertisment semnificativ : „S-ar putea prea bine ca societăţile americane să achiziţioneze firme britanice care dispun de o piaţă chiar în Statele Unite, şi aceasta în scopul uşor de înţeles de a înlătura concurenţa pe propria lor piaţă internă. Această acţiune este de natură să dăuneze exporturilor noastre vitale".

Deşi relaţiile cu muncitorii au fost bune în numeroase firme americane din Anglia, unele din acestea, cum ar fi Kodak, au manifestat rezervă faţă de necesitatea recunoaşterii sindicatului şi au insistat pentru menţinerea unui „sindicat" al societăţii. Altele s-au dedat la concedieri masive de muncitori în procesul de „raţionalizare" a producţiei, fără consultări prealabile cu sindicatele. Aceasta a dus, ca de exemplu în cazul lui International Harvester Company (Doncaster) şi Roberts Arundel (Stockport), la greve industriale. Chiar la Vauxhall Motors (proprietatea lui General Motors din Detroit), care se lăuda cu bunele relaţii pe care le întreţine cu muncitorii (în comparaţie, de exemplu, cu Ford, unde se înregistrează în permanenţă fricţiuni între muncitori şi conducere) s-au auzit în ultimul timp strigăte ale muncitorilor: „Yanks, go home", iar recent s-au înregistrat noi dificultăţi cu privire la salarii, afectînd 10 mii de muncitori.

Luna trecută, Confederaţia Sindicatelor Construcţiilor de nave şi de maşini a protestat în Conferinţa sa anuală împotriva tot mai masivei penetraţii de capitaluri americane în industria britanică constructoare de maşini. Cu această ocazie s-a afirmat că industria trebuie să răspundă de propriile sale cercetări şi posibilităţi de dezvoltare. S-a cerut guvernului să examineze situaţia din industriile electronică, a calculatoarelor electronice, a maşinilor-unelte şi chimică, iar noi penetraţii americane să nu se mai permită pînă la terminarea acestei anchete.

Rezistenţa faţă de această invazie nu s-a rezumat însă numai la muncitori. În ianuarie anul acesta, sir Paul Chambers, preşedinte al giganticului monopol britanic Imperial Chemical Industries, a vorbit despre „ameninţarea unei tot mai mari dominaţii a industriei britanice de către S.U.A.", adăugînd că mulţi împărtăşesc aceste păreri chiar dacă deocamdată nu le exprimă.

Unele firme britanice au rezistat cu succes ofertelor giganţilor americani. Cînd o firmă americană a încercat să cumpere Edward's High Vacuum, o firmă britanică care produce unele componente electronice ale calculatoarelor, preşedintele acesteia, amiralul în retragere sir Charles Hughes Hallet a declarat : „Tehnicienii acestei societăţi mi-au arătat în mod clar că nu sînt de acord ca bagajul cunoştinţelor lor de specialitate să iasă din ţara noastră. Ei au depus eforturi enorme în această industrie britanică şi nu înţeleg de ce americanii să preia firma". Tot astfel, cînd societatea americană Gillette, care controlează 80 la sută din piaţa lamelor de ras, a încercat să preia binecunoscuta firmă Wilkinson Sword, directorul acesteia a declarat : „Nu doresc să fiu la discreţia vreunei persoane din Boston. Am respins toate ofertele".

Tendinţele supranaţionale ale firmelor americane

S-a produs de curînd o modificare a politicii unora dintre marile corporaţii americane, care ar putea avea o mare importanţă potenţială. Este vorba de tendinţa spre integrarea activităţilor lor pe o scară internaţională, adică o tendinţă de înăsprire a controlului exercitat de sediul din S.U.A. şi o reducere a libertăţii sucursalelor din Anglia sau din alte ţări.

Societăţile americane care posedă uzine în mai multe ţări încep acum să-şi planifice operaţiunile pe scară mondială. „Stock Exchange Gazette" se plîngea în ianuarie : „Provoacă îngrijorare faptul că noul val al invaziei americane pare să aibă la bază o filozofie cu totul diferită, care acordă mai puţină importanţă faptului de a fi un bun cetăţean si menţine în America adoptarea hotărîrilor". Ziarul îl cita pe W. Kenyon-Jones, preşedinte al sucursalei din Anglia a firmei Ronson (fabricanţi de brichete) care a declarat : „Un funcţionar superior al societăţii controlate de S.U.A. trebuie să renunţe la orice atitudini naţionale şi să-şi dea seama că, în ultimă instanţă, el datorează lealitate acţionarilor societăţii-mame, şi că trebuie să apere interesele acestora chiar dacă acest lucru nu este în interesul ţării în care el îşi duce activitatea".

În industria autovehiculelor, Ford şi-a şi coordonat producţia de tractoare în uzinele sale din Anglia, Belgia şi S.U.A. Exporturile de automobile Ford din uzinele sale de la Dagenham (Anglia) şi Köln sînt coordonate de la un sediu central de control situat la Bruxelles. General Motors are un sediu pentru străinătate la New York care împarte pieţele mondiale între Vauxhall în Anglia, Opel în Germania occidentală şi o uzină de asamblare australiană.

De asemenea, în domeniul petrolului cea mai mare societate petrolieră din lumea capitalistă, Standard Oil of New Jersey, manifestă tendinţă spre integrare internaţională şi a înfiinţat o autoritate centrală, Esso Europe, pentru a dirija operaţiunile pe întreaga Europă. După cum arată „Times", „Ţările individuale sînt lipsite astfel de ultimele urme de autonomie".

Nemulţumirea faţă de această tendinţă se face auzită în toate cercurile britanice. Un lider sindical declara de curînd : „Cînd situaţia se va înrăutăţi din punct de vedere economic, hotărîrile importante vor fi adoptate în America şi ele vor fi în interesul acţionarului american". Un fost director britanic al unei firme americane s-a plîns spunînd: „Te poţi trezi retrogradat de la o zi la alta ca rezultat al unei hotărîri adoptate într-un oraş din S.U.A.".

Una din anomaliile ieşirilor de capitaluri particulare din S.U.A., înregistrate în ultimii ani, în scopuri de investiţii directe şi investiţii în acţiuni (este vorba de achiziţionarea acţiunilor unor societăţi străine), este aceea că reprezintă una dintre cele trei cauze principale ale uriaşului deficit al balanţei de plăţi americane (celelalte două sînt cheltuielile militare în străinătate şi ajutorul nemilitar pentru străinătate). Dar pînă la urmă, şi acest lucru pare să fie în avantajul americanilor. Guvernul S.U.A. a încercat în ultimul timp să convingă alte ţări să păstreze surplusurile de dolari create de acest deficit, în loc de a primi aurul la care au dreptul.

Faptul că celelalte ţări, în special cele europene, se arată dispuse să-şi lase dolarii în depozit la băncile din New York, înseamnă de fapt că ele împrumută americanilor, pe termen scurt, sume uriaşe, care se ridică în medie la 2—3 miliarde dolari pe an. În schimb, americanii folosesc aceşti bani împrumutaţi pentru a face investiţii pe termen lung în Europa şi a achiziţiona, aşa cum am arătat, sectoare importante ale industriei europene.

Indiferent de avantajele care, după părerea guvernului şi a unor înguste pături ale populaţiei britanice, ar rezulta din invazia de capitaluri americane, aceasta este de natură să slăbească pînă la urmă economia britanică.

În primul rînd, s-a calculat cu trei ani în urmă că beneficiul mediu dobîndit de capitalul american din Anglia era de 12,5 la sută faţă de 7,8 la sută realizat de societăţile britanice. Rezulta aşadar că muncitorii britanici sînt exploataţi într-o mai mare măsură de către capitaliştii americani decît de propriii lor capitalişti.

În al doilea rînd, munca de cercetare cea mai intensă are loc în America ; deşi rezultatele pot fi împărtăşite sucursalelor britanice, ele pot în primul rînd să fie folosite de americani pentru obţinerea unei rate înalte a profitului ; dacă apare o concurenţă, preţurile pot fi reduse numai în Anglia pe o perioadă, deoarece sucursala nu este împovărată cu cheltuielile de cercetări.

În al treilea rînd, aşa cum am văzut, sucursala britanică a unei firme americane este înfiinţată în primul rînd pentru a folosi avantajele unei situaţii favorabile pe piaţa britanică, neavînd deci interese deosebite să încurajeze exporturile.

În sfîrşit, pe măsură ce economia britanică devine tot mai dependentă de firmele proprietate americană, şi foloseşte experienţa americană, se produce o lipsă de interes faţă de modernizarea procedeelor industriei britanice, faţă de crearea unei economii sănătoase şi cît mai independent posibile a acestei ţări.

Londra, 24 iulie

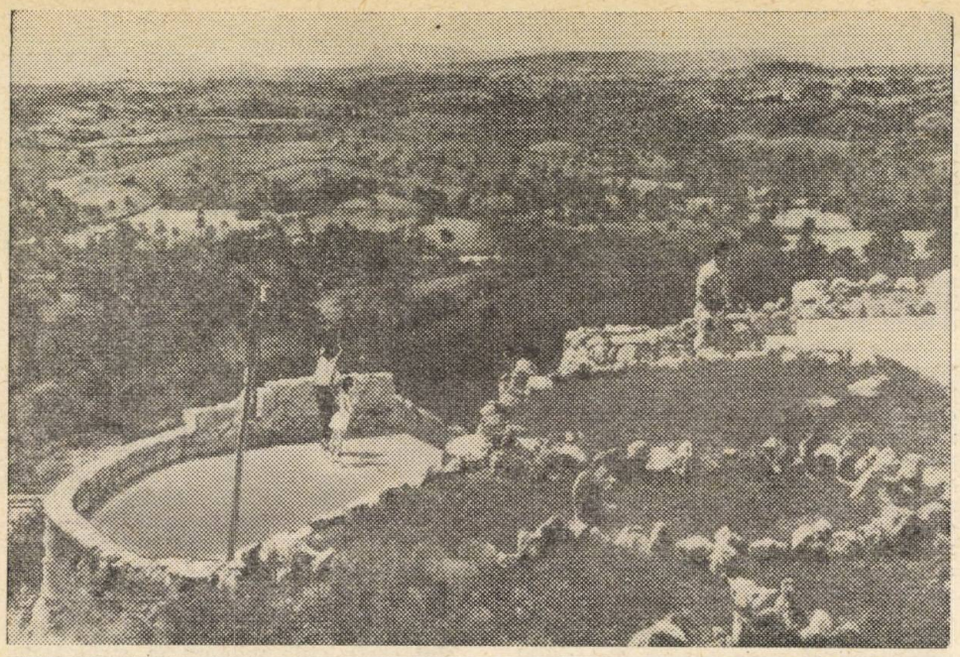

Sierra Maestra, locul de unde a pornit revoluția cubană împotriva dictaturii lui Batista

ESCALINATA

Conf. univ. Marius Sala

Așezată la tropice, Cuba a fost înzestrată cu o natură bogată, luxuriantă, cu adevărat tropicală. Se poate spune că totul s-a dezvoltat în această țară în strînsă legătură cu această poziție geografică. Economia țării, bazată pe valorificarea unor produse care există mai ales la tropice (trestia de zahăr, tutunul sau cafeaua), ca și modul de manifestare a oamenilor, foarte deschiși și volubili, sînt, așa cum subliniază înșiși cubanezii, tropicale. Pentru călătorul venit dintr-o zonă temperată, primele impresii căpătate în această insulă, cunoscută ca „perla Antilelor", sînt numeroase. Mă voi opri, în cele ce urmează, la un aspect care mi se pare că este unul dintre cele mai caracteristice pentru viața Cubei revoluționare. Este vorba de pasiunea pentru învățătură ușor de surprins peste tot în Cuba : în librării, unde întîlnești oameni de toate categoriile sociale și de toate rasele, pe stradă, unde adesea îi vezi pe cubanezi cu cărți sub braț sau în paginile ziarelor care cuprind zilnic informații despre realizările impresionante din domeniul educației.

La fel ca și în alte domenii de activitate, și în privința educației Cuba a moștenit de la regimurile care au precedat revoluția o situație cu totul nesatisfăcătoare. Cele mai multe școli erau particulare, cu taxe ridicate, inaccesibile marii majorități a familiilor. În regiunile rurale sau în cartierele sărace din orașe, școlile erau foarte rare. În momentul în care triumfa revoluția, 23% din populația țării era analfabetă. Marea bătălie împotriva analfabetismului și a ignoranței a început în regiunile eliberate de sub dictatura lui Batista de către armata revoluționară. O dată cu cucerirea puterii, acțiunea începută în regiunile muntoase s-a transformat într-o ofensivă gigantică împotriva analfabetismului și a lipsei de cultură. În prima etapă a acestei ofensive, care s-a terminat în numai doi ani (la sfîrșitul anului 1961), Cuba a reușit să se proclame drept prima țară din America Latină eliberată de analfabetism. O întreagă armată de voluntari (271 000 de persoane) a participat la alfabetizarea a aproape un milion de oameni.

O serie de reforme care au urmat (dintre acestea cea mai importantă a fost legea privind naționalizarea învățămîntului) au dat posibilitate tuturor locuitorilor Cubei să urmeze unul sau mai multe dintre diversele tipuri de cursuri organizate pe tot întinsul insulei : de la școlile elementare pînă la universități, toate sînt deschise astăzi cetățenilor Cubei socialiste. Aceste reforme au dus la desființarea învățămîntului particular și la apariția învățămîntului de stat. S-a realizat astfel posibilitatea ca tinerii cubanezi să nu mai plătească taxe școlare, să primească gratuit manualele școlare și să li se acorde un mare număr de burse. Astăzi, peste 100 000 de tineri sînt bursieri ; în această calitate li se asigură întreaga asistență educativă, medicală și socială în numeroasele internate și cămine puse la dispoziția lor. Mi se pare interesant de semnalat faptul că cele mai multe dintre aceste cămine pentru elevi și studenți sînt situate în cartierele luxoase ale orașelor, în vechile locuințe, astăzi părăsite, ale vîrfurilor burgheziei cubaneze. Este o plăcută surpriză pentru călătorul neavizat care vizitează, de exemplu, cartierul Miramar din Havana să vadă în fața unor vile luxoase cîte o placă care arată că înăuntru se află un cămin pentru bursieri. Cuvîntul *becario*, bursier, te întîmpină aici la tot pasul : în aleile liniștite străjuite de palmieri, în fața vilelor de la malul mării sau pe străzile ale căror garduri sînt acoperite cu o bogată vegetație tropicală. Pe *Avenida 5-a*, principala arteră de circulație a acestui cartier, întîlnești adesea grupuri de tineri și de copii care, bine dispuși, străbat lungul bulevard. Toate disciplinele beneficiază de noul sistem de acordare a burselor ; o atenție deosebită se acordă însă celor care urmează cursurile de medicină sau de agricultură. Mai ales ultima, cunoscută sub numele de *agropecuaria* (este deci vorba și de creșterea vitelor), stă în centrul conducerii statului datorită faptului că o mare parte a economiei țării se bazează pe exploatarea bogățiilor naturale. Terminarea cursurilor unui ciclu reprezintă de fiecare dată un prilej de analiză a situației generale a învățămîntului de pe tot întinsul țării. Am asistat la o astfel de manifestare, cînd, adunați pe *escalinata*, imensa scară a Universității din Havana, toți absolvenții unei promoții din diferitele orașe ale Cubei l-au ascultat pe Fidel Castro făcînd o lungă analiză a rezultatelor la care s-a ajuns cu acest curs, urmată de o prezentare a perspectivelor de muncă deschise în fața tinerilor absolvenți.

Pentru a rezolva problema localurilor în care tinerii să participe la cursuri, imediat după cucerirea puterii politice conducătorii revoluției cubaneze au hotărît să transforme cazărmile din timpul dictaturii lui Batista în centre școlare. Astfel, un număr de aproape 40 de vechi cazărmi au devenit locașuri de cultură. Este impresionant să vizitezi un astfel de centru școlar, mai ales pe cel din Santiago de Cuba cunoscut astăzi sub numele de *Centro escolar „26 de julio"*. Data de 26 iulie reprezintă una din cele mai importante zile ale Cubei socialiste. Este ziua revoluției naționale. La 26 iulie 1953, cazarma Moncada, fortăreață militară din Santiago de Cuba, devenită astăzi centru școlar, a fost asaltată în mod eroic și aproape cucerită de un grup de tineri cubanezi în fruntea cărora se afla dr. Fidel Castro, un avocat în vîrstă de 26 de ani. Importanța deosebită a acestei acțiuni constă în faptul că a deschis în istoria Cubei o nouă fază, faza acțiunii armate ca metodă principală de luptă împotriva dictaturii lui Batista și pentru transformarea structurii semicoloniale a republicii cubaneze. Astăzi, în centrul școlar, amintirea celor care și-au dat viața în asaltul de la Moncada se păstrează vie în numeroasele exponate din incinta școlii ca și în mîndria cu care îți vorbesc elevii despre faptul că învață la acest centru.

Am arătat mai sus că prima fază a luptei pentru educarea maselor a fost campania de alfabetizare. Pe măsură însă ce sarcina aceasta era realizată, s-a trecut la alte etape, mai înalte : din 1964, s-a trecut la generalizarea învățămîntului de 6 ani. S-a dezvoltat învățămîntul seral și a crescut numărul localurilor școlare, ajungîndu-se ca, în anumite centre industriale, 100% din muncitori să participe la cursuri. S-a realizat astfel un număr de aproape un milion de elevi, ceea ce este impresionant dacă ținem seama că toată populația țării este de șapte milioane. Cuba a ajuns astfel în numai cîțiva ani să ocupe, așa cum arată statisticile U.N.E.S.C.O., primul loc între țările latino-americane în ceea ce privește dezvoltarea învățămîntului.

Am evocat la începutul impresiilor de față poziția geografică a Cubei, insistînd asupra faptului că viața sub multiplele ei forme din această țară este strîns legată de tropice. Din enumerarea dată acolo am omis cu bună știință dezvoltarea deosebită luată în anii revoluției cubaneze de procesul de învățămînt cu diferitele lui forme, pentru că saltul uriaș realizat de poporul cubanez nu își are originea în clima tropicală, ci în natura structurii economico-sociale a țării care a trecut la construirea socialismului.

Conferința de la Geneva din 1954 în problema Indochinei (II)

La 14 mai, subsecretarul de stat Douglas Dillon sosește la Paris pentru întrevederi cu Laniel și Maurice Schuman. Înainte de aceasta delegația americană la Geneva explicase în discuții neoficiale tactica pe care o va urma la conferință. Un membru al delegației franceze pus la curent cu planurile americane îi declarase lui Geneviève Tabouis că Statele Unite vor interveni în Indochina „dar mai tîrziu, pe ruinele prezenței în Indochina și după ce va fi împiedicat Franța să negocieze".

Eden, la Geneva, află din ziare despre întrevederile de la Paris. „New York Herald Tribune" publică toate amănuntele întrevederilor lui Dillon în capitala Franței. În plus, consilierul lui Bidault îl pune la curent pe ministrul de externe englez asupra condițiilor în care se are în vedere o intervenție americană în Indochina și anume fie în cazul eșecului conferinței de la Geneva, fie înainte, la formularea unei dorințe în acest sens din partea Franței.

— „Deci ziarele scriu adevărul" — conchide Eden, adresîndu-se consilierului francez. Ulterior Eden exprimă reprezentantului american nemulțumirea de a nu fi fost pus la curent cu fondul convorbirilor. Lucrurile nu se opresc aici. Churchill în parlament protestează împotriva acțiunii americane, presa occidentală scria pe larg despre divergențele interoccidentale și despre poziția duplicitară a Franței.

Cîteva zile mai tîrziu are loc o primă întrevedere între Eden și Ciu En-lai. Convorbirea de jumătate de oră dintre cei doi oameni politici avea să fie prima dintr-o serie îndelungată de întrevederi similare cărora corespondenții acreditați le-au acordat o mare importanță.

La conferință s-a căzut de acord asupra necesității organizării unor ședințe restrînse. În cursul lor se căuta discutarea problemelor militare, urmînd apoi să fie abordate problemele reglementării politice. În primele ședințe restrînse se recomandase stabilirea unor contacte între părțile interesate în vederea facilitării examinării și soluționării problemelor.

După înapoierea lui Dillon la Washington, o nouă știre din Paris este viu comentată — generalii Ely, Salan și Pelissier, care au fost trimiși într-o misiune specială în Indochina, își formulează propunerile într-un raport special pe care-l supun guvernului francez. Corespondentul din Hanoi al ziarului „France Soir" anunță că acest raport recomanda înlocuirea comandantului suprem francez, Navarre, trimiterea de noi efective franceze „impunătoare", schimbarea strategiei militare în vederea unui război modern, înlocuirea „împăratului" Bao Dai.

Raportul generalilor tintea evident într-o direcție precisă — să ocolească conferința de la Geneva și să grăbească o intervenție americană în Indochina. Exact în zilele în care presa franceză își expunea opiniile asupra acestui document, generalul Ely — unul dintre coautorii raportului — se întîlnește la Paris cu generalul american Thomas B. Trapnell care, după cum se spunea la Washington, avea acumulată o experiență considerabilă în Vietnam. Ely considera că dacă se va ajunge la un „aranjament convenabil" pentru o intervenție a Statelor Unite, ofițerii americani ar urma să fie integrați în statele majore franceze. El solicita doar 1—2 divizii americane pentru „a nu fi amenințat rolul francez de a conduce". Raportul generalilor constituie o nouă concesie făcută cercurilor extremiste. Revista „Express" care reușise să obțină un exemplar al raportului și-l publicase fusese confiscată, comitetul de redacție fiind pus sub acuzație de un tribunal militar pentru a fi divulgat „informații secrete cu caracter militar".

Rezultate pozitive

La 29 mai, conferințele de la Casa Presei organizate de purtătorii de cuvînt aminteau înregistrarea unor prime rezultate pozitive. În acea zi, ședința restrînsă a celor 9 delegații hotărăște ca reprezentanții celor două comandamente să se întîlnească la Geneva și apoi la fața locului pentru studierea dislocării trupelor care se va face după încetarea ostilităților începînd cu chestiunea zonelor de regrupare din Vietnam.

Observatorii politici erau totuși descumpăniți deoarece, în pofida acestui prim pas, la Paris se acționa direct împotriva oricărei apropieri la Geneva. Raportul Ely este luat în discuție într-o ședință a guvernului prezidată de președintele Republicii, René Coty, anunțîndu-se ulterior hotărîrea de a se crea noi divizii pe baza recrutării părții a doua a contingentului 54. Gestul provoacă emoții la Geneva și în mod demonstrativ Marc Jacquet, ministru pentru statele asociate și membru în delegația franceză la conferință, își dă demisia. El era adeptul încheierii „paginii indochineze", respectiv pentru încetarea ostilităților în Indochina.

La începutul lunii iunie generalul Ely este numit în dublul post de comisar general pentru Indochina și comandant suprem al forțelor franceze. Faptul era considerat ca favorabil unei apropieri de poziția americană. De aceea, în timp ce la Geneva întrevederile bilaterale continuă, căutîndu-se să se ajungă la o înțelegere imediată asupra creării unei comisii neutre internaționale pentru supravegherea încetării focului, la Washington pregătirile pentru o internaționalizare a războiului sînt în toi. La 3 iunie, deci în ziua cînd la Paris este anunțată numirea lui Ely, președintele Eisenhower convoacă o reuniune a cabinetului pentru „clarificarea politicii în Indochina". El intenționează să ceară Congresului autorizația de a interveni în Indochina și, în loc de a-i prezenta girul unui sprijin englez, se pregătea să-i arate că S.U.A. „aveau aliați ca Tailanda, Noua Zeelandă, Filipine...".

Noul guvern francez

Spre mijlocul lunii iunie, în cursul ședințelor plenare deschise la conferință, își precizează pozițiile asupra tratativelor în curs Molotov și Ciu En-lai. La 10 iunie Fam Van Dong face o nouă declarație, insistînd că „în primul rînd trebuie să se recunoască principiul independenței Vietnamului și a celorlalte țări din Indochina, principiul unei independențe depline, reale și efective, fără îngrădiri și camuflări". Intervenția delegatului R. D. Vietnam demonstra o dată în plus că tactica „jumătăților de măsură" nu are nici o șansă de a putea duce lucrurile la o soluționare acceptabilă.

Americanii, în aceste condiții, își sporesc presiunea. Bedell Smith îl vizitează pe Eden și-și exprimă speranța că Anglia „își va pierde pînă la urmă răbdarea" și va fi dispusă să angajeze convorbiri pentru o acțiune unită în Indochina. A doua zi, după această întrevedere, Bedell Smith primește instrucțiuni mai precise de la Washington și anume că, dacă Franța insistă totuși, și în condițiile existente, să ducă tratative, Statele Unite urmează să-și reducă în importanță reprezentarea lor la conferință.

Surpriza a venit însă de la Paris. Politica din ce în ce mai contradictorie și neconsecventă a lui Laniel i-a pecetluit soarta. La 12 iunie, după o dezbatere agitată în Adunarea Națională, guvernul cade cu 306 voturi contra 293. Cîteva zile mai tîrziu, Mendès-France formează noul guvern, asumîndu-și obligația de a încheia pacea în Indochina pînă la 20 iulie. Premierul francez avea în fața sa o lună și două zile. Din guvern nu mai făceau parte Bidault și Pleven — doi dintre adepții declarați ai continuării războiului, iar postul de ministru de externe fusese preluat de primul ministru.

Mendès-France își începea activitatea în împrejurări dificile. A doua zi după investitură Eisenhower îi trimite lui René Coty un mesaj personal care ignora total evenimentele din Franța și căuta să exercite în mod neechivoc presiuni asupra liniei adoptate de noul guvern.

Tot atunci, Bedell Smith pleacă de la Geneva la Paris pentru a-l întîlni pe noul prim-ministru. Washingtonul dorea să cunoască intențiile lui Mendès-France și modul în care căderea lui Laniel va influența planurile sale în Indochina. Bedell Smith nu primește nici o asigurare

→

de raliere la planul unei intervenții americane, în schimb Mendès-France îl roagă ca S.U.A. să facă uz de influența pe care o are pe lîngă Ngo Dinh Diem, numit prim-ministru de Bao Dai, de a nu face obstrucție la pacea pe care Franța ar putea să o încheie.

La 23 iunie la Berna, considerată oarecum jumătate de drum între Paris și Geneva, Mendès-France se întîlnește cu Ciu En-lai, în pregătire fiind o întîlnire a premierului francez cu premierul R. D. Vietnam.

„Chestiuni familiare"

Miniștrii de externe părăseau Geneva urmînd să se reîntîlnească în prima decadă a lui iulie. La Paris, Londra și Washington situația în care ajunsese conferința era examinată în amănunt. Bedell Smith face o expunere în fața liderilor Congresului aparținînd ambelor partide. Eden se oprește la Paris unde-l întîlnește pe Mendès-France, asigurîndu-l de sprijinul diplomatic al Angliei.

La 25 iunie, Churchill și Eden sosesc la Washington. Coborînd din avion, premierul britanic declară : „Am venit pentru a discuta chestiuni familiare și pentru a fi siguri că nu există neînțelegeri". Cu trei săptămîni înainte, Churchill asigura Camera Comunelor că vizita la Washington nu implică nici un fel de angajament definitiv din partea Angliei. „Scopul nostru era — își amintește Eden — să convingem guvernul Statelor Unite să dea cel puțin posibilitate francezilor în viitoarele săptămîni de a obține o reglementare la Geneva... Noi trebuia să dăm încă o dată clar de înțeles că, pînă nu vor fi cunoscute rezultatele Conferinței de la Geneva nu ne putem permite să fim legați printr-o obligație de «acțiuni comune» în această regiune sub orice formă".

În cursul întrevederilor, Dulles a expus de fapt un plan oarecum modificat. Nu mai era vorba de intervenția aeriană sau de un sprijin dat trupelor franceze ci de o masivă acțiune americană dusă chiar și pe cont propriu. Secretarul de stat american își dădea seama că nu mai poate fi torpilată deschis conferința. În acel moment la Washington se pregăteau măsurile care să permită S.U.A. să nu adere la deciziile ei finale și să reia singure o politică de amestec în afacerile Indochinei.

Faza hotărîtoare a conferinței

De la 8 iulie, miniștrii de externe încep să sosească în orașul conferinței. La 11 iulie are loc întrevederea Mendès-France — Fam Van Dong. Ea avea să stabilească posibilitatea apropierii pozițiilor celor două delegații. Era totodată prima întrevedere la acest nivel între reprezentanții Franței și ai poporului vietnamez victorios.

În această etapă, cînd mai rămîneau doar 10 zile pînă la expirarea termenului pe care și l-a propus noul premier francez, devenea evident că S.U.A. încearcă să dea o ultimă lovitură. Ele doreau pur și simplu să ignoreze conferința. Mendès-France transmite la Washington un mesaj urgent în care cere reîntoarcerea lui Dulles la Geneva. Secretarul de stat american răspunde, explicînd motivele pentru care Statele Unite preferă să evite orice participare diplomatică la o conferință unde ar putea fi obligate să-i dezavueze rezultatele. Dar premierul francez revine, invitîndu-l pe Dulles la Paris.

La 13 iulie, la Paris începe o nouă rundă de discuții interoccidentale cu participarea lui Mendès-France, Eden și Dulles. Înainte de a pleca din Washington, secretarul de stat american a ținut să precizeze că „la Paris el nu va angaja răspunderea Statelor Unite decît cu cea mai mare prudență". Discuțiile au fost dificile și tot timpul premierul francez cerea ca S.U.A. să fie reprezentate la nivel corespunzător la ultima rundă a tratativelor. Înaintea ultimei întruniri de la Quai d'Orsay, Dulles a avut două convorbiri telefonice cu Eisenhower și în cele din urmă S.U.A. au hotărît ca Bedell Smith să se înapoieze la Geneva. În aceeași zi, Mendès-France și Eden au părăsit Parisul.

Aproximativ 5 întrevederi pe zi între șefii diverselor delegații aveau loc la Geneva în zilele care au precedat semnării acordurilor. În tot acest răstimp comitetele militare și experții lucrau fără întrerupere. Erau pregătite numeroase proiecte de acorduri — atît militare cît și politice.

A doua zi în cursul întrevederilor bilaterale s-a căzut de acord asupra componenței Comisiei de supraveghere și control și anume — India, Canada și Polonia. Titlurile tuturor ziarelor menționau faza hotărîtoare și apropierea pozițiilor la conferință.

19 iulie 1954. Documentele sînt pregătite pentru a fi semnate. La conferință activitatea este febrilă. A doua zi, Mendès-France și Fam Van Dong declară că au căzut de acord asupra liniei de demarcație care urma să treacă de-a lungul cursului de apă situat imediat la sud de paralela 17. De asemenea, cei doi oameni politici au ajuns la un acord privitor la organizarea alegerilor pentru iulie 1956.

Semnarea documentelor

În noaptea de 20 spre 21 iulie, în Palatul Națiunilor au fost semnate de către reprezentanții comandamentelor celor două părți acorduri cu privire la încetarea operațiunilor militare în Laos și în Vietnam. La 21 iulie a fost semnat acordul similar privitor la Cambodgia. Marți 20 iulie, după-amiază, se anunțase că ședința plenară a celor nouă delegații va putea începe la orele 20. În acest interval au avut loc o serie de întrevederi între Mendès-France și Fam Van Dong, în prezența celor doi copreședinți ai conferinței, Eden și Molotov, la sediul delegației franceze. Ulterior, la ora 22, la Ormeaux — sediul delegației engleze — întrevederile au continuat. Semnarea acordurilor pentru Vietnam și Laos a avut loc de-abia spre dimineață, la ora 4,45, într-una din sălile Palatului Națiunilor, vecină cu sala ședințelor plenare.

Miercuri 21 iulie, la ora 15, a început ultima ședință plenară prezidată de Eden. Delegatul baodaist a obiectat împotriva acordurilor semnate.

În cuvîntul său, Eden a arătat că s-a ajuns la un acord asupra mai multor documente. El le-a enumerat : acordul de armistițiu în Vietnam, acordul de armistițiu în Laos, acordul de armistițiu în Cambodgia, declarația Cambodgiei cu privire la alegerile generale și la includerea tuturor cetățenilor în comunitatea națională, declarația Cambodgiei cu privire la statutul militar al țării, declarația Laosului cu privire la alegerile generale, includerea tuturor cetățenilor în comunitatea națională și la garantarea personală în provinciile Fong Sali și Sam Neua, declarația Laosului cu privire la statutul militar al țării, declarația Franței cu privire la respectarea independenței celor trei state indochineze, declarația Franței cu privire la retragerea trupelor sale din cele trei state din Indochina. El a supus examinării proiectul declarației de încheiere a conferinței.

Declarația de încheiere lua notă de acordurile care puneau capăt operațiunilor militare și care stabileau controlul internațional și supravegherea asupra prevederilor acestora în Cambodgia, Laos și Vietnam.

„S.U.A. se abțin"

Dar ceremonia semnării declarației nu s-a desfășurat lin. Cînd a ajuns rîndul ca documentul să fie semnat de delegatul S.U.A. acesta a refuzat.

Bedell Smith a făcut o scurtă declarație, în care a arătat că guvernul S.U.A. nu se alătură documentului final și că S.U.A. iau notă de acordurile cu privire la încetarea operațiunilor militare în Vietnam, Laos și Cambodgia precum și de primele 12 puncte ale declarației finale. Guvernul american — a spus el — se va abține de a amenința cu forța și de a face uz de forță pentru a împiedica realizarea sus-amintitelor puncte ale Declarației de încheiere a conferinței. În același timp, guvernul american își afirma intenția de a încerca să includă Vietnamul, Laosul și Cambodgia în așa-numita „comunitate a popoarelor din sud-estul Asiei", subliniind că rezultatele obținute la conferința de la Geneva nu au modificat cu nimic poziția și scopurile urmărite de Statele Unite.

În aceeași zi, la Washington președintele Eisenhower declara în conferința sa de presă : „...S.U.A. nu sînt parte la acord și nici legate de hotărîrile luate la conferință. Acordul prezintă aspecte nesatisfăcătoare".

Declarația sa nu numai că încununa politica obstrucționistă a Statelor Unite față de eforturile îndreptate spre o reglementare pașnică în Indochina, dar constituia totodată un fel de punct de pornire pentru un vast complot american împotriva păcii în această regiune.

Evenimentele care au urmat după conferința de la Geneva au demonstrat că Statele Unite au pregătit în mod deliberat umplerea „vidului de putere" creat în urma înfrîngerii Franței în Indochina. Angajîndu-se tot mai mult în rolul de principală putere colonialistă, Statele Unite au sabotat organizarea alegerilor generale și deci reunificarea pașnică a Vietnamului, trecînd în cele din urmă la agresiunea barbară împotriva poporului vietnamez. Crearea pactului S.E.A.T.O. și violarea acordurilor de la Geneva au mers mînă în mînă în politica S.U.A. față de această zonă. Mai mult decît atît, politica presiunilor militare are în vedere întreaga regiune, aplicîndu-se și Cambodgiei și Laosului.

Acordurile de la Geneva, acest puternic instrument diplomatic și politic internațional, continuă să fie valabile prin litera și spiritul lor. Respectarea acestor acorduri, respectarea dreptului poporului vietnamez la libertate, independență și soluționarea propriilor sale probleme fără amestec din afară, rămîn în continuare un imperativ de seamă al evoluției internaționale.

Sergiu VERONA

Arthur HAULOT

preşedintele Uniunii internaţionale a organismelor oficiale de turism (U.I.O.O.T.)

Coordonatele turismului internaţional

La invitaţia Oficiului Naţional de Turism, dl Arthur Haulot, preşedintele Uniunii internaţionale a organismelor oficiale de turism (U.I.O.O.T.) şi comisar general al turismului din Belgia, a făcut o vizită în ţara noastră, luînd cunoştinţă îndeaproape de activitatea turistică din România. Însoţit de preşedintele Oficiului Naţional de Turism, Nicolae Bozdog, oaspetele a parcurs litoralul românesc care, într-o singură zi, duminică, a numărat 70 000 de vizitatori din ţară şi de peste hotare. Impresionat de bazele moderne vizitate şi de afluenţa turiştilor străini, dl Arthur Haulot a apreciat că eforturile depuse în cadrul Anului turistic internaţional au dat roade.

Solicitat să acorde un interviu revistei „Lumea", oaspetele a răspuns cu o promptitudine ce recomandă omul de litere. Dl Arthur Haulot este şi director al revistei lunare „Journal des poètes" din Bruxelles (care şi-a consacrat ultimul număr tinerilor poeţi români). Menţionăm, de asemenea, că Editura Tineretului are în pregătire (în traducerea lui Radu Boureanu) o carte de povestiri pentru copii („Roux sur la lune") aparţinînd domniei sale.

— Puteţi să ne semnalaţi cîteva date esenţiale, arătîndu-ne totodată cum înţelege U.I.O.O.T. să fructifice iniţiativele din cursul Anului turistic internaţional ?

— Toate ţările membre ale Uniunii noastre au declanşat anul acesta o seamă de operaţii urmărite pe patru planuri distincte şi totuşi convergente. Ţelul nostru era să demonstrăm clar, în ceea ce priveşte turismul : semnificaţia sa economică, influenţa socială pe care o poate exercita, apropierea de cultură şi aspectul politic, care ţine de cunoaşterea popoarelor, a ţărilor, dînd turistului conştiinţa solidarităţii destinelor individuale şi naţionale. Rezultatele înregistrate pînă acum sînt impresionante. Voi încerca să vă citez cîteva. Pentru că sîntem în România, daţi-mi voie să încep cu ţara dv., remarcînd acţiunile iniţiate aici. Simplificarea radicală a formalităţilor de vizitare a ţării dv. s-a bucurat de largă şi apreciativă audienţă în lume. În ţara mea, în Belgia, vizele s-au suprimat temporar ; în Statele Unite s-a renunţat la viza de tranzit pentru călătoriile mai scurte de 10 zile. Constatăm cu satisfacţie că opinia publică din lumea întreagă a înţeles cvadrupla semnificaţie a turismului, de care vă vorbeam la început.

Mişcarea de amploare începută anul acesta a dat un impuls puternic investiţiilor turistice, modernizării echipamentelor, creării unor structuri organizatorice noi. În privinţa formării cadrelor superioare de specialişti, pot să vă informez că, din iniţiativa U.I.O.O.T., se va inaugura, chiar la sfîrşitul acestei luni, la Torino, Centrul internaţional de studii turistice, în cadrul căruia experţi de înaltă calificare se vor strădui să lărgească orizontul celor ce s-au dedicat acestei cariere.

Cu multă satisfacţie am luat cunoştinţă de acţiunile conjugate ale organismelor oficiale de turism din ţările balcanice, care tind să facă din Balcani un teren prielnic de destindere, de recreare.

Altă acţiune de mare răsunet este crearea căii de acces spre vestigiile populaţiei Maya, aşa-numita „cale a piramidelor", care dă posibilitate turiştilor să pornească pe urmele unei civilizaţii dispărute, prin Mexic, prin Peru, prin Anzi. Toate marile staţiuni maritime şi-au intensificat acţiunile culturale, organizînd festivaluri muzicale, teatrale, legînd turismul de experienţa culturală, oferind nu numai binefacerile plajei, ci şi bogăţiile culturii din propria ţară. De altfel, una dintre preocupările noastre majore este campania de educaţie generală prin turism, stîrpirea acelui „analfabetism" atît de refractar care este lipsa de curiozitate. Turismul de masă, turismul social cum este uneori numit, bine dirijat, judicios organizat, în aşa fel încît să nu limiteze interesul turistului individual în magma generală — iată una din revelaţiile Anului turistic internaţional. Fireşte că toate experienţele pozitive le vom perpetua, le vom consolida în profunzime, dincolo de limitele calendaristice ale acestui an.

— Ştim că aţi avut în ultimul timp contacte cu personalităţi proeminente. Care sînt concluziile dv. după aceste întrevederi ?

— Am avut onoarea de a fi primit, în ultima vreme, de secretarul general al O.N.U., U Thant, de regele Baudouin al Belgiei, de Papa Paul VI, de preşedintele Senegalului, Leopold Senghor, de preşedintele Italiei, Saragat. Cea mai stăruitoare impresie, după aceste întîlniri, este atenţia unanimă acordată importantei activităţi umane pe care o reprezintă turismul. Interlocutorii mei s-au arătat încrezători în valorile pozitive ale turismului şi au apreciat iniţiativele U.I.O.O.T. menite să corecteze ceea ce ar putea deveni dăunător în activitatea turistică (denaturarea lipsită de sens a caracterului original al peisajului, lipsirea turismului de masă de un conţinut intelectual etc.). Poetul şi filozoful Leopold Senghor s-a arătat conştient de importanţa turismului pentru ridicarea nivelului de viaţă şi pentru accesul la cultura universală al popoarelor africane. Încă de pe vremea cînd era ministru de externe, preşedintele Saragat a stăruit pentru impulsionarea fluxului de turişti spre Italia. Pe agenda mea am înscrise termene pentru noi întîlniri — „la nivel înalt", cum spuneţi dv., ziariştii.

Menţionez cu deosebită plăcere întîlnirea pe care am avut-o zilele trecute la Bucureşti cu vicepreşedintele Consiliului de Miniştri al României, Gheorghe Rădulescu. Întrevederea mi-a prilejuit un interesant schimb de păreri privind activitatea turistică internaţională şi perspectivele turismului în România.

— Întrucît U.I.O.O.T. trebuie să se adapteze permanent responsabilităţilor ce revin turismului în viaţa popoarelor, vă rugăm să ne spuneţi care sînt perspectivele organizaţiei dv. ?

— După cum ştiţi, U.I.O.O.T. are la ora actuală statut consultativ pe lîngă O.N.U. Întreţinem excelente relaţii cu U.N.E.S.C.O. (am participat la amortizarea prin turism a imenselor investiţii în conservarea marilor monumente istorice), cu E.C.O.S.O.C. (care a recomandat proclamarea Anului turistic internaţional), cu O.I.M. (cu care am colaborat în problemele de formare a cadrelor). În momentul actual, nimeni nu mai poate ignora importanţa turismului în concertul mondial. Noi pregătim transformarea U.I.O.O.T. într-un organism interguvernamental. Proiectul acesta va fi supus proximului nostru congres, la Tokio, în zilele de 2—15 octombrie 1967. Înţelegem în acest fel să facem operă utilă şi eminamente pacifică.

Victor BĂNCIULESCU

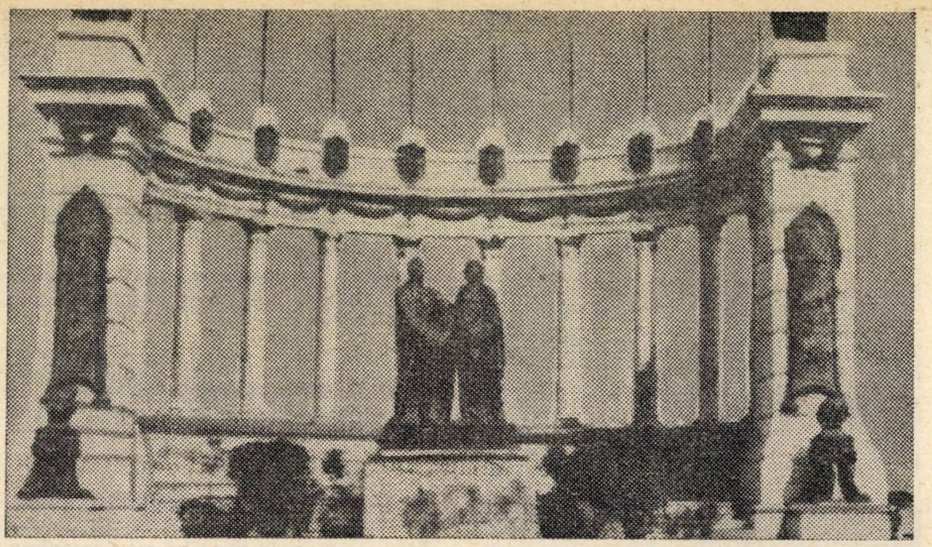

La Guayaquil, în Ecuador, monumentul comun al eroilor Simon Bolivar și José de San Martin

Pe străzile capitalei Columbiei, Bogota, manifestanții protestează împotriva imixtiunii S.U.A. în treburile Americii Latine

Momente ale afirmării naționale în AMERICA LATINĂ

În ultimii ani, republicile Americii Latine au atras atenția întregii lumi prin frecvența manifestărilor populare de împotrivire față de tutelarea, fățișă sau mascată, a politicii lor oficiale de către vecinii de la nord de Rio Grande.

Dacă, la începutul secolului nostru, transformarea doctrinei Monroe în „politica marii bîte" inaugura o serie de intervenții deschise ale S.U.A. în zona Caraibilor, panamericanismul actual, menit, în concepția S.U.A. să ajusteze popoarele Americii Latine la mentalitatea „vecinului din nord", vizează — sub o înfățișare cu totul deosebită — același obiectiv : înglobarea trainică a continentului sudic în sfera de influență a S.U.A. Confruntate cu această politică, nu e de mirare că națiuni al căror proces de consolidare e în plină desfășurare își afirmă răspicat dreptul la o dezvoltare specifică și independentă.

În cartea sa „Naționalismul în America Latină. Diversitate și Unitate" (*„Nationalism in Latin America. Diversity and Unity", New York, Macmillan, 1966*), Masur Gerhard înfățișează momente caracteristice ale acestui proces, în diferite țări ale continentului.

Silit de regimul nazist să se refugieze din Germania în America, profesorul Gerhard Masur a consacrat un mare număr de ani cercetărilor aprofundate privind istoria țărilor latino-americane, de la eliberarea lor de sub jugul colonial. El a putut da astfel un studiu de ansamblu despre evoluția problemei naționale în America Latină, aruncînd o lumină edificatoare asupra antecedentelor unor probleme internaționale, azi de o mare actualitate.

Trebuie să arătăm însă, din capul locului, că manifestările afirmării naționale, de care se ocupă autorul cărții, nu pot fi asociate cu noțiunea de „naționalism", în accepția curentă a acestui termen. Expresiile pozitive ale sentimentului național, de o imensă însemnătate pentru progresul popoarelor latino-americane, trebuie înțelese ca manifestări ale patriotismului, în care lupta pentru întărirea națiunii se contopește cu lupta pentru progresul social. Termenul „naționalism" circulă adesea în America Latină în această accepție, cum o dovedește și următorul pasaj, citat de Masur, din „Scrisoarea către poporul Guatemalei", publicată în 1963 de cunoscutul om politic democrat Juan José Arévalo, care a fost președintele republicii între 1945—1950 : „Vrem să conducem Guatemala fără ca cineva să cuteze a ne da sfaturi dinafară. Naționalismul nostru nu este îngust, opac și agresiv... el are la bază demnitatea".

Condițiile în care au luat naștere statele naționale în America Latină au determinat ca, paralel cu imperativul întăririi fiecărui stat, să se afirme și acela al cooperării continentale, care pînă în zilele noastre reprezintă o problemă fundamentală a politicii lor externe. Pe plan economic, se cereau înlăturate barierele stricte pe care puterile coloniale, Spania și Portugalia, le impuseseră între diferitele lor posesiuni pentru a canaliza întreg schimbul de produse către metropola respectivă. Deși nefirească, această separație istorică, accentuată și de insuficiența căilor de comunicație, nu a putut fi pînă azi decît parțial înlăturată.

Dezvoltate unilateral, ca economii complementare ale metropolelor europene, tinerele republici din America Latină nu și-au putut asigura independența economică, ci au intrat, din pri-

mii ani de existență, în situația de debitori ai statelor europene, în primul rînd ai Angliei. După cum se știe, nici această situație nu a putut fi curmată pretutindeni pînă azi, iar în rolul de creditor, Statele Unite s-au substituit tot mai mult Angliei. În dese cazuri acest rol a fost impus prin intervenții armate. De pildă, agresiunea imperialistă împotriva Mexicului (1846—1848) în urma căreia acesta a trebuit să cedeze Statelor Unite jumătate din teritoriul său.

Dar întărirea legăturilor economice cu țările capitaliste dezvoltate, la începutul secolului XX, nu a făcut decît să accentueze stratificarea socială preexistentă, mai ales în economia agrară. „Există o linie directă de dezvoltare — subliniază Masur Gerhard — de la o economie colonială controlată de o birocrație mercantilistă, la o economie colonială dirijată de interese capitaliste".

Investițiile de capital străin, în care unii vedeau un mijloc de dezvoltare economică, au provocat de timpuriu și avertismente lucide. În 1896, Juán Batista Justo, întemeietorul Partidului Socialist din Argentina, scria : „Capitalul englez a făcut ceea ce nu putea face forța armată. Azi țara noastră e tributară Angliei. În fiecare an, milioane de pesos aur ne părăsesc și intră în posesia acționarilor întreprinderilor engleze stabilite în Argentina".

Autorul cărții de care ne ocupăm acordă o deosebită atenție rolului intelectualității latino-americane în apărarea ființei naționale a popoarelor din țările continentului. Începînd de la sfîrșitul secolului XIX, scriitorii sud-americani proclamă diferența esențială dintre cultura națiunilor lor, cu origini mediteraneene, și culturile anglo-saxone, protestante și utilitare. Aceasta era teza unui eseu de mare răsunet, „Ariel", scris în 1899 de uruguayanul José Enrique Rodó și ea a fost repetată adesea, în nenumărate variante, în publicistica continentului. În aceste luări de poziții nu erau, însă, abordate problemele ridicate de necesitățile dezvoltării economice ale Americii Latine.

Anul revoluției mexicane, 1910, este hotărîtor în cronologia Americii Latine, scrie Masur. Flacăra anilor de luptă care au urmat a mistuit multe din separațiile adînci, rasiale și sociale, de care suferea societatea mexicană, cimentîndu-se unitatea națiunii. José Vasconcelos, mare personalitate culturală a Mexicului, ministru al educației între 1920—1925, a inaugurat un program de ridicare culturală a populației indiene, încă insuficient integrată în ansamblul națiunii, concomitent cu valorificarea moștenirii culturale precolumbiene. Continuitatea culturii mexicane, întreruptă parțial de cucerirea spaniolă, precum și unitatea ei, au fost restabilite. Prin avîntul sentimentului național și democratic, tradiții milenare au renăscut și se prelungesc în creația profund originală a unor artiști admirați în lumea întreagă, ca Orozco, Rivera, Siqueiros, Juan O'Gorman, Tamayo și alții. Cînd Lázaro Cárdenas devine președintele republicii în 1934, lupta cu capitalul străin se întețește : „Cîte sate din preajma terenurilor petrolifere — întreabă Cárdenas — au spitale, școli, centre sociale, canalizare, terenuri de sport, uzine electrice... Cine nu cunoaște discriminarea revoltătoare după care se fac construcțiile și utilarea exploatărilor petrolifere ? Confortul este rezervat pentru personalul străin ; locuințele proaste, mizeria și insalubritatea sînt pentru cetățenii noștri". După naționalizarea căilor ferate, în pofida presiunilor externe, Cárdenas naționalizează exploatările petrolifere (18 martie 1938). Hotărîrea s-a bucurat de asentimentul întregii națiuni, inclusiv al cercurilor catolice, care făcuseră pînă atunci opoziție președintelui. Era o mărturie a maturității patriotismului mexican, ca și a politicii externe de independență națională promovată în ultimele decenii.

Conștiința specificului național brazilian a găsit în 1902 o expresie pătrunzătoare în cartea lui Euclydes da Cunha, „Os Sertoes". Ea releva problemele sociale dramatice ale populației rurale a provinciilor din interior, de care intelectualitatea braziliană, fascinată de atracția culturii europene, rămăsese în general străină. În deceniile următoare, activitatea unui grup important de artiști, scriitori și sociologi a fost stăruitor îndreptată spre definirea condițiilor libere dezvoltări viitoare a Braziliei. Constituția din 1934, modificată în 1937, proclama dreptul statului de a conduce economia națională, mergînd pînă la etatizarea mijloacelor de producție. Folosirea subsolului și a cursurilor de apă a fost rezervată brazilienilor sau întreprinderilor cu capital brazilian, dispoziție extinsă treptat la bănci și societăți de asigurare, la flota sub pavilion brazilian etc. Masur își exprimă părerea că lovitura de stat militară care, în 1964, a pus capăt unei perioade dinamice de afirmare națională a Braziliei, nu va putea șterge realizările ei. Dezvoltarea viitoare a țării, scrie autorul, nu se va putea baza decît pe adîncirea a ceea ce s-a dovedit pozitiv în perioada de efervescență a aspirațiilor naționale.

Incursiunile lui Masur în istoria Argentinei evidențiază diferite perioade în care lupta pentru apărarea suveranității și independenței naționale s-a impus cu deosebită putere. Manifestul naționalismului cultural argentinian al secolului XX a fost lansat în 1909 de Ricardo Rojas. Cartea acestuia, „La restauración nacionalista", era un protest împotriva imitației servile a străinătății, o apologie a specificului național argentinian („argentinidad"), a operelor remarcabile în care el își găsise expresia, un apel la promovarea lui prin politica în domeniul educației și învățămîntului. Eforturile intelectualității argentiniene de a apăra cauza națiunii nu pătrund însă decît treptat în substratul social-economic. În domeniul politicii externe, Argentina a fost apărătoarea tradițională a principiilor suveranității de stat și neintervenției. Dar acorduri de felul Pactului Roca-Runciman din 1933, care stabilea un regim preferențial pentru exporturile engleze, scoteau în evidență poziția fragilă a Argentinei, ca „partener" eminamente agricol al unei mari puteri industriale, ale cărei investiții controlau tot mai deplin economia argentiniană. Nemulțumirile populare create de această situație au fost speculate de cercuri politice profasciste, care au mers pînă la preconizarea unui imperialism argentinian al „unificării" națiunilor latino-americane sub hegemonia Argentinei. Ameliorarea bruscă a balanței comerciale a Argentinei în timpul celui de-al doilea război mondial a dat posibilitatea regimului peronist, instaurat în 1946, să răscumpere de la capitaliștii străini întreprinderile de transport și utilitate publică și a impulsionat industrializarea, atît de necesară progresului țării. Aceste eforturi financiare, ca și marile cheltuieli de înarmare s-au făcut însă în dauna agriculturii, sursa principală a venitului național argentinian, iar țara a devenit, pentru multă vreme, victima inflației. O concepție realistă asupra dezvoltării naționale nu putea fi extrasă din „justițialismul" nebulos al partizanilor lui Peron, după cum nu a putut-o contura nici majoritatea guvernărilor ulterioare (care, după cum se știe, au deschis larg porțile țării în fața marelui capital nord-american).

Un tablou cu totul diferit îl oferă revoluția națională din Cuba (care, pînă în deceniul trecut, era, după cum spune profesorul Masur, unul din cele mai clare exemple de țară supusă imperialismului economic.) În iurul anului 1885, Cuba, care era încă o anexă politică a Spaniei, devenise o anexă economică a Statelor Unite. După 1902, „Cuba a fost, de fapt, din punct de vedere economic, o colonie, iar din punct de vedere politic un protectorat al Statelor Unite".

S.U.A. au considerat că își asigură dominația, sprijinind dictatura odioasă a lui Batista. Ajutorul militar acordat acestuia sub pretextul apărării „împotriva unei (inexistente) agresiuni externe a fost de fapt folosit pentru menținerea tiraniei interne". Masur subliniază că mișcarea revoluționară, națională și democratică, condusă de Fidel Castro a antrenat, de la început, patrioți aparținînd unor pături variate ale populației. În 1957, publicația „Revolucion", care apărea în ilegalitate, scria : „Revoluția este lupta națiunii cubaneze pentru înfăptuirea misiunii sale istorice și pentru completa ei afirmare. Ea constă în unitatea deplină a următoarelor elemente : suveranitatea politică, independența economică și o cultură specifică, diferențiată".

Ideea apărării intereselor naționale a fost prezentă în întreg iureșul de transformare a revoluției democrate în revoluția socialistă despre care autorul scrie că este „cea mai radicală încercare de a soluționa problemele sociale și economice care otrăviseră viața Cubei". Considerînd ireversibile transformările care au avut loc în Cuba, profesorul Masur scrie: „Un lucru e sigur : Cuba nu va mai fi niciodată ce a fost. Doar un nebun poate visa la o întoarcere a zilelor rele de odinioară".

Explicînd anumite aspecte ale cauzelor care știrbesc independența națională a unor țări din continentul de la sud de Rio Grande, Gerhard Masur scrie că în aceste țări energiile naționale încă „n-au reușit să înfrîngă tendințele centrifuge care au amenințat atîta vreme popoarele Americii Latine". Este vorba, mai ales, de împletirea intereselor unor pături sociale cu cele ale capitalului străin. Acest factor al periclitării suveranității naționale se corelează cu dictatura personală fățișă a unor „caudillos", sau prin opresiunea, mai mult sau mai puțin deghizată, a unor cercuri înguste de latifundiari și militari.

După cum se arată în concluzia cărții, mișcările naționale din America Latină „nu reprezintă un fenomen artificial sau accidental, ele fiind rezultatul transformării lăuntrice a acestor republici, ca și al condițiilor externe cărora trebuie să le facă față".

Pe plan extern, principala problemă a politicii naționale a statelor din America Latină este „găsirea unei baze satisfăcătoare pentru ca o asemenea evoluție a relațiilor interamericane să fie în concordanță cu aspirațiile poporelor din această zonă a lumii. Această problemă nu poate fi soluționată ușor, sau printr-o singură metodă", scrie Masur, dar orice mod de soluționare va trebui să apeleze și la „acea coardă a inimii omenești care este deosebit de dragă latino-americanilor : la valoarea demnității umane". Acesta e și apelul care mobilizează sentimentul național în țările Americii Latine.

Constantin COMOROVSKI

Natura moartă de Cézanne a obținut 145 000 de lire sterline la licitație

ARTA ÎN „MAREA CONJUNCTURĂ"

H. Dona

Cu cinci ani în urmă, în saloanele unuia dintre cele mai elegante hoteluri din Roma se desfășura o licitație de obiecte de artă la care se înghesuia un public numeros, din rîndurile căruia nu lipseau multe dintre cele mai „en vogue" figuri ale așa-numitei „café-society". Pînă aici, nimic deosebit ; licitații de acest fel au loc aproape în fiecare zi în toate marile capitale occidentale. Ceea ce dădea manifestării romane un caracter deosebit, ba chiar insolit, era faptul că toate cele 39 de tablouri puse în vînzare erau falsuri, recunoscute ca atare (chiar și prin hotărîre judecătorească de către tribunalul din Roma în martie 1961) și cărora nimeni nu încerca să le conteste acest caracter. Dar, deși tribunalul apreciase valoarea lor globală la circa 10 000 lire (adică la aproape nimic), s-a obținut pentru ele, la licitație, o sumă de multe, multe milioane. Doi falși Modigliani au realizat 615 000 lire, un fals Corot 400 000 lire, doi falși Magnasco 350 000 lire și așa mai departe.

Falsurile — chiar cele mai grosolane — au deci o valoare comercială și încă una ridicată ? Se pare că da. Un alt exemplu (printre multe) vine în sprijinul afirmației noastre. Cînd în 1962 a fost demascat celebrul falsificator Pierre Schecroun, care realizase multe milioane prin „crearea" unor opere de Picasso, Léger, Miro, Bazaine, Delaunay, Picabia, J. Pollock, Braque și Soulages, s-a aflat că ingeniosul și, în fond, foarte talentatul plăsmuitor reușise să vîndă nu cu mult timp înainte unor importante galerii de artă londoneze un număr de treizeci de pînze însoțite de prestigioase certificate de autenticitate semnate de experți renumiți (certificatele erau și ele false, bineînțeles). Dintre aceste 30 de tablouri false numai cinci au fost recuperate de către organele polițienești anchetatoare ; erau cele achiziționate de către galeriile O'Hara și Grosvenor care — printr-un concurs special de împrejurări — fuseseră la originea descoperirii excrocheriei. Un al șaselea tablou identificat, un fals Picasso, a fost păstrat de către cel care-l cumpărase și care nu mai voia să se despartă de o pînză pe care ajunsese s-o îndrăgească. Toate celelalte 24 de opere ale lui Schecroun n-au putut fi pînă astăzi găsite ; proprietarii galeriilor care le-au cumpărat au considerat că nu e cazul să alerteze poliția, deoarece tablourile, chiar false fiind, pot să mai aducă venituri.

Chiar cele mai vestite galerii nu se sfiesc să pună în vînzare opere de o autenticitate dubioasă, mulțumindu-se doar ca în mod discret să atragă atenția inițiaților. Astfel, dacă în catalogul galeriei Sotheby din Londra un tablou apare ca fiind pictat de Rubens, e cert că el nu aparține maestrului din Anvers, ci doar că este executat în maniera acestuia ; numai cele care au indicat drept autor pe Sir Peter Paul Rubens sînt opere autentice. De asemenea, un tablou de Edouard Manet, care în catalogul de la Hotel Drouot din Paris este însoțit de precizarea „aparține succesiunii văduvei Manet" (ceea ce pentru profani ar putea să apară ca o garanție în plus), are toate șansele să fie un fals, succesiunea în cauză fiind compusă mai ales din copii și imitații mai mult sau mai puțin reușite executate de un nepot al doamnei Manet.

Pînă și unele muzee continuă să păstreze falsuri indiscutabile. Prea puține galerii aflate în posesia unui Vermeer, pictat de cel mai vestit falsificator al secolului nostru, Hans Van Meegeren, s-au îndurat să se despartă de el. La fel s-a întîmplat și cu majoritatea falșilor Corot răspîndiți prin muzeele americane.

Ce dovedesc toate acestea ? Desigur, nu e vorba aici de ignoranță sau de manevre fățiș necinstite sau, în orice caz, nu aceștia sînt factorii hotărîtori. Fenomenul are mai degrabă o explicație economică. Operele de artă sînt astăzi mărfuri dintre cele mai căutate și ca întotdeauna cînd cererea este foarte mare și surogatele cîștigă în preț. În afară de aceasta, publicitatea în jurul falsurilor este atît de impresionantă, convingerea (de altfel, întemeiată) că nu există muzeu sau colecție de artă care să nu conțină falsuri (identificate sau nu) atît de înrădăcinată, atît de numeroase situațiile controversate (de pildă, printre altele, cîteva tablouri de Giorgio De Chirico, declarate de autor drept falsuri patente, sînt considerate în continuare de către experți ca opere autentice), încît mulți snobi caută, cumpără și expun falsuri. În tot cazul, este de mai „bon ton" să posezi un fals Picasso sau un fals Chagall decît opera autentică a cine știe cărui pictor lipsit de mare notorietate.

„Boom"-ul afacerilor cu opere de artă se explică prin mai multe considerente. În primul rînd, opera de artă pare o marfă mai puțin supusă vicisitudinilor. Nu e voluminoasă, nu se epuizează (și nici măcar nu se uzează) prin „consum" (adică prin admirarea ei de către un număr oricît de mare de oameni) și, orice s-ar pretinde, nu e prea mult tributară modei. Prețuirea lui Picasso nu înlătură (ci dimpotrivă) prețuirea lui Giotto, în timp ce folosirea automobilului a eliminat folosirea caleștii.

În al doilea rînd, în Occidentul contemporan, posedarea unui număr de tablouri și alte opere de artă constituie o condiție cvasi-obligatorie a „standing"-ului social. Nici un milionar care se respectă nu se poate lipsi de o colecție de pictură. Principiul e adevărat nu numai pentru oamenii de afaceri individuali ci și pentru marile firme industriale sau comerciale (în special cele nord-americane), între care se desfășoară o adevărată întrecere pentru achiziționarea de cît mai multe picturi, sculpturi, tapiserii, de preferință opere ale unor maeștri de valoare mondială, opere care, spre deosebire de ceea ce se întîmpla în trecut, nu mai sînt sortite să rămînă închise în tezaur, ci care împodobesc holurile, sălile de ședințe sau cabinetele „executives"-ilor, eventual în tovărășia unor vitralii sau fresce de aceeași clasă artistică. Se pare că strălucirea unor tablouri de Braque, Miro sau Vasarély sau a unor sculpturi de Zadkine ridică nivelul tranzacțiilor și în tot cazul dă clienților o idee înaltă despre respectabilitatea și soliditatea firmei.

Dar, achiziționarea de opere de artă (și, din nou, în primul rînd tablouri) constituie și o excelentă afacere. În nici un alt sector nu s-au înregistrat în ultimele decenii asemenea creșteri fabuloase ca în acest singular și mirific domeniu. Cea mai spectaculoasă urcare au cunoscut-o operele impresioniștilor și ale celorlalți maeștri ai picturii franceze de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Valoarea tablourilor lor a sporit într-o jumătate de veac de 20—30 000 ori. Dacă în tot cursul vieții sale, Van Gogh n-a reușit să vîndă nici o pînză, astăzi operele sale sînt prețuite la sute de mii de dolari fiecare. La cote și mai ridicate se ridică tablourile lui Cézanne.

„Marea conjunctură" nu se limitează însă la o singură perioadă din istoria artei. O schiță în creion a lui Rembrandt (a cărui glorie nu este doar de origine recentă) a înregistrat într-un interval de 25 ani (1940—1965) o creștere de 30 000 procente. Pentru o miniatură a lui Hubert van Eyck s-a plătit la Galeriile Sotheby din Londra 625 000 dolari, adică 3 000 dolari pentru fiecare centimetru pătrat. Nici în ce privește modernii, creșterile nu sînt mai mici. Operele din tinerețe ale vestitului pictor austriac Oscar Kokoschka se vînd actualmente la un preț cu 150 000 procente mai mare decît cel inițial. Pînă și picturile lui Picasso, care este la modă de mai bine de 40 de ani, și-au sporit valoarea în ultimii zece ani de 25—30 ori, iar pînzele lui Marc Chagall, astăzi pictorul contemporan cel mai bine cotat (alături de Picasso), se vînd în medie la un preț de 132 ori mai mare decît în 1945. Desigur, negustorii de artă dirijează într-o bună măsură aceste creșteri, creînd voga unui anumit pictor sau a unui anumit stil. Așa au fost „relansați" în ultimii ani manieriștii italieni, expresioniștii germani, așa se organizează acum în Statele Unite o revenire spectaculoasă a lui J. Pollock (de altfel, foarte bine cotat și fără aceste manevre). Pentru a se menține cote ridicate și a se împiedica o „obosire a pieței", se folosesc și alte sisteme. Din cele circa 25 000 tablouri pictate pînă acum de Picasso, mai mult de 50 la sută se găsesc încă în depozitele negustorilor, de unde nu sînt scoase pe piață decît în cantități limitate, pentru a nu provoca o flexiune a prețurilor.

Nu trebuie să fie cineva mare economist pentru a înțelege că în condițiile unei asemenea expansiuni fabuloase, afacerile cu obiecte de artă au început să atragă și oameni care în materie de pictură n-au depășit încă faza litografiilor pompierești și a calendarelor de perete.

Deoarece principalul centru al acestor afaceri se găsește în America și deoarece în America totul se exprimă în statistici, s-a și calculat că peste 50 la sută dintre cumpărătorii de opere de artă urmăresc înainte de toate (ca să nu spunem în exclusivitate) „să-și plaseze banii în valori sigure sau să realizeze speculații interesante" (formula aparține expertului vest-german prof. H. Wagenführ), 40 la sută dintre cumpărători — printre care se numără și marile firme despre care am vorbit înainte — caută în acest mod să-și consolideze prestigiul social, ceea ce, în fond, are de asemenea consecințe economice și nu presupune — în orice caz — vreo dragoste deosebită pentru artă și, în sfîrșit, aproape 10 la sută sînt adevărați iubitori de artă. Ce-i drept, unii răuvoitori — de aceștia nu poți scăpa niciodată — s-au grăbit să afirme că ultima categorie are, de fapt, proporții și mai reduse.

E interesant de amintit aici că nu numai creșterea vertiginoasă a valorilor i-a precipitat pe unii spre înălțimile voluptăților estetice. În unele țări occidentale, și în primul rînd în Statele Unite, aceste tranzacții prezintă și alte avantaje financiare. Sumele cheltuite pentru cumpărarea de opere de artă sînt deduse din totalul venitului impozabil. Aceasta reprezintă nu numai o importantă economie în sine, ci, ținînd seama de sistemul impozitului progresiv, conduce la o reducere, deseori substanțială, a taxelor fiscale datorate pentru restul venitului. Poate că niciodată, ca în această ocazie, împletirea dintre util și plăcut n-a fost mai spectaculoasă.

N-am fi însă drepți dacă am reduce tot acest imens „engouement" contemporan pentru operele de artă numai la prozaice considerente economico-financiare. Creșterea generală a nivelului de cultură, prăbușirea multora dintre barierele care despărțeau arta mai îndrăzneață sau mai rafinată de gustul public, dimensiunile largi pe care le-a căpătat în conștiința contemporană acel „muzeu imaginar", despre care vorbea Malraux, contribuie toate, și nu într-o mică măsură, la crearea marelui curent de interes și simpatie care stă la baza intensificării „afacerilor artistice". Desigur, milioane de iubitori ai artei sînt siliți, din lipsă de fonduri, să se mulțumească doar cu visuri despre achiziționarea unui tablou sau a unei sculpturi de valoare sau, în cel mai bun caz, cu foiletarea unui album de reproduceri. Dar prestigiul atribuit în acest fel artei și artiștilor constituie, pînă la urmă, un important mijloc de presiune socială care-i determină pe cei avuți, iubitori sau neiubitori de artă, să-i acorde acesteia interesul pe care-l merită.

Și, la urma urmei, ce se cumpără în materie de pictură, de pildă ? Tot. Cererea este atît de mare, încît, practic, toate școlile, toate stilurile, toate epocile, toți artiștii de valoare sînt căutați și cotați pe piața operelor de artă. Ceea ce poate să pară mai surprinzător este că și artiștii contemporani, inclusiv mulți dintre tineri, realizează pe această piață cote dintre cele mai importante. Se reînnoadă astfel, oarecum, o tradiție pierdută, căci veacuri și veacuri de-a rîndul gustul public a apreciat în primul rînd pe artiștii contemporani. Prețuirea maeștrilor vechi, a stilurilor și manierelor din trecut este o idee relativ recentă în istoria culturii.

Artistul „blestemat", neînțeles de contemporanii săi, izolat și prigonit de societate, este un tip apărut abia în secolul al XIX-lea, mai exact o dată cu erupția romantismului. Desigur, și înainte au existat oameni de artă chinuiți de vitregii și suferințe, dar nimeni n-ar fi putut să pună semnul egalității între condiția de artist și cea de „neînțeles". Abia în secolul al XIX-lea a fost posibil (și este acesta unul din „meritele" de loc neglijabile ale burgheziei triumfătoare) ca o întreagă generație de pictori, una dintre cele mai prestigioase din istoria artei, o generație care a dat omenirii o inegalabilă pleiadă de genii, de la Manet la Cézanne, să fie în totalitate ostracizată nu numai de oficialitățile vremii ci — de ce să n-o recunoaștem ? — și de opinia publică.

Dacă astăzi, în Occident, „se poartă" iarăși contemporanii, aceasta nu se datorește sau nu se datorește numai unei salutare autocritici estetice. Gafele monumentale ale criticilor din urmă cu cîteva decenii, care n-au știut să recunoască valoarea unor artiști, astăzi unanim apreciați, au determinat în rîndurile amatorilor contemporani îngrijorări, nesiguranță, dar și cale liberă spre cele mai înaripate speranțe. Cine știe dacă tînărul artist necunoscut de astăzi nu va fi mîine considerat un al doilea Cézanne ? Cine știe dacă tabloul, pe care astăzi atîția nu-l înțeleg și-l desconsideră, nu va fi apreciat mîine drept o capodoperă ? Iată întrebări chinuitoare pentru bogații amatori de artă din S.U.A. și din alte locuri, întrebări cu atît mai chinuitoare, cu cît un răspuns afirmativ ar echivala cu un cîștig de sute de mii de dolari. Cumpărarea operelor de artă contemporane a devenit astfel, într-o bună măsură, o loterie, o loterie de fapt cu miză foarte mică. Într-adevăr, un cunoscut expert britanic, Robert Wrainght, aprecia că „cel mult 0,5% din actualele opere de artă puse în vînzare vor mai fi cotate peste 30 de ani, iar dintre acestea nici jumătate (deci mai puțin de 0,25%) vor avea o valoare egală sau mai mare decît cea care le este atribuită astăzi". Desigur, toți cei care investesc capitaluri în cumpărarea de tablouri ale pictorilor contemporani speră că au tras lozul cîștigător și că achizițiile lor se vor încadra în sfertul de procent rămas valabil peste o generație.

Iată deci, de ce valoarea tranzacțiilor cu opere de artă s-a ridicat în Occident, pentru perioada ultimului deceniu, la peste 10 miliarde dolari. E o sumă care poate face să pălească de invidie pe reprezentanții multor importante ramuri industriale, cu tradiție pe piață și cu însemnătate deosebită în ansamblul economiei moderne.

Ca în orice business de amploare, și în acest domeniu putem distinge categorii diferite de întreprinzători.

Există, în primul rînd, capitaliștii cu venituri mai limitate (termenul trebuie înțeles în toată relativitatea lui) dispuși să cheltuiască în medie 5 000—6 000 dolari pentru un tablou sau altă operă de artă. Aceștia cumpără, de obicei, cîteva zeci de asemenea opere — e vorba, în deosebi, de creații ale așa-zișilor „maeștri minori", de creații mai puțin reprezentative ale artiștilor vestiți sau de opere ale unor pictori mai noi care nu și-au găsit încă locul definitiv în ierarhia valorilor de artă — pentru a-și investi cu folos capitalurile și a-și crea o aureolă de respectabilitate financiară. Operele achiziționate de această categorie de cumpărători sînt cele mai supuse fluctuațiilor de pe piață și de aceea procurarea lor constituie uneori baza unor fructuoase operații de speculă.

În a doua categorie intră cei în stare să plătească cîteva zeci de mii de dolari pentru un tablou. Din această grupă se recrutează majoritatea posesorilor de galerii particulare din S.U.A. și Europa occidentală.

În fruntea piramidei se află un grup restrîns de miliardari pe care-i interesează în special tablourile valorînd de la 250 000 dolari în sus, opere ale unor maeștri de renume universal, a căror valoare comercială nu mai poate, în mod practic, scădea, ci, dimpotrivă, crește continuu o dată cu trecerea anilor. E firesc ca numărul unor asemenea opere să fie redus (majoritatea se găsesc demult în muzee) și achiziționarea uneia dintre ele este de obicei rezultatul unei lupte înverșunate și adesea spectaculoase.

Cotele atinse în ultimii ani (printre altele, 800 000 dolari pentru „Maison à l'Estaque" a lui Cézanne sau circa 2 500 000 dolari pentru tablouri de Rembrandt și Leonardo da Vinci) nu constituie, bineînțeles, un prag maxim. Dar niciodată, cifrele, oricît de amețitoare, nu vor putea egala cantitățile imense de bucurie autentică, pe care dreptunghiurile de pînză colorată le-au revărsat în sufletele a milioane și zeci de milioane de oameni.

W. CHURCHILL

memorii

Un dineu la Downing Street 10 • Am o inspirație fericită • Bomba din curtea Trezoreriei • Incendierea lui Pall Mall • Distrugerea clubului Carlton • Curajul populației • Restaurantul Margate și planul de asigurări împotriva daunelor de război • Regulamente pentru uzul serviciilor publice • Prealarma și alarma • „Urletele" de la Banshee • Cabinetul își schimbă orarul meselor

BĂTĂLIA ANGLIEI (IV)

În speranța de a tempera austeritatea acestei povestiri, relatez cîteva note personale cu privire la „Blitzul" german *), deși știu prea bine că mii de alți cetățeni au de povestit fapte cu mult mai interesante decît cele expuse de mine.

Cînd au început bombardamentele, tendința generală inițială a fost de a le trata cu dispreț. În West End toată lumea și-a văzut de treburi, de distracții, mînca și dormea ca și cînd nu se întîmpla nimic. Teatrele erau pline și străzile întunecate erau ticsite de obișnuita circulație. Toate acestea constituiau poate o reacție sănătoasă. Îmi amintesc de un dineu restrîns, într-o seară în care se succedau raiduri numeroase și foarte puternice. Marile ferestre de la Stornway House dădeau spre Green Park care era luminat intermitent de focul tunurilor și apărea clar uneori la strălucirea provocată de explozia unei bombe. Am avut impresia că ne asumam riscuri inutile. După dineu, ne-am dus în imobilul lui Imperial Chemical, care domină cheiurile. De pe înaltele sale balcoane de piatră aveam o priveliște minunată asupra fluviului. Cel puțin 12 incendii se vedeau în partea de sud și, în timp ce ne aflam acolo, au căzut mai multe bombe mari, una dintre ele destul de aproape pentru ca prietenii mei să mă tragă în grabă în spatele unui solid stîlp de piatră. Acest spectacol mi-a confirmat desigur părerea pe care mi-o făcusem că vom fi obligați să acceptăm o serie de restricții în privința bucuriilor obișnuite ale existenței.

*) Comandamentul hitlerist conta în campaniile sale pe succesul războiului fulger (Blitzkrieg).

Grupul de clădiri ale guvernului, din jurul Whitehallului, a fost atins în mai multe rînduri. Downing Street este formată din case vechi de 250 de ani, șubrede și construite cu economie de antreprenorul avid care a dat numele său străzii. În epoca Münchenului fuseseră construite adăposturi pentru ocupanții de la numerele 10 și 11 și plafonul camerelor de la parter fusese întărit prin construirea unui fals plafon de lemn, sprijinit pe stîlpi puternici. Se considera că acest dispozitiv era de natură să reziste prăbușirilor, în cazul cînd imobilul va fi dărîmat de suflul bombelor ; desigur, însă, că aceste încăperi, întocmai ca și adăpostul, nu puteau rezista unei lovituri directe. În cursul ultimelor două săptămîni ale lunii septembrie s-au luat dispoziții pentru transferarea serviciilor mele ministeriale în localuri oficiale, mai moderne și mai solide. Am denumit această instalație „Anexa". Dedesubt se aflau „sala de război" și încăperi destul de mari în care se putea dormi, la adăpost de bombe. Desigur că bombele din acea epocă erau de dimensiuni mai mici decît cele care aveau să fie folosite mai tîrziu. Totuși, pînă ce noile localuri au fost gata, viața la Downing Street nu a fost deloc lipsită de interes. Ne-am fi putut crede la cartierul general al unui batalion din prima linie.

În aceste luni, am ținut consiliile de cabinet din timpul serii în Sala de Război din subsolul „Anexei". Pentru a ajunge acolo, venind de la Downing Street, era necesar să traversezi pe jos cvartalul Foreign Office-ului, apoi să te strecori printre materiale și echipele de muncitori care turnau beton pentru a întări securitatea Sălii de Război și a localurilor de la subsol.

■

O altă seară, aceea din 14 octombrie, se desprinde din amintirile mele. Eram pe punctul de a lua masa de seară în încăperea care dădea spre grădină, la președinție, cînd a început obișnuitul raid de noapte. Comesenii mei erau Archie (sir Archibald) Sinclair, Oliver Lyttelton și Moore-Brabazon. Storurile metalice fuseseră închise. Cîteva explozii puternice au avut loc destul de aproape de noi și curînd o bombă a căzut la vreo 100 de metri distanță, pe Horse Guard Parade, făcînd un vacarm îngrozitor. Deodată, am avut o inspirație. Bucătăria de la președinție este înaltă și spațioasă și dă spre una din curțile Trezoreriei, printr-un perete de sticlă înalt de opt metri. Majordomul și camerista continuau să servească cina cu un calm perfect. Deodată, nu am mai văzut decît această mare fereastră în spatele cărei bucătăreasa, d-na Landemare și ajutoarea sa își vedeau de treabă ca și cînd nimic nu se întîmpla. M-am ridicat brusc și m-am dus în bucătărie, am spus majordomului să pună mîncarea pe mașina de încălzit din sufragerie și am ordonat bucătăresei și celorlalți să coboare în adăpost, oricît de mediocru era acesta. Nu trecuseră trei minute de cînd mă așezasem din nou la masă și un zgomot cu adevărat asurzitor, în imediata noastră apropiere, însoțit de un șoc violent, ne-a arătat că imobilul fusese atins. Detectivul meu a intrat și mi-a spus că pagubele erau serioase. Bucătăria, oficiul și birourile de lîngă Trezorerie fuseseră distruse.

Ne-am dus în bucătărie pentru a ne da seama de pagube. Dezastrul era total. Bomba căzuse la o distanță de 50 de metri, pe clădirea Trezoreriei, și suflul transformase vasta bucătărie, atît de ordonat ținută, cu întreaga sa baterie de vase strălucitoare și de veselă imaculată, într-o grămadă de dărîmături și de praf negricios. Marea fereastră zburase în țăndări prin toată încăperea și ar fi tăiat probabil în bucățele pe oricine s-ar fi aflat acolo. Presentimentul pe care din fericire îl avusesem, și pe care l-aș fi putut neglija cu atîta ușurință, apăruse într-o frîntură de secundă. Adăpostul subteran de la trezorerie, situat de cealaltă parte a curții, fusese pulverizat printr-o lovitură directă și cei trei funcționari care făceau serviciu de noapte în calitate de Home Guard fuseseră uciși. De altfel, totul fusese acoperit de tonele de dărîmături și nu știam încă cine lipsea la apel.

Cum se părea că raidul continua și avea tendința să crească în intensitate, ne-am pus căștile pe cap și am ieșit să vedem spectacolul de pe înălțimea clădirilor „Anexei". În prealabil însă, nu am putut rezista dorinței de a o scoate pe d-na Landemare și pe ceilalți din adăpostul lor și a le arăta bucătăria. Au fost cu toții îngroziți de această viziune apocaliptică, dar încă mai șocați de dezordinea și murdăria pe care au găsit-o în locul fostei bucătării.

Archie și cu mine am urcat în cupola „Anexei". Noaptea era senină și aveam o priveliște întinsă asupra Londrei. Se părea că cea mai mare parte din

Celebra escadrilă 85 se pregătește de decolare

Pall Mall era în flăcări. Am numărat cel puțin cinci incendii violente, precum și altele în Saint James Street și în Piccadilly. Mai departe, dincolo de Tamisa, în direcția opusă, se aflau de asemenea numeroase focare de incendii. Pall Mall însă era însăși imaginea infernului. Încetul cu încetul, atacul a slăbit și curînd s-a auzit semnalul încetării alarmei, care a lăsat în urma lui doar lumina incendiilor. Am coborît în noile mele apartamente de la primul etaj al „Anexei" și l-am găsit acolo pe căpitanul David Margesson „Chief Whip" (chestor-șef al parlamentului) care locuia în mod normal la Carlton Club. El ne-a comunicat că fusese distrus Clubul și, de fapt, noi bănuisem, după poziția focarelor de incendiu, că acesta fusese atins. Margesson se aflase acolo împreună cu aproximativ 250 de membri ai Camerei și cu o serie de funcționari cînd imobilul fusese lovit de o bombă mare. Întreaga fațadă cu ornamentațiile sale masive care dădea spre Pall Mall se prăbușise în stradă, zdrobind mașina căpitanului care era garată lîngă intrare. Sala de fumat era plină de lume și plafonul se prăbușise peste ei. Cînd, a doua zi, am inspectat ruinele, mi s-a părut de necrezut că cea mai mare parte dintre membrii prezenți nu fuseseră uciși. Într-adevăr, ca prin minune, reușiseră toți să iasă de sub dărîmături, tîrîndu-se prin praf, prin fum și moloz și, deși s-au înregistrat numeroși răniți, nu a fost de plîns nici un mort. Atunci cînd, la timpul potrivit, aceste fapte au ajuns la cunoștința Cabinetului, colegii noștri laburiști au făcut remarca spirituală că „dracul știe să-i recunoască pe ai săi". Dl Quintin Hogg își scosese tatăl, fost lord cancelar, de sub dărîmături, ducîndu-l în spinare, așa cum Enea îl dusese pe Anchises din ruinele Troiei. Cum Margesson nu mai avea locuință, i-am găsit un pat și pături în subsolul „Anexei". În general, a fost o seară tragică și, dacă ținem seama de pagubele materiale, era surprinzător că nu se înregistraseră mai mult de 500 uciși și vreo 2 000 de răniți.

■

Într-o zi, după dejun, ministrul de finanțe Kingsley Wood venise să mă vadă la președinție pentru rezolvarea unor probleme, cînd am auzit o explozie deosebit de puternică de cealaltă parte a Tamisei, în sudul Londrei. L-am luat cu mine pentru a vedea ce se întîmplase. Bomba, de calibru foarte mare, probabil o mină terestră, căzuse în cartierul Peckham. Ea distrusese sau devastase 20—30 de imobile mici, cu cîte trei etaje și măturase un spațiu întins din acest cartier foarte sărac. Eomționante, mici drapele britanice fuseseră deja plantate printre ruine. Cînd mi-au recunoscut mașina, oamenii au început să alerge din toate părțile și în curînd o mulțime de peste 1 000 de persoane era strînsă în jurul meu. Toți acești oameni erau într-o stare de entuziasm frenetic. Se îmbulzeau în jurul nostru, manifestînd o vie afecțiune față de noi. S-ar fi putut crede că le aduceam ceva minunat și substanțial, de natură să le îmbunătățească soarta. Am pierdut controlul asupra mea însumi și am început să plîng. Ismay, care se afla lîngă mine, mi-a relatat că a auzit o femeie bătrînă spunînd: „Vedeți, este cu adevărat impresionat ; plînge". Nu erau lacrimi de durere, ci de admirație și încîntare. „Veniți să vedeți, veniți !" îmi spuneau ei, ducîndu-mă spre mijlocul ruinelor. Am găsit acolo un crater enorm, cu un diametru de vreo 40 de metri și o adîncime de șase metri. Agățat, în echilibru, chiar pe marginea acestei gropi, se afla un adăpost Anderson ; în pragul său am fost întîmpinat de un bărbat, destul de tînăr, soția sa și cei trei copii ai lor, cu toții neatinși, dar care totuși suferiseră o comoție. Se aflaseră acolo în momentul exploziei. Dar nu mi-au putut spune nimic despre ceea ce simțiseră ; erau însă în picioare și destul de mîndri de ceea ce li se întîmplase. Vecinii lor îi priveau ca pe niște curiozități demne de invidiat. Cînd ne-am întors în mașină, mulțimea a fost cuprinsă de o stare de spirit mai dură și a început să strige : „Plătiți-le cu aceeași monedă ; să le vină și lor rîndul !" Pe loc m-am angajat să veghez ca dorințele lor să fie împlinite ; și această promisiune a fost într-adevăr respectată. Datoria a fost plătită cu vîrf și îndesat înzecit, de 20 de ori, prin bombardarea îngrozitoare și metodică a orașelor germane, bombardare care avea să crească în intensitate, pe măsură ce forța noastră aeriană se dezvolta, pe măsură ce bombele deveneau mai grele și explozivele deveneau mai puternice.

■

Altă dată, vizitam Margate. S-a produs un raid aerian și am fost condus într-un mare tunel în care trăiau în permanență un număr considerabil de persoane. Cînd am ieșit, după vreun sfert de oră, am privit încă ruinele fumegînde. Fusese atins un mic restaurant. Nimeni nu era rănit, dar localul devenise o îngrămădire de veselă, ustensile și resturi de mobile. Proprietarul, soția sa și personalul plîngeau. Unde le era casa ? Unde era posibilitatea de a-și cîștiga existența ? Aici însă intervenea privilegiul puterii. Am luat o hotărîre imediată și în trenul cu care mă înapoiam am dictat o scrisoare către ministrul de finanțe în care se stabilea principiul că orice daună imputabilă bombardamentelor inamice trebuia să fie suportată de stat și că rambursarea trebuia să fie integrală și imediată. În felul acesta povara nu apăsa numai asupra acelora care-și pierduseră casa sau localurile profesionale, ci avea să fie suportată în mod echitabil de către întreaga națiune. Desigur, Kingsley Wood s-a arătat oarecum preocupat de caracterul permanent al acestei obligațiuni. Am insistat însă cu tărie și, în două săptămîni, a fost elaborat un plan de asigurări care ulterior avea să joace un rol important în problemele noastre.

Acest plan de asigurări a provocat Trezoreriei emoții diferite. S-a crezut la început că el va provoca ruina finanțelor noastre ; apoi, cînd după mai 1941 raidurile aeriene au încetat timp de pestre trei ani, Trezoreria a început să înregistreze încasări masive și să considere planul ca fiind înțelept și avînd un caracter politic. Mai tîrziu, însă, cînd au apărut V1 și V2, balanța a început să încline de partea opusă și s-au și plătit 830 milioane de lire. Sînt însă foarte fericit că lucrurile s-au întîmplat astfel.

■

În perioada aceea, aveam perspectiva de a vedea întreaga Londră, cu excepția imobilelor sale moderne, solide, transformîndu-se încetul cu încetul într-o îngrămădeală de dărîmături. Îmi făceam mari griji în privința vieții populației Londrei, întrucît cea mai mare parte a acestei populații rămăsese pe loc, dormind, trăind și riscîndu-și viața acolo unde se găsea. Adăposturile construite din cărămidă și beton se înmulțeau grabnic. Galeriile metroului serveau drept locuință unui mare număr de persoane. Existau mai multe mari adăposturi, dintre care unele cu o capacitate pînă la 7 000 de persoane, care se instalau acolo în fiecare noapte, cu toată încrederea, fără a bănui efectele pe care o lovitură directă le-ar fi putut avea asupra lor. Am cerut →

W. CHURCHILL

memorii

ca asemenea adăposturi să fie întărite cît mai grabnic posibil, cu ajutorul unor ziduri de susținere, construite din cărămizi. În ce privește subteranele metroului, a avut loc o discuție care pînă la urmă s-a soldat printr-un compromis.

21 septembrie 1940

Primul Ministru
către sir Edward Bridges, ministru de interne și ministru al transporturilor

1. Zilele trecute, la întrunirea Cabinetului, cînd am întrebat de ce subteranele metroului nu puteau fi folosite într-o anumită măsură ca adăpost antiaerian, chiar cu prețul unui sacrificiu în domeniul posibilităților de transport, am fost asigurat că această propunere era cu totul inacceptabilă și că problema fusese analizată cu atenție înainte de a se ajunge la această concluzie. Aflu însă acum că metroul de la Aldwich urmează să fie folosit ca adăpost. V-aș fi îndatorat dacă mi-ați furniza informații mai ample asupra acestei probleme și mi-ați comunica ce anume a intervenit pentru a anula argumentele hotărîtoare prezentate anterior ;

2. Rămîn în favoarea unei foarte largi utilizări a subteranelor, acest termen urmînd să fie interpretat ca desemnînd nu numai stațiile ci și galeriile înșile și, în această privință, aș dori să mi se prezinte un raport scurt, întocmit pe o singură pagină, în care să se indice numărul persoanelor care ar putea fi instalate în diferite secțiuni precum și modificările structurale care ar fi necesare în scopul adaptării acestor secțiuni pentru noua lor întrebuințare. De exemplu, este adevărat că 750 de mii de persoane ar putea fi adăpostite numai în secțiunea Aldwich ? Desigur, ar trebui poate să se împace, în funcție de gradul de urgență, necesitățile noastre în materie de transporturi cu cele în domeniul securității ;

3. Aștept raportul ministrului de interne asupra unui program constructiv urmărind :

a) construirea unui număr mai mare de adăposturi ;

b) consolidarea subsolurilor existente ;

c) punerea la dispoziție a subsolurilor și localurilor goale;

d) extrem de important ! Să se atribuie, cu ajutorul unor tichete, adăposturi fixe unui mare număr de persoane, în scopul de a le menține acolo unde dorim și a evita astfel aglomerările excesive.

În această nouă fază a războiului devenea important să se obțină maximum de randament nu numai din partea uzinelor, dar mai mult încă, din partea serviciilor care funcționau la Londra sub bombardamente frecvente atît de zi cît și de noapte. La început, de fiecare dată cînd sirenele dădeau alarma, toți ocupanții celor vreo 20 de ministere erau strînși de îndată și duși în pivnițe, indiferent de valoarea acestor adăposturi. Deși improvizate, se ajunsese chiar să se considere cu mîndrie precizia și perfecțiunea cu care erau executate aceste acțiuni. În numeroase cazuri însă, raidul așteptat se reducea la vreo șase avioane sau chiar la unul singur. Uneori nu apărea nici măcar unul. În felul acesta, un raid neînsemnat putea bloca, timp de peste o oră, întregul mecanism administrativ din Londra, de la bază pînă în vîrf.

Am propus deci ca această operațiune să fie descompusă în doi timpi, semnalul de „prealarmă" dat de sirene și avînd doar un caracter de pregătire, spre deosebire de „alarma" propriu-zisă care singură avea un caracter executoriu, atunci cînd cei care pîndeau pe acoperișuri, acei Jim-Crows (ciorile) cum ajunseseră să fie numiți, semnalau o stare de pericol iminent, ceea ce însemna că inamicul se afla în mod efectiv deasupra capetelor noastre sau în imediată apropiere. Au fost întocmite instrucțiuni în această privință. În scopul de a se asigura respectarea riguroasă a acestei dispoziții, în timp ce trăiam sub un regim de atacuri de zi permanente, am cerut să mi se prezinte un raport săptămînal asupra numărului de ore petrecute în adăposturi de către personalul fiecărui ministeriu.

Această măsură a pus pe jar întreaga lume. Au fost furnizate în mod efectiv opt asemenea relatări. Este amuzant de constatat că o oarecare perioadă de timp ministerele apărării au ocupat poziția cea mai proastă. Jignite și totodată stimulate de aceste reproșuri implicite, ele și-au reluat grabnic locul lor normal. Pierderile de ore de muncă în toate ministerele au fost reduse într-o măsură considerabilă. Curînd, vînătorii noștri au făcut ca atacurile de zi să devină prea costisitoare pentru inamic și, iarăși, s-a întors o nouă pagină.

■

Nu puteam să nu fim deosebit de impresionați de situația

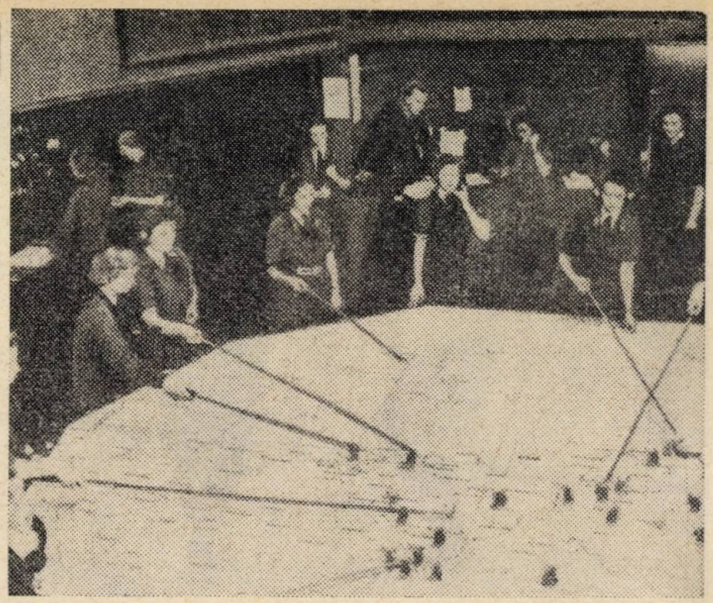

În acest adăpost subteran se urmărea sistematic poziția avioanelor germane

bieților oameni care, în cea mai mare parte, continuau să rămînă în căsuțele lor, fără a avea un adăpost deasupra capului.

3 septembrie 1940

Primul ministru
către ministrul de interne

În ciuda lipsei de materiale, ar fi cazul să se depună un mare efort pentru a ajuta lumea să-și dreneze adăposturile Anderson, care fac cinste numelui dv., și să li se construiască dușumele în vederea ploilor de iarnă. Cărămizi întinse pe jos, fără a se folosi ciment, și acoperite cu o foaie de linoleum, ar putea servi foarte bine acestui scop, dar trebuie să existe un sistem de drenaj și de scurgere a apei. Sînt dispus să vă ajut pentru punerea în aplicare a unui program general menit să rezolve această problemă. Ar trebui date directive la radio în această privință și, natural, ar trebui puși la contribuție comisarii regionali și autoritățile locale. Trimiteți un plan în această privință.

11 septembrie 1940

Primul ministru
către generalul Ismay și secretariatul privat

Rog să cereți rapoarte pentru a stabili dacă atacurile aeriene au o influență serioasă asupra următoarelor probleme :

a) aprovizionarea și distribuirea alimentelor ;

b) numărul celor fără adăpost și măsurile adoptate în privința lor ;

c) surmenajul în rîndurile personalului brigăzilor de stingere a incendiilor ;

d) scurgerea apelor folosite din regiunea Londra ;

e) gaz și electricitate ;

f) aprovizionarea cu apă a regiunii londoneze ;

g) generalul Ismay urmează să constate care este efectul practic al bombardamentelor asupra producției arsenalului de la Woolwich.

12 septembrie 1940

Primul ministru
către sir Edward Bridges

Vă rog să binevoiți a transmite cabinetului și miniștrilor propunerea mea de a se avansa într-o oarecare măsură orele noastre de serviciu. Dejunul ar urma să aibă loc la orele 13 iar începerea activității cabinetului ar trebui avansată cu o jumătate de oră. În ceea ce privește masa de seară, ar fi nimerit în principiu să se aleagă o oră mai puțin tîrzie, eventual 19,15. Noaptea se lasă mai devreme și, în cursul următoarelor cîteva săptămîni, ne putem aștepta la bombardamente serioase, de îndată ce aviația de vînătoare nu ne va mai putea asigura protecția. Ar fi nimerit ca personalul de birou și de serviciu să poată ajunge la adăpost cît mai devreme posibil, iar miniștrii sînt invitați să ia toate dispozițiile în scopul de a lucra în localuri satisfăcătoare din punctul de vedere al securității, în timpul raidurilor de noapte ; îndeosebi, ei ar trebui să găsească, pentru a dormi, locuri unde să nu aibă să se teamă de nimic, cu excepția desigur a unei lovituri directe.

Îmi propun să cer parlamentului, cînd acesta se va întruni marți la ora obișnuită, să fixeze începerea reuniunilor noastre extraordinare pentru orele 11 și ridicarea ședinței la orele 16 sau 17. Aceasta ar permite parlamentarilor să se reîntoarcă acasă, adică în adăposturile lor, înainte de căderea nopții. Trebuie să ne adaptăm acestor noi condiții care se vor agrava probabil tot mai mult. Este de asemenea posibil, ca, pe măsură ce zilele se vor scurta, să fim obligați să avansăm programul nostru de muncă cu o jumătate de oră.

În numărul viitor : Londonezii în timpul bătăliei Angliei.

O inițiativă editorială valoroasă

Sub un titlu modest, „Micul dicționar diplomatic român" * răspunde unei duble și presante necesități : pe de o parte, oferă unui public larg, din ce în ce mai interesat de problemele internaționale, posibilitatea de a înțelege exact referirile (întîlnite în documente publicate, în articole și studii) la principii de politică externă și la elemente ale practicii diplomatice ; pe de alta, pune la dispoziția începătorului în cercetarea acestor domenii un instrument de inițiere alcătuit cu discernămînt și concizie. Este fără îndoială un mare merit al colectivelor care au lucrat la alcătuirea dicționarului — autori : Cristian Alexandrescu, Octavian Bărbulescu, Nicolae Fotino, Adrian Iosipescu ; control științific : profesorii universitari E. Glaser și I. Ionașcu; conferențiarii universitari : Gh. Moca și Al. Zamfir ; referenții de specialitate : dr. Alex. Bolintineanu și I. Burstein, ca și grupul de redactori ai Editurii — de a fi realizat, consultînd și o bogată bibliografie (cursuri, manuale, studii, dicționare enciclopedice și de specialitate), această lucrare de referință, foarte contemporană în conținutul ei, organizată într-o formă și într-un format ușor de mînuit (ceea ce nu este de loc lipsit de însemnătate). Pe bună dreptate, în prefața dicționarului, prof. univ. Grigore Geamănu subliniază : „Publicarea unei asemenea lucrări apare ca deosebit de actuală. În prezent, relațiile internaționale și problemele legate de ele au dobîndit dimensiuni noi, corespunzătoare condițiilor și factorilor ce determină dezvoltarea societății..." Și tot pe drept cuvînt conchide : „Este un început promițător, care, sperăm, va deschide calea pentru un dicționar diplomatic român de mai mari proporții, operă a cărei realizare reclamă mobilizarea pe o perioadă mai îndelungată a eforturilor specialiștilor noștri".

În limitele pe care și le-a propus — eliminînd, de pildă, în mod deliberat prezentarea tratatelor (cu excepția acelora care constituie statutul unor organizații internaționale) sau a personalităților marcante ale diplomației — „Micul dicționar" urmărește două obiective principale : pe planul actualității, acela de a înlesni înțelegerea evenimentelor la zi ; pe planul istoric, acela de a face cunoscute instituțiile, practicile și limbajul vechii diplomații românești. Ca o sinteză, volumul insistă îndeosebi asupra principiilor și coordonatelor politicii externe actuale a țării noastre.

Este semnificativă din acest punct de vedere definirea amănunțită a noțiunii de suveranitate, ca „trăsătură specifică a statului", ca „supremația puterii de stat în interiorul țării și independența sa deplină în relațiile internaționale, fără a încălca drepturile altor state sau principiile dreptului internațional". Capitolul respectiv evocă transformările suferite în timp de conținutul politic, social și ideologic al noțiunii, în raport cu caracterul bazei economice, al suprastructurii politice și ideologice, în raport cu funcțiile și scopurile fiecărui tip de stat, denunță acele teorii contemporane care tind să discrediteze și să diminueze suveranitatea statelor, și se încheie prin următoarea afirmare de principii : „Republica Socialistă România pune la baza relațiilor sale cu alte state respectarea reciprocă a suveranității de stat, a independenței naționale, egalitatea în drepturi a statelor, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne ale statelor, fundament solid al coexistenței și conlucrării pașnice între toate statele, indiferent de sistemul lor economic, social sau politic".

Semnificativă, de asemenea, este însemnătatea acordată capitolului „Securitatea internațională". În ciuda unei definiții inițiale care ni se pare defectuoasă — securitatea internațională nu este o *concepție* „care preconizează măsuri comune luate de state pentru menținerea păcii" etc. ; *diferite concepții* s-au emis și se emit și se înfruntă pentru rezolvarea acestei probleme vitale — „Micul dicționar" realizează o concentrată, dar clară și instructivă sinteză a eforturilor depuse, între cele două războaie mondiale și după cel de-al doilea, de către guverne atașate cauzei păcii și oameni politici clarvăzători, pentru realizarea condițiilor necesare securității internaționale. De asemenea, ni se par judicios inserate în acest capitol problema securității europene, aceea a existenței celor două state germane, referirea la rezoluția inițiată de către țara noastră în 1960 și unanim aprobată de Adunarea Generală a O.N.U. în 1965, cu privire la acțiunile pe plan regional în vederea dezvoltării relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite.

Este de remarcat faptul că autorii au știut să adapteze, de la un caz la altul, obiectului în chestiune, modalitatea tratării — ceea ce constituie un merit și din punct de vedere științific, și pentru că evită monotonia care amenință deseori acest gen de lucrări, mai ales cînd își fac din laconism o obligație. Astfel, dacă la capitolele tratînd, de pildă, despre imunitățile diplomatului, despre inviolabilitatea diplomatică, a sediului și arhivelor diplomatice, dicționarul enunță și explică principii și norme de drept internațional (cu referiri la documentele în care au fost consemnate) — regimul Dunării în schimb oferă cititorului un dens istoric al reglementării navigației pe acest fluviu din 1616 pînă în zilele noastre.

Dicționarul consacră un spațiu larg organizațiilor internaționale de prim plan ca Organizația Națiunilor Unite, cu principalele ei comisii și comitete, și unui anumit număr de instituții specializate. În ceea ce ne privește, am fi considerat util ca „Micul dicționar diplomatic român", pentru a face și mai clar ansamblul problemelor internaționale actuale, pentru a înlesni și mai mult publicului interesat înțelegerea unor referiri curente în literatura de toate nivelurile privitoare la aceste probleme, să fi inclus în capitolele sale și principalele alianțe politico-militare existente în lume, precum și anumite importante grupări cu caracter economic. S-ar putea obiecta că este vorba despre un dicționar diplomatic și nu despre unul politic : dar granița între cele două domenii ni se pare dintre cele mai greu de stabilit. Și am sugera ca asemenea completări să-și găsească loc într-o viitoare ediție a „Micului dicționar" — probabil nu prea depărtată, dat fiind justificatul interes suscitat de cea dintîi.

Florica ȘELMARU

*) Ed. Politică, București, 1967.

NEW YORK Herald Tribune

ANALIZA UNEI SĂPTĂMÎNI

Autorul, unul din specialiştii în probleme militare ai cotidianului american analizează rezultatele săptămînii 2—8 iulie. Concluziile sale sînt că superioritatea tehnică şi numerică a S.U.A. şi a aliaţilor (saigonezi, sud-coreeni, australieni etc.) nu reuşeşte să se impună în faţa patrioţilor sud-vietnamezi. Chiar un efort nou, încă şi mai costisitor, nu ar reuşi să aducă succesele militare scontate de intervenţionişti.

SĂPTĂMÎNA care s-a încheiat la 8 iulie a fost o săptămînă „obişnuită" în războiul din Vietnam. Cei 1 200 000 soldaţi din forţele aliate au întreprins în sud 41 959 acţiuni terestre, 33 354 acţiuni aeriene şi nenumărate atacuri navale. Rezultatele au fost modeste : 2 114 soldaţi inamici scoşi din luptă (după cifrele oficiale americane). Potrivit tuturor indicaţiilor, ei au fost repede înlocuiţi. Se relata, la sfîrşitul săptămînii, că efectivele militare ale inamicului erau identice cu cele de la sfîrşitul săptămînii precedente — 296 000 de oameni.

Realizările din cursul săptămînii, fie ele cît de modeste, au fost obţinute cu preţul de 500 000 000 dolari şi 2 027 victime omeneşti (nu toţi americani) din care 449 morţi şi restul răniţi. În cursul săptămînii au fost pierdute trei bombardiere „B-52", în valoare de 3 milioane dolari fiecare, şi numeroase avioane mai mici.

După cît se ştie, nici un teritoriu important nu a trecut de la o parte la cealaltă, echilibrul de forţă dintre părţi a rămas neschimbat, şi nici situaţia tactică, nici situaţia strategică, nu s-au modificat. Experţii serviciilor de spionaj americane au relatat că moralul forţelor principale ale inamicului a rămas ridicat.

Aceste cifre sugerează natura războiului din Vietnam. Este un război în care un batalion, un regiment, sau o divizie americană poate mărşălui zile întregi fără să întîlnească o unitate inamică şi fără să provoace Vietcongului pierderi importante. Este un război de-a v-aţi ascunselea în care inamicul dispare, dă din cînd în cînd o mică lovitură şi apoi se mistuie în junglele, mlaştinile sau pe colinele unde armatele aliate nu-l urmăresc decît rareori.

Uneori scenariul se schimbă. Din cînd în cînd o unitate inamică este obligată să accepte lupta deschisă şi suferă pierderi. Alteori însă, aşa cum s-a întîmplat la Con Thieu, în zona demilitarizată unităţilor americane li se întind ambuscade şi au mult de suferit. Pierderile infanteriei marine americane în cursul acestei angajări, care a durat o săptămînă, au depăşit 800 de morţi şi răniţi.

Uneori inamicul efectuează un raid spectaculos. De pildă, într-o dimineaţă, baza aeriană Da Nang a fost bombardată, spre surprinderea majorităţii americanilor care considerau că Da Nangul se află aproape în aceeaşi siguranţă ca Saigonul.

Cu ajutorul rachetelor, Vietcongul a distrus 11 avioane, a avariat alte 31, a provocat închiderea temporară a unei piste de aviaţie şi a rănit 181 americani. Au fost ucişi 13 militari. Raidurile de acest fel nu sînt foarte frecvente ; ele au pentru inamic o valoare psihologică mai mare decît cea militară.

Războiul de zi cu zi este mai mult sau mai puţin spectaculos. Ciocnirile la care să participe cîte 1 000 de oameni de fiecare parte sînt rare. Luptele sporadice implică de obicei grupe, plutoane sau companii. Apar rareori obiective demne de uriaşa putere de foc americană sau a efectivelor aliate.

„Războiul seamănă cu luptele indiene — a declarat un colonel american. Aproape singurul mod de a cîştiga este ca adversarul să obosească şi să cedeze".

Tocmai în contextul acestui gen de război, Administraţia Johnson a acceptat să angajeze în Vietnam una pînă la patru divizii în plus. Atît observatorii civili cît şi cei militari consideră că este improbabil ca noile trupe să provoace schimbări spectaculoase, fie în natura, fie în desfăşurarea războiului.

De fapt, unele oficialităţi din misiunea americană de la Saigon se întreabă dacă nu cumva sporirea efectivelor militare va avea mai multe efecte negative decît pozitive. Ele se tem că creşterea numărului soldaţilor americani va însemna pur şi simplu reducerea efortului armatei saigoneze.

Observatori din Saigon au exprimat un alt gen de obiecţie. „Creşterea efectivelor militare — a declarat un profesor universitar sud-vietnamez — nu poate fi interpretată de cealaltă parte decît ca o escaladare şi o infirmare a dorinţei de pace pe care o afirmă americanii. Puteţi oare spera în instaurarea păcii atunci cînd intensificaţi continuu războiul ?"

Firesc, această poziţie este în totală contradicţie cu cea a juntei militare de la Saigon. Preşedintele Vietnamului de sud, generalul Nguyen Van Thieu, a declarat recent că este mai bine ca americanii să trimită întăriri decît ca sud-vietnamezii să încerce să efectueze o mobilizare militară totală, care ar putea provoca tulburări în economie.

Militarii de la Washington nu au putut afirma că sporirea efectivelor militare americane va duce la o schimbare a situaţiei, indiferent dacă va fi vorba de 10 000, 50 000 sau 100 000 de soldaţi în plus.

Richard HARWOOD

Pe străzile din New York, tineretul demonstrează împotriva agresiunii americane în Vietnam

The Pyongyang Times

PHENIAN

DUPĂ 17 ANI

DEZLĂNŢUIND, în 1950, un război de agresiune în Coreea, S.U.A. scontau că vor putea înăbuşi pe calea armelor forţele revoluţionare din Coreea de nord şi de sud, vor ocupa partea de nord a Coreei şi vor coloniza întreaga ţară. Procedînd astfel, ele intenţionau să zdrobească lupta antiimperialistă, de eliberare naţională care se intensifica rapid în Asia după cel de-al doilea război mondial şi să înfăptuiască obiectivul lor agresiv de dominaţie a lumii. S.U.A. sperau că războiul din Coreea va marca un „punct de cotitură" în aplicarea strategiei lor globale şi au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a obţine rezultatul dorit.

Dar în războiul coreean, S.U.A. au suferit una din marile înfrîngeri din istoria lor. Rezultatul războiului a fost complet opus dorinţelor americane. Criza regimului colonial american din Coreea de sud s-a agravat, lupta de eliberare naţională din Asia, Africa şi America Latină s-a intensificat, iar tendinţa de emancipare de sub dominaţia S.U.A. s-a accentuat.

Noile pregătiri agresive puse la cale de S.U.A. în Coreea sînt legate de eşecurile repetate suferite de S.U.A. în războiul lor de agresiune din Vietnam, şi totodată, de criza acută a regimului colonial din Coreea de sud, care a fost precipitată de răscoala populară din aprilie 1960. Coreea de sud a fost cuprinsă din nou de o răscoală de mari proporţii dezlănţuită de aşa-zisele „alegeri pentru Adunarea Naţională" din 8 iunie. Poporul luptă împotriva represiunilor brutale ale clicii lui Pak Cijan Hi. Aceasta constituie o nouă dovadă că regimul colonial american este serios zdruncinat în Coreea de sud.

S.U.A. consideră Coreea de sud drept un cap de pod pentru războiul lor de agresiune din Asia. De aceea, ele şi-au stabilit drept principal obiectiv transformarea Coreei de sud într-o bază de agresiune militară.

În prezent întreaga Coree de sud este acoperită de instalaţii militare. Industria, agricultura, transportul, comunicaţiile, învăţămîntul şi cultura sînt organizate şi administrate în aşa fel încît să slujească întăririi potenţialului Coreei de sud ca bază a S.U.A. de agresiune şi război.

Acordul de armistiţiu din Coreea a fost încheiat „pentru încetarea conflictului coreean şi pentru a asigura încetarea completă a ostilităţilor şi a tuturor actelor de forţă înarmată în Coreea pînă la realizarea unei reglementări paşnice definitive". Acordul prevedea convocarea unei conferinţe politice la nivel mai înalt, la trei luni după intrarea lui în vigoare, în scopul retragerii tuturor trupelor străine din Coreea şi

soluționării pașnice a problemei coreene.

Dar la 8 august 1953, înainte ca cerneala cu care semnaseră acordul să se fi uscat, S.U.A. au încheiat cu guvernul-marionetă al Coreei de sud „Tratatul de apărare mutuală dintre Coreea de sud și S.U.A.". Tratatul prevedea staționarea pe termen nelimitat a forțelor militare americane în Coreea de sud și zădărnicea convorbirile preliminare pentru convocarea conferinței politice.

În iunie 1956 S.U.A. au expulzat în mod unilateral din Coreea de sud echipele de inspecție ale țărilor neutre care aveau sarcina să supravegheze aplicarea acordului de armistițiu. Peste un an, în iunie 1957, S.U.A. au abrogat în mod unilateral subparagraful 13-d al acordului de armistițiu prevăzînd interzicerea introducerii oricărui material militar în Coreea. Violînd în mod fățiș acordul de armistițiu, S.U.A. au început să intensifice consolidarea forțelor armate din Coreea de sud și pregătirile în vederea unui nou război. După armistițiu, imperialiștii americani au transferat în Coreea de sud Comandamentul armatei a 8-a americane care se afla în Japonia, iar în iulie 1957 au transferat Comandamentul forțelor O.N.U. de la Tokio la Seul. În Coreea de sud se află acum 65 000 de soldați americani. Între timp, imperialiștii americani au sporit efectivele armatei-marionete sud-coreene de la 16 divizii în momentul armistițiului la 31 de divizii în 1965. Potrivit dezvăluirilor recente ale regimului de la Seul, efectivele armatei sud-coreene se ridică actualmente la circa 635 000 de oameni. Uriașele forțe armate ale Coreei de sud sînt puse în întregime sub comanda armatei S.U.A., atît în mod oficial cît și în mod concret.

S.U.A. au echipat forțele lor de ocupație din Coreea de sud cu arme atomice tactice și cu diferite alte arme moderne. În octombrie 1957 cercurile conducătoare americane au terminat organizarea tuturor diviziilor americane din Coreea de sud în „divizii pentomice", iar în iulie 1958 au creat Comandamentul al IV-lea pentru rachete al S.U.A. A fost de asemenea sporit în ritm rapid echipamentul armatei-marionete a Coreei de sud. Potrivit unei declarații făcute de Bonesteel, comandantul așa-ziselor „Forțe ale O.N.U." din Coreea de sud, în 1966 S.U.A. au introdus în Coreea de sud un mare număr de rachete teleghidate „Nike Hercules" și „Hawk", tancuri „M-48", hovitzere, avioane de luptă moderne și 1 270 vehicule militare de diferite tipuri pentru echiparea armatei sud-coreene.

În consecință, încordarea din Coreea se ascute. Starea de armistițiu din Coreea este primejduită datorită acțiunilor agresive ale cercurilor imperialiste americane și lacheilor lor.

Poporul coreean nu dorește război. Dar el este pe deplin pregătit de a da o ripostă oricărei agresiuni.

RI HYON IK

Le Monde

PARIS

MAREA BRITANIE ȘI EUROPA

CE PROPORȚIE de compromis a intrat în proiectele pe termen lung publicate de ministrul britanic al apărării, Denis Healey ? Încă de mai multe luni se lăsa să se prevadă la Whitehall o vastă acțiune de „degajare" la est de Suez ; această impresie a fost larg confirmată de seria de întrevederi pe care premierul Wilson le-a avut, în cîteva săptămîni, cu președintele Johnson și cu primii miniștri ai Australiei, Noii Zeelande, Singaporelui și Malayeziei.

Marea Britanie nu se pregătește totuși să renunțe la angajamentele sale politice și militare din Extremul Orient. Cartea albă a lui Healey precizează, dimpotrivă, că Anglia înțelege să-și asume obligațiile pe care le impune apartenența sa la S.E.A.T.O.

Opțiunea adoptată de guvernul laburist are în realitate un caracter mult mai cuprinzător. Din punct de vedere pur tehnic, ea consistă în a renunța practic la toate formele de baze militare permanente de oarecare importanță de la est de Suez, păstrînd capacitatea de a interveni la nevoie în operații determinante, datorită forțelor aeriene sau navale trimise special din Europa. Dar trebuie să vedem mai departe. În afară de valoarea simbolică pe care o are dispariția într-un termen de zece ani a bazei de la Singapore, această hotărîre de ordin strategic are o importantă semnificație politică, care merge dincolo de preocupările bugetare care au inspirat în primul rînd pe experții britanici. Într-adevăr, Healey a avut grijă să sublinieze că proiectele sale — rezultate ale unor studii și reexaminări ce se prelungesc de la venirea la putere a partidului laburist — trebuie să dea Regatului Unit o politică de apărare care să fie în acord, în același timp, cu politica sa economică și cu cea externă. Asupra acestui ultim punct a evoluat cel mai mult în ultima vreme starea de spirit a miniștrilor laburiști. E suficient de amintit doar modul în care unii dintre ei vorbeau, cu mai puțin de doi ani în urmă, despre exercitarea responsabilităților „mondiale" ale Angliei, pentru a măsura astăzi drumul parcurs. În primul rînd în direcția Europei, pe care ministrul apărării a desemnat-o cu ardoarea recenților convertiți, drept zona de interes „cea mai importantă" pentru Marea Britanie. El a stabilit chiar o linie directă între viitoarea retragere a forțelor britanice din Singapore și Malayezia — și candidatura Regatului Unit la Piața comună. Un asemenea limbaj este evident destinat înainte de toate capitalelor celor șase. Ceea ce nu înseamnă neapărat și că sinceritatea lui trebuie pusă la îndoială.

În filigran și, firește, într-o manieră mai discretă, se conturează o altă evoluție, tot atît de semnificativă. Se știa deja că Anglia se simțea din ce în ce mai puțin solidară cu aliații săi cei mai îndepărtați din Commonwealth, mai precis Australia și Noua Zeelandă. Astăzi ea se distanțează, oarecum, de un aliat cu altă pondere, Statele Unite. Vietnamul și neliniștile pe care le produce la Londra politica Washingtonului în Asia de sud-est au contribuit mult la aceasta (...)

Rămînînd o putere atlantică, Marea Britanie tinde să se afirme mai mult de aci încolo ca o putere europeană, ceea ce nu s-ar fi îndrăznit să se prevadă cu numai doi-trei ani în urmă.

Puternicul cutremur înregistrat în vestul Turciei a provocat, în localitatea Adapazari, numeroase victime omenești și importante pagube materiale

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

BANCHERII ÎN SPATELE MERCENARILOR

DOUĂ MARI ȚĂRI AFRICANE, Republica Democratică Congo (15 milioane de locuitori) și Republica federală a Nigeriei (55 milioane), trăiesc momente dificile. În Congo, amenințarea de secesiune în provinciile orientale și Katanga este mereu latentă. În Nigeria, „provincia de est" (12 milioane de locuitori) s-a transformat la 30 mai într-o „Republică Biafra", care încearcă să-și facă recunoscută independența pe plan internațional, dar împotriva căreia puterea centrală a lansat o ofensivă militară.

Încercările separatiste duse în cele două țări cunosc sorți diferite. În Congo, lovitura de stat pregătită de Chombe a eșuat și „mercenarii" care-l trădaseră pe generalul Mobutu pentru „Dl Casă de Bani" fug acum spre Ruanda. În Nigeria, în schimb, locotenent-colonelul Ojukwu, lider al Biafrei, și-a apărat, pînă acum destul de bine capitala, Enugu, împotriva trupelor „loialiste" ale colonelului Gowon, șeful guvernului federal.

Cele două armate adverse, amîndouă lansînd comunicate de victorii lirice și contradictorii, nu sînt prea numeroase — 5 000 oameni la Gowon, 3 000 la Ojukwu — dar fiecare din cei doi colonei are în subordine mercenari albi care, spre deosebire de cei din Congo, se arată, în cele două tabere, mai grijulii de o soldă bună ca preț al serviciilor lor decît de a face publicitate isprăvilor lor, sub titluri mari în presa de senzație.

Primul ministru al Nigeriei are asupra rivalului său avantajul că poate să angajeze în luptă cîteva avioane pilotate de către europeni, dar Biafra caută acum să cumpere, prin diverși intermediari, cîteva „Mirage III" și să tocmească, la preț mare, echipaje de care să se poată servi.

Cine plătește pe acești mercenari? Cînd se caută „de unde vin banii", nu se întîrzie să se descopere că umbra discretă a marilor bănci și societăți financiare se profilează în spatele agitației spectaculoase a unora dintre liderii politici locali și în spatele operațiilor sîngeroase ale soldaților lor plătiți.

Mai vechi pe teren, englezii au ocupat în trecut poziții importante în Congo și ocupă încă poziții preponderente în Nigeria. Grupurile financiare britanice, legate de „Societatea Generală" belgiană în sînul „Uniunii Miniere a Katangăi Superioare", au avut profituri enorme de pe urma exploatării aramei, uraniului și metalelor prețioase congoleze; în Nigeria, „United Africa Company", strîns legată de trustul anglo-olandez Unilever, a păstrat totdeauna supremația asupra comerțului interior și exterior al țării și asupra celei mai mari părți a industriilor sale prelucrătoare (uzine forestiere, de ciment, fabrici de ulei, de săpun). Societățile engleze sînt de altfel principalele beneficiare ale producției de cositor din nordul țării — și mai ales de columbită, metal rar, necesar oțelurilor speciale întrebuințate în fabricarea avioanelor cu reacție. Pentru a-și menține privilegiile, aceste societăți mizează tradițional pe cartea feudalilor locali: Chombe în Congo, emirii și sultanii hausa din nord în Nigeria.

Începînd din 1960, acest capitalism colonial a trebuit să facă față avîntului impetuos al capitalismului american, decis să-și înlăture concurenții mai slabi. În Congo, grupurile financiare americane, mai ales „Newmont Mining Corporation", au dus o luptă crîncenă și repede victorioasă împotriva „Uniunii Miniere din Katanga Superioară", pentru că acest „stat în stat" a trebuit, în cele din urmă, să coboare pavilionul și să cedeze locul „Societății Generale Congoleze de Minereuri", mult mai favorabilă intereselor americane. În Nigeria, investitorii americani se interesează în mod special de sectorul petrolifer în plină expansiune (25 milioane tone extrase în 1966 și posibilitatea unei extracții anuale de 30 milioane metri cubi de gaz) și dacă „Shell-British Petroleum" din Anglia controlează încă azi 50 la sută din producția de petrol, ea a trebuit să cedeze jumătate din concesiunile sale importante de pe teritoriul nigerian unui număr de 7 companii americane: „American Overseas" (cea mai importantă), apoi „Esso West-Africa", „International Drilling", „Mobil Oil Nigeria", „Nigerian Gulf", „Tennessee Nigeria" și „Texaco Africa".

Unitariști în Congo, căci esențialul puterii anglo-belgiene se află în Katanga, oamenii de afaceri americani sînt, din contră, separatiști în Nigeria, căci două treimi din producția petroliferă care-i interesează în această țară provine din regiunea Ibo. Nu cu efectele scontate, căci generalul Ironsi, un Ibo căruia ei i-au favorizat, în ianuarie 1966, lovitura de stat împotriva primului ministru Abubakar Tafawa Balewa, a fost răsturnat la rîndul său, după șapte luni, de un Hausa, locotenent-colonelul Gowon, fost elev al școlii militare din Sandhurst și creație a englezilor.

Actualul război de secesiune din Nigeria este cea de a treia rundă a acestui meci nedecis. „United Africa" englezească, ale cărei interese cuprind toată Nigeria, îl susține pe Gowon (dar a furnizat mercenari lui Chombe). „American Overseas" și celelalte companii petrolifere americane, care se gîndesc că pot să domine mai ușor provincia orientală dacă aceasta se desparte de Lagos și ajunge să se impună ca „Republică independentă a Biafrei", susțin pe colonelul Ojukwu și-i furnizează noi mercenari. Prudentă și oportunistă, „Shell-British Petroleum" se vrea, pentru moment, în afara intervenției. Ea nu dezaprobă blocada petrolieră pe care marina federală nigeriană înțelege s-o impună provinciei dizidente, împiedicînd evacuarea „aurului negru" prin Bonni, principalul port al Biafrei, și chiar de curînd și-a vărsat cea mai mare parte din „royalties" (50 000 lire sterline pentru trimestrul II al anului 1967) autorităților Biafrei, în speranța că, acționînd astfel pe două planuri, se va putea strecura.

În orice caz, petrolul continuă să curgă în Biafra. Sîngele de asemenea, căci se numără zilnic victime în această luptă îndoielnică în care africanii mor pentru idei opuse — „unitatea patriei nigeriene" sau „eliberarea poporului Ibo" — în timp ce, la Nsuka și la Bukawu, „mercenarii" sînt cei care omoară și mor, pentru banii neo-colonialismelor antagoniste ce se înfruntă.

Albert-Paul LENTIN

Chombe (la mijloc) în așteptarea verdictului Curții Supreme din Alger care s-a pronunțat pentru extrădarea sa

L'Espresso

MILANO

JUAN BOSCH DESPRE MIȘCĂRILE DE GUERILĂ DIN AMERICA LATINĂ

JUAN BOSCH, ex-președinte al Republicii Dominicane, s-a oprit cîteva zile la Roma, ca oaspete al Partidului socialist unificat. De mai bine de 30 de ani, Bosch este una din principalele figuri politice și intelectuale ale Americii Latine. În februarie 1963 devine președinte al republicii, obținînd o mare majoritate în alegeri. După numai șapte luni însă, o lovitură de stat organizată de grupări de dreapta l-a îndepărtat de la putere. Reapărut pe scena politică după revoluția populară din aprilie 1965, Bosch participă în mai 1966 la alegerile prezidențiale, la care însă învingător a ieșit candidatul de dreapta, Joaquim Balaguer.

Bosch a mai dat un interviu revistei „L'Espresso" în mai 1966, cînd era încă în Porto Rico, în așteptarea reîntoarcerii la Santo-Domingo. În convorbirea de față el examinează aspectele generale ale situației latino-americane.

Gambino : De cîteva luni, opinia publică americană a început să se intereseze tot mai mult de mișcările de guerilă din țările Americii Latine. Care este semnificația acestui fenomen și care sînt cauzele lui ?

Bosch : Mișcări de guerilă de o certă importanță există acum în Bolivia și Columbia și pe scară oarecum mai redusă în Guatemala. Există unele grupuri de partizani în Venezuela. Importanța acestor mișcări nu o dă atît numărul celor care participă la ele ; guerila latino-americană este expresia protestului unei tinereți disperate : disperată, fie din cauza lipsei de dezvoltare și de stabilitate politică, fie din cauză că nu are perspectiva posibilității de a munci. Realitatea este că, în America Latină, jumătate din cei care ajung la vîrsta de 21 de ani știu cu certitudine că nu vor avea niciodată o muncă stabilă, fiind condamnați astfel la nesiguranță și expediente. Iată deci pentru ce guerila este cu deosebire un fenomen al tinerilor în jur de 20 de ani.

...În diferite țări latino-americane se asistă la un fenomen de „decapitalizare", de reducere a capitalului investit pentru fiecare locuitor. E o situație în care orice speranță de progres apare absurdă. Pe acest fond, guerila devine o reacție aproape inevitabilă și se înțelege pentru ce la ea participă și oameni care, prin origine și prin formația spirituală, nu ar fi avut motive să împărtășească metodele acțiunilor revoluționare. Este semnificativ cazul lui Camillo Torres, preot catolic și sociolog de mare cultură, care a murit anul trecut, luptînd alături de guerilierii columbieni.

Gambino : Care sînt cauzele a ceea ce dumneavoastră numiți „decapitalizare", adică imposibilitatea de a da viață acumulării, indispensabile unei dezvoltări economice ?

Bosch : După părerea mea sînt cinci cauze legate între ele. Prima este scurgerea capitalului, care survine în mod constant și implică cifre enorme ; a doua — explozia demografică ; a treia — nivelul scăzut al multor produse de bază ale Americii Latine ; a patra — exodul tehnicienilor cei mai calificați ; a cincea — menținerea unor armate relativ enorme care reprezintă adevărate caste privilegiate. Pentru îndreptarea situației actuale, în care capitalul investibil se reduce în loc să crească, este necesară înfruntarea contemporană a tuturor acestor cinci cauze ; aceasta se poate face printr-o politică de reforme profunde în structurile economice și sociale. Este vorba de o politică dificilă, dar nu imposibilă. Dar, fapt este că dacă un guvern latino-american încearcă să se îndrepte spre această cale, poate fi sigur că se va lovi imediat de o serie de comploturi destinate să-l doboare. În sfîrșit, nu mai este nici un secret pentru nimeni că, aproape întotdeauna, asemenea comploturi au în Statele Unite un aliat excepțional de puternic. Se creează deci o situație blocată, un circuit închis, în fața căreia tinerii sfîrșesc prin a pierde orice încredere într-un progres realizat în cadru instituțional și se îndreaptă spre guerilă.

Gambino : Din ceea ce spuneți, s-ar putea crede că simpatiile pentru mișcările partizanilor antiguvernamentali trebuie să fie în țările Americii Latine mai largi decît o arată numărul participanților la unitățile de guerilă care luptă în munți.

Bosch : Într-adevăr așa este. În fiecare din țările pe care le-am amintit sînt doar cîteva sute de partizani, dar nu am nici o îndoială că în rîndurile populației se manifestă, în ceea ce-i privește, o aprobare și simpatie profundă.

Brancardierii poartă trupul neînsuflețit al fostului președinte al Braziliei, Castello Branco, ucis într-un accident de avion la Fortaleza

profil

MOHAMED BENHIMA

primul ministru al Marocului

La 5 iulie a fost efectuată o remaniere a guvernului marocan, în urma căreia doctorul Mohamed Benhima, pînă la acea dată ministrul lucrărilor publice, a devenit prim-ministru, funcție care nu mai exista în Maroc din iunie 1965, cînd, prin decretarea stării excepționale, regele a devenit el însuși șeful guvernului. În guvern au intrat și alți oameni politici: Ahmed Senoussi, ca ministru al informației, fost ambasador în Nigeria, și Yahia Chefchaouni, ca ministru al lucrărilor publice, fost elev al școlii de mine din Paris, director al serviciului de mine și geologie.

Mohamed Benhima s-a născut în anul 1924, într-o familie bogată din Safi, un orășel din vestul Marocului. Remarcat de fostul rege Mohamed al V-lea, tînărul Benhima a fost trimis la studii în Franța, unde își ia diploma la facultatea de medicină din Nancy.

Reîntors în țară, Mohamed Benhima a fost numit — în anul 1960 — guvernator al provinciei și orașului Agadîr. În această calitate s-a ocupat de refacerea orașului distrus în mare parte în urma cutremurului din același an. În 1961, Mohamed Benhima a intrat pentru prima oară în guvern, ca ministru al lucrărilor publice. În 1965, numit ministru al educației naționale, el formulează și aplică o doctrină a învățămîntului, care traduce dorința sa de a dirija dezvoltarea educației ținînd seama de necesitățile dar și de posibilitățile reale ale țării. Tot în 1965 Mohamed Benhima a deținut, pentru o scurtă perioadă și în mod provizoriu, responsabilitățile conducerii cabinetului. În mai anul trecut el a revenit la conducerea portofoliului lucrărilor publice.

În actualul cabinet, pe lîngă funcția de prim-ministru, Mohamed Benhima deține și funcția de ministru al afacerilor economice.

Între obiectivele de seamă ale echipei guvernamentale de la Rabat, figurează pregătirea, pentru viitorul apropiat, a unui referendum privind aprobarea unei noi constituții, precum și organizarea alegerilor legislative.

Guvernul Benhima — după declarațiile făcute în ultimele zile — preconizează luarea de noi măsuri economice, în special în ceea ce privește dezvoltarea agriculturii și a industriei de utilaje agricole, cît și construirea de baraje și uzine noi. Primul ministru Mohamed Benhima a declarat că guvernul său va depune eforturi pentru a pune capăt fenomenelor legate de lipsa de organizare din diferite sectoare ale economiei.

A. M.

poșta redacției

CE ESTE „INTERPOLUL“ ?

D. Stegaru, Focșani. „Interpolul“ a fost creat inițial în anul 1923, la Viena, sub forma unui centru de strîngere și sistematizare a informațiilor care ar fi putut interesa polițiile din diverse țări. În 1938, după ocuparea Austriei de către naziști, dosarele au fost transportate la Berlin, unde au fost distruse ulterior în timpul unui bombardament. În 1946, „Interpolul“ a fost reorganizat la Paris, pe baza unui statut nou. El este condus de o adunare generală și are ca secretar general pe Jean Nepote, funcționar al Siguranței naționale franceze. O treime dintre cei 90 de membri ai personalului său sînt detectivi francezi. Bugetul anual de 500 000 de dolari al „Interpolului“ este asigurat de contribuțiile celor 98 de state membre. De curînd, el și-a inaugurat un nou sediu central, într-o clădire cu opt etaje din suburbia pariziană Saint-Cloud. Sediul central este dotat cu un sistem modern și multilateral de comunicații, incluzînd legături prin radio, telex și teletip cu birourile centrale naționale din toate țările membre. Anul trecut, de pildă, s-au înregistrat la centru 118 000 de mesaje diverse. La birourile centrale naționale lucrează reprezentanți ai poliților din țările respective, care au exclusiv sarcina de a ține legătura cu centrul și cu celelalte birouri naționale pentru transmiterea de relații. La Saint-Cloud sînt îndosariate în prezent 930 000 de fișe personale, 60 000 de amprente digitale și 5 000 de fotografii ale unor „criminali specializați“, clasificate după anul nașterii, după înălțime și după un sistem de măsurători faciale despre care se spune că nici chirurgia plastică nu-l poate mistifica. Există, de asemenea, un ingenios sistem de fișe perforate care, suprapuse, indică instantaneu cîte persoane de diverse categorii (bărbați, femei, cetățeni ai unui anumit stat etc.) au comis cîndva crime asemănătoare cu cea investigată. Sistemul funcționează atît de bine încît „Interpolul“ nu resimte necesitatea introducerii mașinilor electronice de calcul. După cum a declarat de curînd unul din conducătorii organizației, „odată ce am înregistrat pe cineva în dosarele noastre, izbutim să-l identificăm chiar dacă, între timp, și-ar fi schimbat numele de 50 de ori“.

În fiecare an, „Interpolul“ ține o conferință internațională pe alt continent. Organizează totodată seminare despre metodele științifice de detectare a crimelor și retipărește articole de studiu după 300 de publicații ale poliției din 60 de țări. În preocupările „Interpolului“ intră numai delictele de drept comun. Unul dintre principiile la care afirmă că aderă este următorul : „În cazurile în care e implicată politica, religia sau rasa, «Interpolul» este surdomut“.

CONGRESE FEMININE INTERNAȚIONALE

Maria Dragu, Pitești. Prima conferință internațională a femeilor inginer s-a ținut la New York, în vara anului 1964. La această primă manifestare științifică internațională exclusiv feminină au participat 500 de delegate din 35 de țări europene, africane și asiatice. La sfîrșitul lunii iulie a acestui an se va ține la Londra al doilea congres-conferință la care sînt invitate delegate din 80 de țări. Tema principală a congresului : Aplicările tehnologiei în problema mondială a alimentației.

STATELE UNITE ÎN ANUL 2000

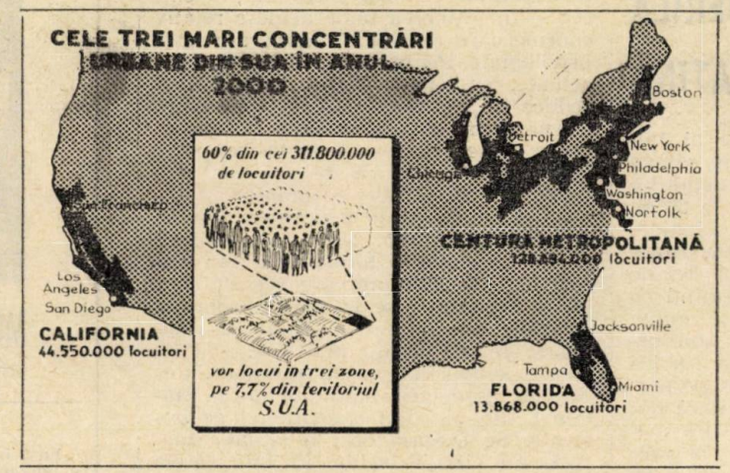

D. Caragea, Bîrlad. Există într-adevăr opinia că, în jurul anului 2000, populația Statelor Unite va trăi în trei uriașe aglomerări urbane. Conform datelor unui studiu întocmit de un institut de cercetări aparținînd Fundației Ford, circa 60 la sută dintre americani vor locui pe o suprafață reprezentînd numai 7 la sută din suprafața țării. Studiul a fost efectuat cu ajutorul mașinilor de calcul electronice, pe baza tendințelor de concentrare urbană manifestate pînă acum. Dr. Jerome Pickard, directorul institutului de cercetări, este de părere că, în timp ce regiunile de dezvoltare urbană vor cunoaște probleme extrem de dificile în ce privește resursele de apă, aer și chiar pămînt, alte zone ale țării își vor încetini ritmul de dezvoltare ; vor exista însă și anumite avantaje, ca de pildă păstrarea unor regiuni întinse de peisaj natural, cuprinzînd munți, dealuri, văi și cîmpii.

Gh. Marian, București. Vă mulțumim pentru bunele aprecieri la adresa revistei noastre. Vom căuta să vă satisfacem dorința de a citi un reportaj din Somalia.

I. Dodis, București. După cum am mai arătat și cu alte prilejuri, lista țărilor membre ale O.N.U. care, cu puține excepții, coincide cu lista statelor de pe glob, este prea lungă pentru a fi inclusă la „Poșta redacției“, mai ales că nu ar aduce nimic nou cititorilor noștri.

TRIBURILE DIN SIERRA LEONE

Cornel Rădulescu, București. Statul african Sierra Leone are o populație de 2 300 000 de locuitori, dintre care 128 000 trăiesc la Freetown, capitala țării. Întîmplarea face să avem la îndemînă o hartă cu ajutorul căreia să vă putem satisface curiozitatea în legătură cu complicata structură tribală a acestui stat. Dacă vom găsi și celelalte hărți de acest gen solicitate de dv., le vom reproduce ulterior.

PLANORUL LUI VLAICU

Pentru completarea răspunsului de la „Poșta redacției“ privind mitingurile aviatice din România, vă rog să publicați alăturata relatare, verificată de mine în 1955 și 1959, cînd am vizitat special localitatea Orăștie și satul Aurel Vlaicu.

La 10 iulie 1909 a avut loc la Orăștie, pe platoul din hotarul orașului, numit „Dealul Penului“, un miting aviatic organizat de inventatorul și aviatorul Aurel Vlaicu, cu planorul „Vlaicu 1909“, în prezența a sute de locuitori ai orașului. Planorul, construit în șura cu porumbei a casei părintești din Binținți (azi muzeu memorial în satul Aurel Vlaicu), a fost lansat în aer de 7 ori, cu tot atîtea persoane, diferite, la bord, făcînd de fiecare dată un salt de 100 m și planînd la o altitudine de 15—20 m. Lansarea nu s-a mai făcut ca pe pășunea de la Binținți cu ajutorul a trei cai, călăriți de trei voinici — experiență unică în istoria aviației — ci s-a întrebuințat o căruță țărănească trasă de doi cai buni, în care Ion Vlaicu, fratele mai mic al aviatorului, a manevrat frînghia care lega planorul de sulul fixat pe căruță. După două duminici, mitingul a fost repetat. Atunci planorul a fost lansat de cinci ori, după care a fost demontat, rămînînd numai volanul manșei, pe care aviatorul a gravat inscripția : „Vlaicu 1909“. Acest volan a fost păstrat în muzeul „Astrei“, iar acum se găsește în muzeul Bruckenthal din Sibiu, între diferite produse țărănești din lemn.

Grațian C. MĂRCUȘ
Zalău

MAFIA ȘI STUPEFIANTELE

Dinu Stoenescu, Iași. Traficul de stupefiante este într-adevăr una dintre principalele surse de venituri ale „familiei“ Mafiei, condusă de Joe Bananas (Bonanno). Droguri în valoare de milioane de dolari sînt aduse prin contrabandă în fiecare an din porturi maritime europene la Montreal, de unde sînt transportate mai departe cu automobilul la New York. „Curierii“ Mafiei cară mari cantități de heroină în automobile particulare, greu de depistat în traficul masiv peste frontieră.

Poliția din ambele țări își concentrează investigațiile asupra „familiilor“ Bonanno și Magaddino, ca urmare a recentei lupte pentru putere din familia Bonanno. În această luptă, Magaddino, membru al „Consiliului național“ al Mafiei, a fost mai mult decît un simplu spectator. Anchetatorii declară că el poartă răspunderea pentru alegerea lui Gaspare Digregorio, cu care este înrudit prin căsătorie, pentru a-l înlocui pe Bonanno ca lider al familiei, după ce acesta din urmă a fost răpit sub amenințarea revolverelor, pe o stradă din New York, la 21 octombrie 1964. După cum am mai relatat, Bonanno, în vîrstă de 62 de ani, a reușit să revină de curînd la putere.

Se afirmă că cele mai puternice ramificații canadiene ale familiei Magaddino sînt cele din regiunea Toronto. O cale secundară de scurgere a stupefiantelor este cea care leagă Toronto de orașele americane Buffalo și Rochester.

Dosarele poliției din Montreal scot la iveală amestecul Mafiei în numeroase domenii de activitate. Se spune că Mafia domină comerțul cu „pizza“ în marea comunitate italiană din Montreal, întrucît controlează prețurile unor specialități de brînzeturi. O fabrică de brînzeturi în care Bonanno a încercat, fără succes, să investească sume de bani, a avut de suferit puțin mai tîrziu daune importante de pe urma unui incendiu provocat.

Asociații Mafiei din Montreal posedă un gigantic centru de pariuri, în care bookmakerii din Statele Unite își descarcă o parte din pariurile excedentare. Se afirmă de asemenea că Mafia s-a infiltrat într-o serie de afaceri legale din Canada.

Cu trei luni înainte de a fi răpit la New York, Bonanno ceruse cetățenia canadiană. Avocatul său canadian, Raymond Daoust, a declarat în fața unei comisii de imigrație că clientul său „iubește această țară“ (Canada) și că ar dori să participe în mod activ la viața ei comercială. El a arătat că Bonanno posedă participații la trei societăți canadiene, G. Saputo & Sons, Fabrica de produse lactate Stella și Fabrica de produse lactate Costenza. Toate trei produc brînzeturi italienești. Cererea lui Bonanno de a i se acorda statutul de imigrant a fost respinsă. Motivul : jurase fals că nu a fost condamnat niciodată.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“